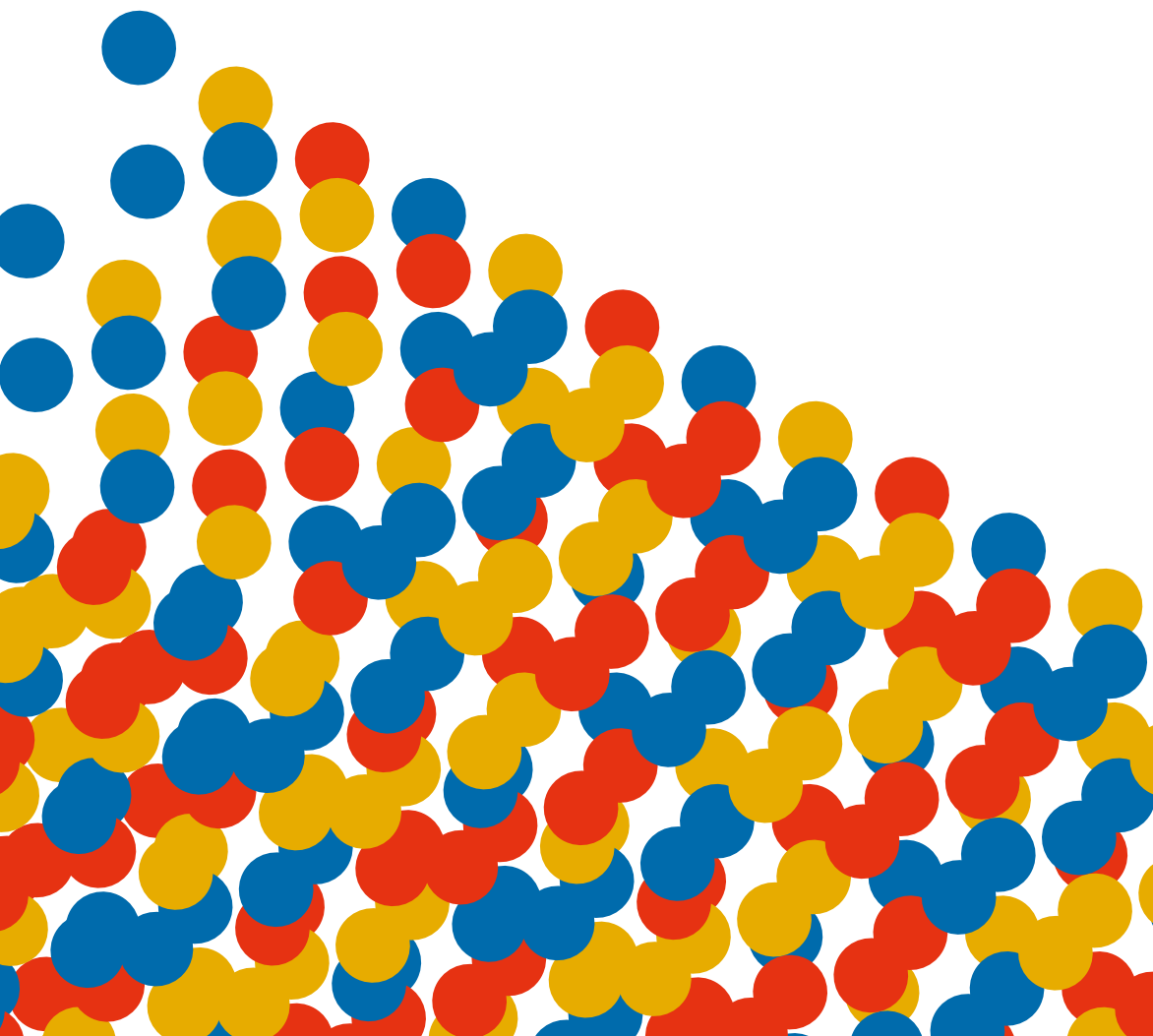

70 let
Pedagogické fakulty
Univerzity Palackého
v Olomouci
1946–2016

70 let
Pedagogické fakulty
Univerzity Palackého
v Olomouci
1946–2016

70 let
Pedagogické fakulty
Univerzity Palackého
v Olomouci
1946–2016

Redakční rada almanachu:

doc. PhDr. Hana Marešová, Ph.D., doc. PhDr. Bohumil Novák, CSc., doc. PaedDr. Marcela Musilová, Ph.D., Mgr. Zdenka Kovaříková a vedoucí pracovišť Pedagogické fakulty UP

1. vydání

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2016

Photo © Petr Zatloukal, 2016

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

ISBN 978-80-244-5013-1 (online : PDF)

ISBN 978-80-244-4987-6 (print)

Milí čtenáři,

dostává se vám do rukou almanach věnovaný 70 létům existence vysokoškolské přípravy učitelů na olomoucké univerzitě. Dekretem prezidenta republiky č. 132 ze dne 27. října 1945 bylo v Československu zavedeno vysokoškolské vzdělávání učitelů všech stupňů a všech druhů škol. V návaznosti na tento dekret byly zákonem č. 100/1946 Sb. Prozatímního národního shromáždění Republiky československé ze dne 9. dubna 1946 při všech univerzitách v Československé republice zřízeny pedagogické fakulty. Jejich úkolem bylo v jednoletém až tříletém studiu vzdělávat učitele mateřských a národních škol a odborné učitele škol druhého stupně. Nejinak tomu bylo i na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Vývoj fakulty prošel v následujících desetiletích řadou peripetií, ale fakulta si vždy uchovávala důležité postavení nejen v rámci regionu, ale i v evropském kontextu pro přípravu budoucích učitelů. Připomeňme si něco málo z její historie.

V prvním období existence fakulty (1946–1953) se jejího vedení ujímá brněnský profesor fyziologie rostlin prof. PhDr. RNDr. Vladimír Úlehla a následně pak prof. PhDr. RNDr. František Vitásek, DrSc., prof. PhDr. Jiřina Otáhalová-Popelová, DrSc., prof. PhDr. Miloslav Trapl, prof. RNDr. Josef Metelka, prof. PhDr. Václav Křístek, CSc., a prof. RNDr. Josef Šula. V letech 1946–1952 byla jednotlivá pracoviště fakulty konstituována jako ústavy. Ve smyslu ustanovení vysokoškolského zákona přijatého v roce 1950 byly následně ústavy postupně přetvářeny na katedry. Ve studijním roce 1946/1947 studovalo na fakultě 110 posluchačů, které vyučovalo 49 pedagogů. V roce 1950 však došlo na vysokých školách k ukončení vzdělávání učitelů pro mateřské školy a pro školy národní (školy prvního stupně). Po reformě učitelského studia v roce 1953 se pedagogická fakulta oddělila od Univerzity Palackého a přejmenovala se na Vysokou školu pedagogickou. Když bylo v roce 1959 obnoveno čtyřleté vysokoškolské vzdělávání učitelů pro 1.–9. ročník základních škol, vzniká v Olomouci mimo rámec univerzity Pedagogický institut, ve kterém se připravovali učitelé pro první stupeň základních škol. V roce 1964 byly pak pedagogické instituty zrušeny a změněny opět na pedagogické fakulty a v místech univerzit

včleněny do jejich svazku. Realizace tohoto opatření otevírá v Olomouci současnou etapu rozvoje pedagogické fakulty jako součásti olomouckého vysokého učení.

Druhá etapa historie fakulty (1964–1989) zahrnuje období, ve kterém se vzdělávání učitelů dočkalo nových zákonných úprav, a pedagogické fakulty vysokých škol se tak plně vrátily k přípravě vysokoškolsky vzdělaných učitelů s právem konat rigorózní zkoušky. Toto období bylo však také dobou velkých společenských zvratů, které provázelo jednak tzv. pražské jaro, jednak i tvrdá ideologizace v době normalizace, jež se v mnohém neblaze promítla do života fakulty a jejích pedagogů. Děkaný fakulty byli v tomto období doc. PaedDr. Jaroslav Just, CSc., doc. PhDr. Miroslav Kala, CSc., prof. RNDr. Josef Klementa, DrSc., a prof. PhDr. Milan Hála, DrSc.

Od roku 1968 začala pedagogická fakulta při slavnostních příležitostech (imatriculace, promoce) používat vlastní insignie – děkanské žezlo a děkanský řetěz.

Studijní rok 1989/1990 představuje pro pedagogickou fakultu radikální zvrat. Vlna listopadových protestních aktivit studentů vyústila ve vznik akademické rady fakulty. Jedním z jejích prvních úkolů byla svobodná volba nového děkana fakulty, kterým se 18. prosince 1989 stal doc. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc.

Třetí etapa (1990–dosud) znamenala pro pedagogickou fakultu nejsložitější a nejvýznamnější období celé její existence. Fakulta se programově orientuje na přípravu učitelů základního i středního školství a také učitelů speciálních škol, neopomíná ani celoživotní vzdělávání. Realizované studijní programy jsou ve stupni bakalářském, magisterském i doktorském, z nichž některé jsou uskutečňovány i v anglickém a ruském jazyce. Fakulta má práva rigorózního řízení (doktor filozofie) i oprávnění konat habilitační řízení docentů a jmenovací řízení profesorů.

Z pohledu dislokačního byl počátek 90. let pro fakultu velmi složitý. Fakultou dosud užívané budovy na Žerotínově náměstí a v Univerzitní ulici musely být předány v rámci restitucí původním vlastníkům, tj. Arcibiskupství olomouckému a obnovené teologické fakultě. Pedagogická fakulta se v létě r. 1990 přemístila z větší části do budovy na Žižkově náměstí (značně zdevastované sovětským velením okupačních vojsk), do budovy bývalého sekretariátu Okresního výboru Komunistické strany Československa (později předané právnické fakultě) na třídě 17. listopadu a do budov v Purkrabské ulici a na Biskupském a Václavském náměstí.

Po schválení nového vysokoškolského zákona č. 172/1990 Sb. přešel kompetence dosavadní akademické rady fakulty akademický senát, který v prosinci roku 1990 zvolil děkanem fakulty doc. PhDr. Františka Mezihoráka, CSc., následně pak doc. RNDr. Jana Šteigla, CSc. Od roku 2003 vedl fakultu opět prof. PhDr. František Mezihorák, CSc. Změnou vysokoškolského zákona došlo k prodloužení funkčního období děkana, a tudíž nově zvolená děkanka fakulty prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc., vedla fakultu po dvě funkční období od roku 2006 do roku 2014, kdy fakultu převzal doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed IGIP.

Přelom tisíciletí znamenal výrazný rozvoj fakulty nejen po stránce studií, ale i po stránce technologické a dislokačně prostorové. Do výuky byly implementovány

nejmodernější vzdělávací technologie, došlo k rekonstrukci jezuitského konviktu na Univerzitní ulici, který se proměnil v Umělecké centrum Univerzity Palackého, v němž mají sídlo katedry hudební a výtvarné výchovy; bylo postaveno nové, moderní křídlo fakulty na Žižkově náměstí a byl zrekonstruován palác Žerotínů v Purkrabské ulici, kde sídlí katedra biologie a část ústavu speciálněpedagogických studií. V moderních a inspirativních prostorách fakulty dnes studuje přes 4 400 studentů, které připravuje pro pedagogickou praxi 180 pedagogů.

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci je v současnosti vyhledávanou, moderní vysokou školou, pevně zakotvenou v evropském vzdělávacím prostoru. Studium na pedagogické fakultě je plně kompatibilní se vzdělávacími programy vysokých škol v Evropské unii díky jednotnému kreditnímu systému studií a vydávání mezinárodně platných dokladů o absolutoriu.

Co popřát fakultě do dalších let? Mnoho nadaných a pro pedagogickou práci zapálených studentů, schopných, vysoce vědecky erudovaných pedagogů, vlídné klima a mnoho úspěchů ve vědecké a pedagogické práci.

*doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed IGIP
děkan Pedagogické fakulty UP*

ÚVOD

Motto:

Po člověku nezůstává to, co si o něm lidé myslí, ale to, co je smyslem jeho práce a hlubokého zájmu, co odkazuje druhým.

doc. PhDr. František Hladiš, CSc.

Rok 1946 byl pro školství na střední Moravě, ale především pro město Olomouc významný tím, že byla rozhodnutím Prozatímního národního shromáždění obnovena olomoucká univerzita. Složitý vývoj školství na našem území – a na střední Moravě zvláště – Univerzitu Palackého nemálo ovlivnil. Platí to i o jedné z jejích fakult – fakultě pedagogické. Tato fakulta byla od svého vzniku zaměřena na přípravu učitelů především pro region střední Moravy. Rok 1946 byl ve vzdělávání učitelů na našem území zásadním mezníkem. V tomto roce byla poprvé v historii vzdělávání učitelů na našem území nastoupena cesta vysokoškolské přípravy. Také Pedagogická fakulta Univerzity Palackého patřila hned od roku 1946 k jejím realizátorům (vedle ní to byly v českých zemích ještě fakulty pražská a brněnská).

V předkládaném stručném přehledu jednotlivých období vývoje této fakulty si neklademe nárok na zhodnocení tohoto jejího, dnes již sedmdesátiletého, vývoje. Jde nám především o faktografický záznam vývoje fakulty v oblasti vzdělávacích aktivit, a tím i o záznam jejího často se měnícího studijního zaměření. Tento vývoj doplňujeme přehledem existence jednotlivých kateder a dalších pracovišť tak, jak se vyvíjely v průběhu sedmdesátiletí fakulty. Samostatnými kapitolami jsou přehledy pracovišť či pedagogických pracovníků fakulty.

Smyslem sestavení takového přehledu o pedagogické fakultě za léta 1946–2016 je především snaha zachytit (dnes již obtížně dohledatelná) příslušná fakta. Jako prameny byly použity nejen archiválie uložené v archivu UP, ale rovněž i dříve vydané publikace o Univerzitě Palackého a pedagogické fakultě.

Při zpracování byl zvolen následující postup: po historickém přehledu zaměřeném na město Olomouc jako tradiční místo vzdělávání učitelů již od tereziánských školských reforem je zařazena kapitola věnovaná periodizaci vývoje učitelského vzdělávání, a tím i periodizaci vývoje pedagogické fakulty v rámci Univerzity Palackého; dále následují jednotlivě vymezená vývojová období fakulty; v rámci každého takového období je podána stručná charakteristika zaměření fakulty, přehled jednotlivých kateder a jejich proměny.

OLOMOUC – významné středisko vzdělávání učitelů v regionu střední Moravy

Město Olomouc, jakožto přirozené centrum regionu střední Moravy, patřilo od tereziánských školských reforem i mezi několik málo center přípravy učitelů pro vznikající školy triviální, hlavní a normální. Národnostní převaha Němců ve městě samém, ale i záměry habsburské dynastie přály především vzniku vzdělávacích možností v německém jazyce (nebylo tomu v době tereziánské a josefínské jinak ani na území s převahou českého obyvatelstva).

Počátky učitelských přípravných kurzů té doby, tzv. „učitelské preparandy“, jsou v Olomouci spojeny s tamní vzornou hlavní školou (Musterhauptschule). Příprava budoucích učitelů jak škol triviálních, tak i škol hlavních byla založena jednak na hospitační činnosti ve výuce na vzorné hlavní škole, jednak na osvojení si ustanovení podrobného znění, tzv. Knihy metodní (Methodenbuch) Jana Ignáce Felbigera, navrhovatele a realizátora tereziánské školské reformy v Rakousku. Školní rok 1774/1775 je počátkem dlouhé historie olomouckého pedagogického školství. Další kapitola pedagogického vzdělávání v městě Olomouci je spojena s realizací ustanovení říšského školského zákona z r. 1869, který položil právní základy vzniku učitelských ústavů státních i církevních. V Olomouci je tak založeno hned několik ústavů – mužské, ženské, všeobecné i odborné. Jako zřizovatelé se vedle rakouského státu na vzniku škol podílejí i ženské řeholní řády a kongregace, jakož i samo olomoucké arcibiskupství. Jazykově vedle německých ústavů zaznamenáváme i ústav jazykově utrakvistický (německo-český). Město Olomouc je i sídlem komisí pro zkoušky učitelské způsobilosti jak pro tehdejší školy obecné, tak i pro školy měštanské. V období po vzniku samostatného československého státu je počet škol zaměřených na přípravu učitelů obohacen o učitelské ústavy české. V období let 1920–1938 je tak v Olomouci otevřen i státní učitelský ústav s českým vyučovacím jazykem. Spolu s otevřením českého učitelského ústavu jsou v Olomouci zřízeny i zkušební komise pro zkoušky učitelské způsobilosti jak pro školy obecné, tak i pro školy měštanské.

Olomoucká pedagogická veřejnost nezůstává stranou tehdejších snah o akademické učitelské vzdělávání. Je tomu tak nejen v proklamacích, ale i v realizaci tzv. vzdělávacích kurzů pro učitele v činné službě. Tyto kurzy (vlastně soubory vysokoškolských přednášek) patří (spolu s pokusy založit také v Olomouci tzv. pedagogickou akademii) v období let 1920–1938 ke světlým mezníkům na dlouhé cestě k plné vysokoškolské přípravě učitelů, jak ji známe ze současné doby. Uváděné stručné poznámky k vývoji přípravy budoucích učitelů v Olomouci (včetně pokusů o vysokoškolské vzdělávací kurzy pro učitele) dokládají skutečnost, že zcela zákonitě při zavádění vysokoškolské přípravy budoucích učitelů nemohla být Olomouc opomenuta.

Olomoucká univerzita byla obnovena jako Univerzita Palackého v rozsahu původní olomoucké univerzity, tedy se čtyřmi fakultami: teologickou, lékařskou,

filozofickou a právnickou. (Právnická fakulta však nebyla v praxi aktivována až do r. 1991.) Přejít na vysokoškolskou přípravu učitelů všech stupňů a jejich vzdělávání na univerzitách dal vzniknout pedagogickým fakultám. Tak i vznik olomoucké pedagogické fakulty v roce 1946 úzce souvisí s obnovením olomoucké univerzity, a proto se právem tato fakulta (i přes svoje jisté „neuniverzitní“ období) hlásí k slavnému výročí celé Palackého univerzity.

VZNIK A VÝVOJ PEDAGOGICKÉ FAKULTY UNIVERZITY PALACKÉHO

Periodizace vývoje Pedagogické fakulty UP

Při sledování vzniku a historického vývoje pedagogické fakulty v rámci Univerzity Palackého můžeme vysledovat sedm základních období. Každé toto období je charakteristické určitým zaměřením fakulty. Uvedená období reflektují především příslušné zákonné úpravy vysokoškolského vzdělávání učitelů na našem území a dále některá interní opatření Univerzity Palackého (ta jen, pokud výrazněji činnost a zaměření fakulty ovlivnila).

1. období existence Pedagogické fakulty UP (1946–1963)

Toto období je uvozeno vznikem fakulty a léty původního zaměření fakulty na vysokoškolskou přípravu učitelů pro mateřské školy a školy tzv. I. a II. stupně vzdělávání. Vlastní počátek Pedagogické fakulty UP je dán jednak zavedením vysokoškolského vzdělávání učitelů všech stupňů na základě dekretu prezidenta republiky z 27. října 1945 a jeho zákonnou úpravou z počátku roku 1946, v městě Olomouci pak i obnovením univerzity. Již toto první období existence fakulty je výrazně poznamenáno celostátními změnami v učitelském vzdělávání. V tomto období došlo nejprve v r. 1950 k ukončení vysokoškolské přípravy učitelů pro mateřské školy a pro školy národní (I. stupeň) a po reformě učitelského vzdělávání v roce 1953 k přeměně fakulty na Vysokou školu pedagogickou, což však v praxi znamenalo ukončení činnosti původní Pedagogické fakulty na Palackého univerzitě. Tím byli na dobu více jak deseti let budoucí učitelé pro všechny stupně naší školské soustavy vzděláváni mimo Univerzitu Palackého. Pokud bychom chtěli dodržet historickou přesnost, pak vlastní pokračovatelkou původní Pedagogické fakulty Univerzity Palackého je plně dnešní fakulta přírodovědecká a částečně i dnešní fakulta filozofická. Příprava učitelů pro II. stupeň základního vzdělávání byla v letech 1953–1959 realizována na vyšších pedagogických školách (na Moravě v Brně a Opavě) a od

roku 1959 na pedagogických institutech (na Moravě v Olomouci, Ostravě, Brně, Jihlavě a Gottwaldově).

2. období Pedagogické fakulty UP (1964–1980)

V roce 1964 došlo k nové úpravě vzdělávání učitelů na našem území. Stávající síť pedagogických institutů (vzniklých v r. 1959 ve všech tehdejších krajských městech) byla redukována a pedagogické instituty v sídlech univerzit byly do nich včleněny jako pedagogické fakulty. V přípravě budoucích učitelů se zaměřovaly především na studium učitelství pro I. a II. stupeň základní školy. Do jisté míry se tak pedagogické fakulty vrátily ke svému původnímu poslání, což o Pedagogické fakultě UP platilo plně od r. 1969, kdy byl na fakultě zaveden i obor studia zaměřený na vysokoškolskou přípravu budoucích učitelek mateřských škol. Od roku 1976 se pak na fakultě začínají studovat i některé aprobace nově zaváděného studijního oboru „Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů“ (ve skutečnosti se jednalo o integrovanou přípravu učitelů pro vyšší stupeň základního vzdělávání a pro školy střední).

3. období Pedagogické fakulty UP (1980–1990)

Na základě platnosti nového vysokoškolského zákona byla působnost pedagogických fakult rozšířena nově i na přípravu učitelů pro střední školy. V podmínkách Palackého univerzity realizace nového modelu přípravy učitelů dále znamenala určitou integraci některých kateder mezi fakultami filozofickou, pedagogickou a přírodovědeckou. Od tohoto roku se na pedagogické fakultě již nepřipravují budoucí učitelé pro občanskou výchovu, cizí jazyky, dějepis, zeměpis, fyziku a chemii.

Na pedagogickou fakultu byla pak soustředěna příprava učitelů výtvarné, hudební a tělesné výchovy.

4. období Pedagogické fakulty UP (1991–1996)

Zaměření fakulty se v tomto období vrací k původním záměrům – fakulta nadále připravuje učitele zpravidla pro I. a II. stupeň základních škol, pro školy střední a pro školy speciální. Značný význam pro doplnění škály vzdělávacích příležitostí má nově koncipovaná vysokoškolská příprava učitelek pro mateřské školy. Tím se pedagogická fakulta stává na Univerzitě Palackého jedinou vzdělávací institucí

připravující učitele a pedagogické pracovníky pro všechny stupně vzdělávací soustavy – předškolní, základní, střední a speciální školství. Dokladem rozvíjejícího se vědeckého a výzkumného potenciálu fakulty je v tomto období akreditace doktorských studijních programů pedagogika, antropologie a speciální pedagogika. V roce 1995 bylo ustanoveno Středisko celoživotního vzdělávání učitelů, které zpočátku umožňovalo vzdělávání zejména vedoucím pracovníkům ve školství. Vznikem nové Fakulty tělesné kultury UP je příprava budoucích učitelů tělesné výchovy od roku 1991 soustředěna na této fakultě, dvouoborová příprava učitelů se zaměřením na tělesnou výchovu probíhá v rámci mezifakultní spolupráce.

5. období Pedagogické fakulty UP (1997–2005)

Pro uvedené období je charakteristický především extenzivní rozvoj studijní nabídky. Její rozšíření je patrné v prezenčním, ale také kombinovaném studiu zvýšením počtu dvoupředmětových kombinací učitelství pro II. stupeň základní školy a střední školy nejen plně garantovaných fakultou, ale také v mezifakultním studiu realizovaném ve spolupráci s filozofickou, přírodovědeckou, teologickou fakultou a fakultou tělesné kultury. Rovněž rozvoj bakalářského studia neučitelských oborů (sociální práce, veřejná správa) a všech stupňů a typů speciálněpedagogických studií se promítl do výrazného zvýšení počtu absolventů fakulty. V uvedeném období se významně rozvíjí také zaměření fakulty na celoživotní vzdělávání. Středisko celoživotního vzdělávání učitelů se v roce 2003 mění na Středisko celoživotního vzdělávání a v duchu záměru fakulty nabízí širokou škálu kurzů rozšiřujícího, specializačního a doplňujícího studia, a to nejen pro pedagogické pracovníky. Fakulta v tomto období prochází poměrně zásadními změnami spojenými jednak s elektronizací studií a dalších činností fakulty, jednak s procesem reakreditace oborů realizovaných na fakultě a jejich transformací do strukturované podoby. Proces strukturace v souladu s evropskou dimenzí danou Boloňskou výzvou byl započat rokem 2004, kdy se učitelské i některé neučitelské studijní programy rozdělily na bakalářské a navazující magisterské. Výjimku z tohoto procesu tvořilo učitelství I. stupně základní školy, které zůstává dle doporučení Akreditační komise ČR jako nestrukturované. Tyto změny byly vhodně spojeny s rozšířením kombinovaných forem studií na většinu realizovaných učitelských a neučitelských oborů. Rovněž v tomto období dochází k zavádění kreditového systému jako nezbytné součásti vzdělávání v souladu s evropskými trendy. Na fakultě byl zaveden také institut fakultní školy jako základního institucionálního rámce pro spolupráci fakulty s odbornou praxí, a to pro její reflexi do pregraduální přípravy učitelů. Výrazně se taktéž začala rozvíjet i oblast dalšího a celoživotního vzdělávání, zvláště se jedná o studium doplňující a specializační, přičemž i v tomto typu vzdělávání byl započat

proces akreditace. V tomto období probíhaly i pro fakultu velmi významné investiční akce – v roce 2000 byla započata rekonstrukce jezuitského konviktu v ulici Univerzitní do podoby Uměleckého centra UP, kde od roku 2002 sídlí katedry hudební a výtvarné výchovy, a byla započata příprava největší investiční akce v historii fakulty – výstavby Výzkumně vzdělávacího areálu PdF UP.

6. období Pedagogické fakulty UP (2006–2013)

Rok 2006 byl ve znamení 60. výročí obnovení vysokoškolského vzdělávání v Olomouci spojeného se vznikem Pedagogické fakulty UP. Léta 2006–2013 jsou spojena s investičními akcemi fakulty v podobě výstavby Výzkumně vzdělávacího areálu PdF UP ve dvorním traktu budovy fakulty na Žižkově náměstí a zároveň byla započata rekonstrukce Žerotínského paláce v ulici Purkrabská pro potřeby katedry biologie a Ústavu speciálněpedagogických studií, který se transformoval z katedry speciální pedagogiky. Tyto dvě stavební akce byly podpořeny z evropských projektů operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace. Rovněž na základě projektu z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost byla vybudována ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UP mateřská škola pro potřeby zaměstnanců univerzity, pro lepší sladění jejich rodinného a profesního života. Poslední stavební prací, jež se v tomto období uskutečnila a zasáhla do života fakulty, bylo snížení energetické náročnosti budovy na Žižkově náměstí v podobě zateplení pláště budovy a výměny všech oken. I tato akce byla realizována z operačního programu EU, a to operačního programu Životní prostředí. V oblasti studií na fakultě dochází k rozvoji cizojazyčných studijních oborů, zejména v doktorských programech, a zvyšuje se míra internacionalizace díky rozšiřování bilaterálních smluv s mnoha zahraničními vysokými školami.

7. období Pedagogické fakulty UP (2014–dosud)

V současné době pokračuje fakulta ve své činnosti v parametrech, které byly nastaveny podmínkami v předchozím období. Zásadní význam pro další zkvalitňování studijních programů měl akreditační proces, který započal v roce 2014 v souvislosti s nutností reakreditovat většinu studijních oborů realizovaných na fakultě. Při tomto procesu byl kladen důraz na promyšlenou stavbu a organizaci studijních plánů tak, aby se v nich odrážela vnitřní koherence každého oboru a zároveň aby byly v souladu s celofakultními potřebami. Důležitým posunem v oblasti vědecko-výzkumné činnosti bylo intenzivnější zapojování postdoktorandů a studentů – přede-

vším doktorandů, ale i studentů na úrovni magisterského studia – do výzkumných projektů fakulty v rámci interní grantové soutěže (IGA), jakož i postupné rozšiřování spolupráce na úrovni akademických i neakademických pracovníků a studentů se zahraničními univerzitami (např. v Číně, ve Spojených státech amerických či ve Velké Británii). Fakulta v tomto období dosahuje významných výsledků i v rámci své třetí role – společenské odpovědnosti: ať už to byla realizace celonárodního projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání, jehož řešitelský tým v průběhu let 2013–2015 vytvořil a v praxi ověřil katalogy podpůrných opatření pro žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním, či zapojení fakulty do přípravy Výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci (RIS3), Integrované teritoriální investice Olomoucké aglomerace (ITI) či přípravy strategických dokumentů kraj-ských akčních plánů (KAP) či místních akčních plánů (MAP).

ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ PEDAGOGICKÉ FAKULTY UP V LETECH 1946–2016

Zahájení činnosti Pedagogické fakulty Palackého univerzity v roce 1946 bylo ve složitém období, kdy se konstituovaly především fakulty tradiční (nejblíže zaměření fakulty pedagogické to byla fakulta filozofická). Nedostatek místních plně graduovaných vysokoškolských učitelů vedl ke skutečnosti, že výukou byli pověřováni profesori a docenti z Masarykovy univerzity v Brně (méně i Univerzity Karlovy). Bylo tomu tak i ve vedení fakulty.

Období 1946–1963

V čele Pedagogické fakulty Univerzity Palackého se v letech 1946–1953 vystříдалa řada významných osobností (převážně hostujících profesorů a docentů z Masarykovy univerzity v Brně).

Vedení fakulty v letech 1946–1963

Děkani fakulty:

prof. RNDr. Vladimír ÚLEHLA *1888, Vídeň	1946–1947
prof. RNDr. František VITÁSEK *1890, Velká Bystřice	1947
prof. PhDr. Jiřina OTÁHALOVÁ-POPELOVÁ *1904, Praha	1948–1949
prof. PhDr. Miloslav TRAPL *1899, Blansko	1949–1950

prof. RNDr. Josef METELKA 1950–1952
*1912, Jilemnice

doc. PhDr. Václav KŘÍSTEK 1952–1953
*1918, Slezská Ostrava

prof. RNDr. Josef ŠULA 1953
*1909, Praha

Proděkani fakulty

Ve smyslu tehdy platných zvyklostí na fakultách vysokých škol bývali v období 1946–1953 ve funkcích proděkanů zpravidla ti pracovníci fakulty, kteří se v následujícím funkčním období stali děkany fakulty. I na nově vzniklé Pedagogické fakultě Univerzity Palackého tomu nebylo jinak.

Organizační členění fakulty v letech 1946–1952

V letech 1946–1952 byla jednotlivá pracoviště fakulty (dle tehdejších zvyklostí) konstituována především jako ústavy. Bezprostředně po obnovení univerzity v Olomouci byly takové ústavy budovány nejdříve při rektorátu univerzity (1946–1947).

V dalších letech byly postupně převáděny na jednotlivé fakulty, které pak další ústavy zřizovaly samy. V počátečních letech existence fakulty zaznamenáváme následující ústavy:

Ústav pro výtvarnou výchovu	1946–
Ústav pro hudební výchovu	1946–
Ústav pro tělesnou výchovu	1946–2003
Ústav pro lidovou kulturu	1946–1950

Dále byla k fakultě přiřčena Zkušební komise pro učitelství na středních školách. Od roku 1947 byly zřízeny další ústavy:

Ústav pedagogiky a didaktiky	1947–1951
Ústav předškolní výchovy	1947–1950
Ústav školní praxe	1947–1952
Ústav psychologický	1947–1953
Slovanský ústav	1947–1951

V roce 1949 byl zřízen:

Ústav společenských věd	1949–1951
-------------------------	-----------

Ve smyslu ustanovení vysokoškolského zákona přijatého v roce 1950 byly pak postupně jednotlivé ústavy přetvářeny na katedry. Od studijního roku 1952/1953 na Pedagogické fakultě UP rozvíjely činnost tyto katedry:

Katedra pedagogiky – vedoucí *PhDr. E. Koukal*
Katedra historie a občanské nauky – vedoucí *prof. PhDr. M. Trápl*
Katedra slovanských jazyků – vedoucí *doc. PhDr. V. Křístek*
Katedra matematiky, fyziky a chemie – vedoucí *doc. RNDr. J. Metelka*
Katedra přírodopisu a zeměpisu – vedoucí *doc. RNDr. J. Šula*
Katedra výtvarné výchovy a hudební výchovy – vedoucí *Alois Kučera*
Katedra tělesné výchovy – vedoucí *doc. RNDr. Vl. Hanák*

Po celou dobu existence fakulty v letech 1946–1953 byla realizována úzká spolupráce s katedrami Filozofické fakulty UP především v oborech, které na Pedagogické fakultě UP nebyly pěstovány (např. cizí jazyky). Uvedené katedry, ústavy a další organizační jednotky zabezpečovaly přípravu učitelů a učitelek pro školy mateřské, národní a střední (ve smyslu školského zákona z r. 1948). Kromě toho fakulta zajišťovala doškolovací kurzy pro učitele v činné službě – jednak v Olomouci, ale také v Opavě a ve Zlíně (od roku 1949 Gottwaldově).

Učitelé pro II. stupeň vzdělávání měli možnost studovat tyto obory (obvykle v trojkombinaci): český jazyk, ruský jazyk, dějepis, zeměpis, přírodopis, chemii, fyziku, matematiku, výtvarnou a hudební výchovu, od studijního roku 1947/1948 také slovenský jazyk, domácí nauky a občanskou nauku.

Jako vyučující těchto disciplín se též uplatnili zkušení učitelé ze školské praxe, buď jako externí učitelé fakulty, nebo (v pozdějších letech) jako kmenoví učitelé fakulty. S výukou pedagogických disciplín a metodik jednotlivých aprobačních předmětů souviselo i organizování pedagogické praxe budoucích učitelů, a to buď praxe tzv. průběžné, či postupně vytvářený systém praxí souvislých. V tomto směru pedagogická fakulta spolupracovala s řadou škol jak v Olomouci, tak i se školami v širším regionu.

Ve studijním roce 1950/1951 byly na fakultě otevírány další studijní obory učitelství pro II. stupeň vzdělávání, a to cizí jazyky (polský jazyk, na přechodnou dobu i jazyk anglický). V uvedeném studijním roce bylo na fakultě z výše uvedených předmětů realizováno celkem 26 studijních dvojkombinací a trojkombinací. V prvním roce své existence začínala pedagogická fakulta se 71 posluchači řádného studia. Ve studijním roce 1947/1948 se jejich počet zvýšil na 212. Výtvarnou, hudební a tělesnou výchovu studovali na pedagogické fakultě i posluchači fakulty filozofické, kteří se připravovali jako učitelé pro školy III. stupně. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého se stala již krátce po svém vzniku významným regionálním centrem pro vzdělávání učitelů v činné službě. Při fakultě byla zřízena tzv. Vysoká škola pedagogická, která ve svých konzultačních střediscích v Olomouci, Opavě

a Zlíně pořádala přednáškové cykly pro učitele jednotlivých stupňů škol. Tímto opatřením nejenže fakulta navazovala na učitelský seminář z 30. let, ale dávala možnost učitelům se středoškolskou odbornou kvalifikací doplnit si vzdělání o nejmodernější směry a proudy pedagogického působení.

Poměrně složitá situace nastala v letech 1948–1949 se zabezpečením zvýšené potřeby učitelek pro mateřské školy a učitelů pro tehdejší školy národní. Celostátně nekryly pedagogické fakulty (v Čechách existovaly v té době fakticky jen tři) potřebu plně kvalifikovaných učitelů pro tento stupeň povinného vzdělávání a pro bouřlivě se rozvíjející předškolní zařízení. Proto od studijního roku 1950/1951 je příprava těchto učitelů (na dobu nezbytné potřeby) zajišťována na středoškolské úrovni na nově zřizovaných pedagogických gymnáziích.

Po přijetí zákona o školské soustavě a vzdělávání učitelů v r. 1953 se středoškolská forma přípravy budoucích učitelek mateřských škol a učitelů pro I. stupeň základního vzdělávání stala opět jedinou možnou. Byla realizována na nově zřizovaných pedagogických školách. Aktuální nedostatek učitelů byl v tomto období tak kritický, že ve školním roce 1949/1950 byla celostátní potřeba učitelů pro národní školy kryta absolventy gymnázií, kteří absolvovali jen krátkodobé prázdninové kurzy. Uvedeným opatřením se hlavní záměr proklamovaný při vzniku pedagogických fakult v roce 1946 – vysokoškolské vzdělávání učitelů pro všechny stupně a druhy škol – přestal realizovat, což vedlo v následujících letech k novému modelu vysokoškolské přípravy učitelů jak pro II. stupeň vzdělávání, tak i pro výběrové školy tzv. III. stupně.

V roce 1953 dochází k otevírání dvouletých vyšších pedagogických škol a čtyřletých vysokých škol pedagogických. Tímto opatřením došlo také k ukončení působnosti pedagogické fakulty v rámci Univerzity Palackého. Olomoucká pedagogická fakulta se stala základem pro nově zřízenou Vysokou školu pedagogickou. V posledním roce existence studovalo na fakultě 338 studentů v řádném studiu, i když počet studovaných kombinací aprobačních předmětů poklesl celkově na osm. Pedagogická fakulta v letech 1946–1953 měla právo udělovat v rigorózním řízení doktoráty pedagogiky. Tento titul získalo celkem 37 doktorandů. Fakulta „de iure“ přestala existovat v roce 1953, i když řada absolventů dokončovala studium pod hlavičkou fakulty i v letech následujících (minimálně až do roku 1955).

Intermezzo

I když náš historický přehled je věnován pedagogické fakultě jako součásti Univerzity Palackého, je třeba (pro kontinuitu sedmdesátileté vysokoškolské přípravy učitelů, a to především pro II. stupeň základního vzdělávání) alespoň stručně zaznamenat i období let 1953–1964, kdy pregraduální studium učitelů bylo sice v Olomouci realizováno, ale mimo rámec Univerzity Palackého.

Zákonem č. 31/1953 Sb. došlo na našem území k celkové reformě učitelského vzdělávání. Dosavadní pedagogická gymnázia připravující od školního roku 1950/1951 pedagogické pracovníky pro mateřské a národní školy byla přeměněna na pedagogické školy. Učitelé pro II. stupeň povinného vzdělávání byli od platnosti nového zákona připravováni na dvouletých vyšších pedagogických školách (na Moravě v Brně a v Opavě) a středoškolští profesori na vysokých školách pedagogických (na Moravě pouze v Olomouci).

Vysoká škola pedagogická v Olomouci se svými dvěma fakultami (fakultou společenských věd a fakultou přírodních věd) existovala ve své původní podobě od roku 1953 až do roku 1958. Počátkem studijního roku 1958/1959 byla včleněna do svazku Univerzity Palackého, která před tímto opatřením měla již jen fakultu lékařskou. Od následujícího studijního roku (1959/1960) došlo na našem území k další celkové reorganizaci vzdělávání učitelů. Tyto změny byly spojeny se vznikem nových škol vysokoškolského typu – pedagogických institutů. Na nich byli vzděláváni budoucí učitelé pro I. stupeň povinného vzdělávání spolu s budoucími učiteli pro II. stupeň vzdělávání. Pedagogický institut zřízený v Olomouci do jisté míry navázal na (do té doby existující) Pedagogickou školu pro vzdělávání učitelů národních škol (a to jak prostorově, tak převážně i personálně). Jistou zvláštností v obsazení kateder bylo, že vedle vysokoškolských učitelů, tj. profesorů, docentů a odborných asistentů, byli zaměstnáváni i tzv. „ostatní učitelé“, což do jisté míry snižovalo proklamovaný vysokoškolský charakter studia na pedagogických institutech.

Dalším problémem přípravy budoucích učitelů na nově vzniklých pedagogických institutech byla i celková počáteční nejasnost systému přípravy budoucích učitelů na těchto školách. Každý nový studijní rok byl totiž zahajován se změněnou koncepcí vzdělávání učitelů (příkladem zde může být zavedení a po dvou letech zrušení tzv. společného základu studia učitelů pro I. a II. stupeň vzdělávání).

Zákonným opatřením č. 186/64 Sb., ze dne 12. srpna 1964, přijatým předsednictvem Národního shromáždění ČSSR, byla rozsáhlá síť pedagogických institutů redukována (na Moravě byly zrušeny instituty v Jihlavě a v Gottwaldově). Nezrušené pedagogické instituty byly změněny na pedagogické fakulty a v místech univerzit včleněny do jejich svazku. Tak se stalo i v Olomouci a pedagogická fakulta se tak stala čtvrtou fakultou Univerzity Palackého. Pedagogická fakulta se stala přímou nástupkyní obou středomoravských pedagogických institutů (Olomouc a Gottwaldov).

Období 1964–1980

Přeměnou pedagogického institutu na pedagogickou fakultu a jejím začleněním do svazku Univerzity Palackého bylo zahájeno i nové období fakulty. Dochází také k nové etapě ve spolupráci se sesterskými fakultami univerzity. Vedle úzké spolu-

práce na úseku pedagogické činnosti dochází i ke společnému řešení vědeckých úkolů. Sesterské fakulty jsou vyučujícím pedagogické fakulty nápomocny v získávání vědeckých a vědecko-pedagogických hodnot. Ve výuce jednotlivých studijních oborů navázala fakulta na existující výukový systém dřívějšího pedagogického institutu, a to se všemi jeho mnohdy problematickými zaměřenými. (Po dobu více jak dvou let garantovala fakulta i dobíhající výuku na bývalém Pedagogickém institutu v Gottwaldově, kde až do roku 1969 měla svoje konzultační středisko pro studium při zaměstnání.)

V letech 1964–1973 se tak studoval obor učitelství pro 1.–5. ročník základní devítileté školy (ZDŠ) v kombinaci s jedním předmětem pro 6.–9. ročník ZDŠ. V roce 1964 šlo o předměty: český jazyk, ruský jazyk, dějepis, zeměpis, přírodopis, hudební, výtvarná a tělesná výchova. V následujícím roce pak ještě s předměty německý a francouzský jazyk. V průběhu dalších let zůstaly v kombinaci jen ruský jazyk a všechny uvedené výchovy. K zevrubnější změně v obsahovém zaměření studijního oboru pro 1.–5. ročník ZDŠ dochází od studijního roku 1970/1971, kdy je tento studijní obor koncipován nově jako čtyřletý bez kombinace s aprobačním předmětem. Takto koncipovaný studijní obor byl na fakultě realizován až do roku 1979. Dokument „Další rozvoj čs. výchovně vzdělávací soustavy“ mění koncepci základní školy, což nezůstalo bez vlivu na přípravu budoucích učitelů. Nově jsou proto od studijního roku 1976/1977 připravováni i učitelé pro nižší stupeň této školy. První absolventi nově koncipovaného studijního oboru „učitelství pro 1.–4. ročník základní školy“ absolvovali koncem studijního roku 1979/1980. V roce začlenění pedagogické fakulty do svazku Univerzity Palackého byl na fakultě zaváděn nový studijní obor „výchovná práce v PO ČSM“, a to v kombinaci s jedním aprobačním předmětem pro 6.–9. ročník ZDŠ (nejčastěji s hudební a výtvarnou výchovou, matematikou a základy průmyslové výroby, od roku 1966 navíc s českým jazykem). Uvedený obor neměl dlouhého trvání a jeho realizace byla ukončena v roce 1970.

Učitelství pro 6.–9. ročník ZDŠ patřilo od roku 1964 mezi stěžejní studijní obory fakulty. V průběhu let 1964/1965 až 1979/1980 bylo toto studium realizováno postupně ve 34 různých aprobačních skupinách denního studia:

- český jazyk byl postupně součástí aprobace s jazykem ruským, francouzským, německým, španělským a anglickým, dále pak s dějepisem a výchovami tělesnou, hudební a výtvarnou, v letech 1974–1980 ještě s občanskou naukou,
- ruský jazyk v aprobaci s českým jazykem, dějepisem, tělesnou, hudební a výtvarnou výchovou a dále s jazyky německým a anglickým,
- německý jazyk společně s českým jazykem a ruským jazykem,
- anglický jazyk v aprobaci s českým jazykem,
- francouzský jazyk v aprobaci s českým jazykem a ruským jazykem,
- španělský jazyk společně s českým jazykem,
- dějepis společně s českým a ruským jazykem,

- občanská nauka s matematikou a českým jazykem,
- zeměpis s matematikou, s přírodopisem a tělesnou výchovou,
- matematika postupně celkem s osmi předměty – fyzikou, zeměpisem, základy průmyslové výroby, chemií, tělesnou, hudební a výtvarnou výchovou, dále pak s občanskou naukou,
- fyzika s chemií, matematikou a dále se základy průmyslové výroby,
- základy průmyslové výroby s předměty fyzika, chemie a matematika,
- přírodopis s chemií, zeměpisem, tělesnou výchovou a se základy zemědělské výroby,
- základy zemědělské výroby s přírodopisem a chemií,
- chemie postupně v aprobaci s fyzikou, matematikou, základy zemědělské výroby, základy průmyslové výroby, přírodopisem a tělesnou výchovou,
- hudební výchova v aprobační skupině s českým jazykem, ruským jazykem a matematikou,
- výtvarná výchova v aprobaci s českým jazykem, ruským jazykem a matematikou,
- tělesná výchova s českým a ruským jazykem, matematikou, chemií, přírodopisem a zeměpisem.

V době začlenění fakulty do svazku UP měla fakulta celkem 23 studijních aprobací (z toho 17 v prvním ročníku). Nejvíce aprobačních skupin bylo ve studijním roce 1967/1968, a to 29 (z toho 19 v prvním ročníku). Studijní obor učitelství pro 6.–9. ročník ZDŠ na fakultě končil v roce 1980 s počtem 13 aprobací. K uvedeným počtům je třeba doplnit ještě kombinace jednotlivých aprobačních předmětů s jinými studijními obory (např. učitelství pro 1.–5. ročník ZDŠ, výchovná práce v PO ČSM, speciální pedagogika).

Ve studijním roce 1967/1968 bylo zahájeno studium oboru učitelství pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči. Zde fakulta navázala na původní zaměření z prvního období své existence na Palackého univerzitě. Nový obor byl nejprve koncipován jako pětiletý se specializacemi na jednotlivé druhy tělesných, smyslových, resp. duševních vad, a to v posledním roce studia. Na určitou dobu bylo studium speciální pedagogiky spojováno vždy s jedním aprobačním předmětem pro II. stupeň. Od studijního roku 1977/1978 byl pak uvedený studijní obor studován samostatně jako čtyřletý (bez výrazné specifikace). Ve studijních letech 1968/1969 až 1979/1980 byla na fakultě možnost nově studovat i obor vychovatelství mládeže obtížně vychovatelné, a to zpravidla s rozšířeným studiem jedné z výchov. Od počátku studijního roku 1977/1978 byl pak obor vychovatelství mládeže obtížně vychovatelné studován jako samostatný čtyřletý studijní obor. V letech 1970–1978 byl v denním studiu experimentálně ověřován (spolu s pražskou pedagogickou fakultou) studijní obor učitelství pro mateřské školy. V pozdějších letech byly takto získané zkušenosti využívány při výuce uvedeného studijního oboru ve studiu při zaměstnání.

Vedle denního studia organizovala fakulta po celé uvedené období poměrně rozsáhlé studium při zaměstnání, v němž byly postupně studovány téměř všechny studijní obory a aprobační jako ve studiu denním. Podle potřeb školské správy byla realizována i studia rozšiřující, resp. doplňující. Samostatnou kapitolou studia při zaměstnání bylo i tzv. studium doplňkové, v němž získávali pedagogickou způsobilost jednak učitelé odborných předmětů, ale především mistři odborné výchovy a vychovatelé v učňovských zařízeních (toto studium mělo charakter vysokoškolského kurzu). Fakulta v letech 1969–1980 realizovala poměrně rozsáhlé postgraduální studium pro učitele v činné službě. V souvislosti se změnami ve vývoji naší společnosti v letech 1968–1970 a jejich důsledky v období tzv. normalizace dochází k řadě zásahů do oblasti personální, což se odrazilo nejen v obsazení akademických funkcí, funkcí vedoucích kateder, ale v řadě případů i v personálním obsazení kateder.

Vedení fakulty v letech 1964–1980

Děkani fakulty:

doc. PaedDr. Jaroslav JUST, CSc.	1964–1969
doc. PhDr. Miroslav KALA, CSc.	1969–1976
doc. RNDr. Josef KLEMENTA, CSc.	1976–1980

Proděkani fakulty:

JUDr. Václav KOTRLÝ	1964–1968
PhDr. Antonín PŘICHYSTAL	1964–1969
Jindřich RAAB	1964–1966
doc. PhDr. Miroslav KALA, CSc.	1966–1969
doc. PhDr. Ferdinand KOUDELKA, CSc.	1966–1968
doc. PaedDr. František ČULÍK, CSc.	1968–1972
doc. PhDr. Antonín BURGET, CSc.	1969–1972
doc. RNDr. Josef KLEMENTA, CSc.	1969–1976
PhDr. Jan KONEČNÝ	1969–1976
doc. PhDr. Josef SASÍN, CSc.	1969–1971
doc. PhDr. Milan HÁLA, CSc.	1973–1980
doc. Dušan JANOUŠEK, ak. mal.	1973–1980
doc. PhDr. Ladislav ZELINA	1976–1980

Organizační členění fakulty v letech 1964–1980

V roce začlenění pedagogické fakulty do svazku UP existovaly na fakultě následující katedry s těmito počty pracovníků (na fakultě působili až do r. 1970 pracovníci zařazení do kategorie tzv. „ostatních učitelů“):

Katedra pedagogiky (při katedře byly budovány ústavy pedagogické praxe a mimoškolní výchovy)

– 1 docent, 7 odborných asistentů, 4 ostatní učitelé

Katedra psychologie a defektologie

– 6 odborných učitelů, 1 ostatní učitel

Katedra marxismu-leninismu

– 10 odborných asistentů, 1 ostatní učitel

Katedra českého jazyka a literatury

– 10 odborných asistentů

Katedra ruského jazyka a literatury

– 7 odborných asistentů

Katedra dějepisu

– 1 profesor, 4 odborní asistenti

Katedra zeměpisu

– 5 odborných asistentů

Katedra matematiky

– 5 odborných asistentů, 1 ostatní učitel

Katedra fyziky

– 4 odborní asistenti

Katedra chemie

– 4 odborní asistenti, 1 ostatní učitel

Katedra přírodopisu (při katedře byl budován ústav biologie dítěte)

– 8 odborných asistentů

Katedra základů zemědělské výroby

– 3 odborní asistenti, 1 ostatní učitel

Katedra základů průmyslové výroby

– 1 odborný asistent, 5 ostatních učitelů

Katedra hudební výchovy

- 10 odborných asistentů, 3 ostatní učitelé

Katedra výtvarné výchovy

- 10 odborných asistentů, 1 ostatní učitel

Katedra tělesné výchovy

- 13 odborných učitelů, 1 ostatní učitel

V průběhu sledovaného období došlo postupně k mnoha změnám, souvisejícím jednak s rozvojem fakulty a její pedagogickou a vědeckou činností, jednak (po roce 1971) s normalizačními opatřeními, kdy byl s řadou pracovníků rozváznán pracovní poměr.

Ve studijním roce 1970/1971 bylo organizační členění fakulty následující:

Katedra pedagogiky (při katedře existoval kabinet mimotřídní a mimoškolní výchovy, kabinet národní školy, kabinet vyučovací techniky)

- 2 docenti, 13 odborných asistentů, 1 odborný instruktor

Katedra psychologie

- 9 odborných asistentů

Katedra speciální pedagogiky

- 1 docent, 5 odborných asistentů

Katedra českého jazyka a literatury

- 2 docenti, 12 odborných asistentů

Katedra ruského jazyka a literatury (při katedře existoval kabinet pro vyučování ruskému jazyku)

- 9 odborných asistentů

Katedra dějepisu (při katedře byl ustaven kabinet pro dějiny závodů)

- 6 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra zeměpisu

- 5 odborných asistentů

Katedra matematiky

- 9 odborných asistentů

Katedra fyziky

- 6 odborných asistentů

Katedra chemie

- 7 odborných asistentů

Katedra přírodopisu

- 1 docent, 4 odborní asistenti

Katedra biologie dítěte

- 6 odborných asistentů, 1 odborný instruktor

Katedra základů zemědělské výroby

- 1 docent, 3 odborní asistenti, 1 odborný instruktor

Katedra základů průmyslové výroby

- 6 odborných asistentů

Katedra hudební výchovy (při katedře existoval kabinet sociologie umění)

- 1 docent, 13 odborných asistentů, 1 lektor, 1 odborný instruktor

Katedra výtvarné výchovy

- 1 docent, 10 odborných asistentů

Katedra tělesné výchovy (při katedře existoval kabinet výzkumu základního školství)

- 15 odborných asistentů, 1 lektor, 1 vědecký asistent

V následujících letech pokračovaly změny v organizační struktuře fakulty až do konce sledovaného období, tj. do roku 1980, a došlo postupně k těmto změnám:

Od studijního roku 1971/1972 byly spojeny katedry přírodopisu a základů zemědělské výroby. Nová katedra byla členěna na dvě oddělení. U ostatních kateder je uváděn pouze kabinet vyučovací techniky při katedře pedagogiky. Ve studijním roce 1972/1973 došlo ke spojení kateder fyziky a základů průmyslové výroby a u pěti dalších kateder došlo ke změnám v jejich vedení (pedagogika, český jazyk a literatura, biologie dítěte, hudební výchova, výtvarná výchova). V organizačních změnách na fakultě došlo ve studijním roce 1973/1974 ke spojení kateder dějepisu a zeměpisu a k rozšíření zaměření katedry na problematiku občanské nauky. Katedra byla členěna na dvě oddělení. Ve studijním roce 1974/1975 je zaznamenána jen změna názvu katedry biologie dítěte na katedru biologie dítěte a školní hygieny. Od stu-

dijního roku 1975/1976 pracuje kabinet vyučovací techniky jako samostatné pracoviště. Na katedře dějepisu, zeměpisu a občanské nauky je uváděno nově i oddělení občanské nauky. Ve studijním roce 1976/1977 jsou nově zřízena oddělení učitelství pro mateřské školy a nižší stupeň základní školy a dále oddělení pedagogické praxe při katedře pedagogiky. Ve vedení některých kateder dochází k dalším personálním změnám (psychologie, speciální pedagogika, chemie, tělesná výchova). Studijní rok 1977/1978 přináší převedení oddělení občanské nauky na rektorátní ústav marxismu-leninismu a dále zřízení nové katedry branné výchovy s kabinetem všeobecné branné výchovy, který má celouniverzitní působnost. I v tomto roce došlo k řadě změn ve vedoucích funkcích na katedrách (fyzika a základy průmyslové výroby, chemie, přírodopis a základy zemědělské výroby). V posledních dvou letech druhého období existence Pedagogické fakulty Univerzity Palackého lze zaznamenat další změny ve vedení kateder: při katedře pedagogiky je tehdy uváděno oddělení elementárního vyučování.

Období 1980–1990

Třetí období Pedagogické fakulty Univerzity Palackého je charakterizováno především změnami, ke kterým ve vzdělávání učitelů došlo na našem území v souvislosti s postupnou realizací dokumentu „Další rozvoj čs. výchovně vzdělávací soustavy“.

V podmínkách Univerzity Palackého dochází vedle celostátně zaváděných změn ve vzdělávání učitelů i ke změnám v organizaci jednotlivých fakult. Tak se od nového studijního roku 1980/1981 zaměření přípravy učitelů na pedagogické fakultě částečně přiblížilo k původní koncepci, jak ji známe z prvního období existence fakulty na UP. Na fakultě je vedle tradičních studijních oborů, jako je vzdělávání učitelů pro nižší stupeň základní školy (resp. pro školy mateřské) a příprava učitelů a vychovatelů pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči, soustředěna i příprava učitelů výchovně zaměřených předmětů (hudební, výtvarné a tělesné výchovy). Spolu s celostátně nově koncipovanou přípravou společného studia učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5.–12. ročník školní docházky (tedy vyššího stupně škol základních a škol středních) ovlivnily organizační strukturu i integrační záměry vedení Univerzity Palackého. Na pedagogické fakultě je tak postupně ukončena výuka učitelů dějepisu, chemie, fyziky a zeměpisu. Organizačně a personálně to znamená, že pracovníci uvedených oborů přecházejí buď na fakultu filozofickou, či přírodovědeckou. Na fakultu pedagogickou naopak přicházejí pracovníci kateder dosud připravujících budoucí učitele hudební, výtvarné a tělesné výchovy. Tato poměrně náročná opatření byla realizována bezprostředně k zahájení studijního roku 1980/1981 (mimo katedru geografie, která byla na přírodovědeckou fakultu převedena později).

K zahájení studijního roku 1980/1981 vstupuje v platnost i nový vysokoškolský zákon, na jehož základě jsou vydány nové studijní předpisy. S touto skutečností souvisí i právo pedagogické fakulty udělovat tituly doktora pedagogiky po rigorózním řízení (podle tehdy platných předpisů bez předložení a obhajoby disertační práce). I když nově koncipované studium bylo plně realizováno od studijního roku 1980/1981, již od roku 1977/1978 jsou do prvních ročníků studia přijímáni uchazeči na nově zaváděné studijní obory. Učitelství pro nižší stupeň základní školy je koncipováno jako čtyřleté a absolventi jsou kvalifikováni jako učitelé pro 1.–4. ročník základní školy. Obdobně je upraveno i studium učitelství pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči.

K zásadní změně dochází v přípravě učitelů aprobačních předmětů. Studijní obory jsou koncipovány jako studium učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5.–12. ročník. Již od studijního roku 1977/1978 je tento obor na fakultě rozvíjen – zpočátku v osmi studijních kombinacích, od roku 1980/1981 pak ve 13 uvedených studijních kombinacích:

- český jazyk nejprve s hudební výchovou a dále s výchovou výtvarnou,
- ruský jazyk obdobně nejprve s výchovou hudební a následně i s výchovou výtvarnou,
- matematika se základy techniky a dále brannou výchovou,
- fyzika se základy techniky (po integraci katedry fyziky na přírodovědeckou fakultu studují posluchači pedagogické fakulty fyziku na fakultě přírodovědecké),
- tělesná výchova nejprve se zeměpisem, biologií a brannou výchovou, v následujících letech ještě s občanskou naukou a dále s jazykem německým a anglickým (uvedené aprobační předměty studují posluchači pedagogické fakulty jednak na ústavu marxismu-leninismu, jednak na fakultě filozofické).

Uvedený přehled studovaných oborů a aprobací podává jen částečný obraz o složitosti výchovně-vzdělávací práce v denním studiu, protože vedle zásadních změn v koncepci studijních oborů docházelo v průběhu téměř celého období ještě k větším či menším změnám v obsahu celých disciplín i jednotlivých předmětů. Nová koncepce přípravy učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů si nutně vyžádala i rozsáhlejší spolupráci se sesterskými fakultami UP (filozofickou a přírodovědeckou). S odborníky z těchto fakult byla tak zajišťována vysoká odbornost výuky. Plně byla fakulta závislá na sesterských fakultách v přípravě učitelů cizích jazyků a dále v aprobačním předmětu fyzika. Aprobační obory s dějepisem a chemií fakulta nadále neotvírala. Studijní obor učitelství pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči, jakož i studijní obor vychovatelství (mládeže vyžadující zvláštní péči) je v tomto období na fakultě studován jako na jedné ze dvou pedagogických fakult v českých zemích. Studium obou oborů zabezpečuje katedra speciální pedagogi-

ky ve spolupráci s pracovníky dalších kateder fakulty. Významnou měrou se na realizaci těchto oborů podílejí externí pracovníci přímo z praxe, resp. odborníci z Lékařské fakulty UP.

Ve studiu při zaměstnání jsou zpravidla vedle všech studijních oborů studovaných v denním studiu realizovány i další obory, které existují jen ve studiu při zaměstnání. Každoročně to je především studijní obor učitelství pro mateřské školy. Na fakultě byla od roku 1980 po několik let realizována i forma tzv. doplňujícího studia k získání aprobace pro střední školy pro učitele v činné službě s aprobační pro 6.–9. ročník ZDŠ. Tato forma studia, jakož i řada dalších rozšiřujících forem studia, byla fakultou organizována podle aktuálních potřeb školské správy především v regionu střední Moravy. U některých aprobačních bylo toto doplňující studium realizováno ve spolupráci s fakultami filozofickou a přírodovědeckou.

Pedagogická fakulta UP se i v tomto období podílela na přípravě pedagogických pracovníků pro zařízení pro výchovu učňů. Jednalo se o tzv. doplňkové studium pro mistry odborné výchovy a nově o doplňkové pedagogické studium pro vychovatele. Zákon o vysokých školách č. 39/1980 Sb. postavil pedagogické fakulty na stejnou úroveň s ostatními univerzitními fakultami. Uvedený zákon a dále vyhláška federální vlády č. 90/1980 Sb., o státních závěrečných a státních rigorózních zkouškách, dávají pedagogickým fakultám možnost konat rigorózní zkoušky a navrhnout rektorovi udělení doktorátu pedagogiky (PaedDr.). První státní rigorózní zkoušky proběhly na fakultě v podzimním termínu r. 1981. První slavnostní doktorské promoce pak byly dne 28. října 1981.

Studijním rokem 1980/1981 je zahájeno i nové funkční období akademických funkcionářů. V průběhu let 1980–1990 bylo vedení Pedagogické fakulty UP následující:

Vedení fakulty v letech 1980–1990

Děkani fakulty:

prof. PhDr. Milan HÁLA, DrSc.	1980–1989
doc. PhDr. Bohuslav HODANĚ, CSc.	1990

Proděkani fakulty:

prof. PhDr. Vladimír HUDEC, CSc.	1980–1987
prof. ak. mal. Dušan JANOUŠEK	1980–1989
prof. PhDr. Václav KOVÁŘÍČEK, CSc.	1980–1990
doc. PhDr. Jarmila KOLUCHOVÁ, CSc.	1983–1985
doc. RNDr. František ZAPLETAL	1985–1988
doc. PhDr. Karel FRÖMEL, CSc.	1987–1990
doc. PhDr. Hana VÁLKOVÁ, CSc.	1988–1989
doc. RNDr. Milan KOPECKÝ, CSc.	1990

Organizační členění fakulty v letech 1980–1990

a) situace při zahájení studijního roku 1980/1981:

Katedra pedagogiky

– 1 docent, 8 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra pedagogiky I. stupně základní školy

– 1 docent, 6 odborných asistentů

Katedra pedagogické a společenskopolitické praxe

– 3 odborní asistenti, 1 asistent

Katedra psychologie

– 9 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra speciální pedagogiky

– 10 odborných asistentů

Katedra biologie dítěte, antropologie a školní hygieny

– 1 profesor, 6 odborných asistentů, 1 vědecký asistent

Katedra českého jazyka a literatury

– 1 docent, 12 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra ruského jazyka a literatury

– 1 profesor, 1 docent, 7 odborných asistentů, 1 odborný instruktor

Katedra geografie

– 1 docent, 4 odborní asistenti

Katedra matematiky

– 10 odborných asistentů

Katedra základů techniky

– 7 odborných asistentů

Katedra přírodopisu a základů zemědělské výroby

– 1 docent, 6 odborných asistentů

Katedra hudební vědy a výchovy

– 5 docentů, 15 odborných asistentů, 1 lektor

Katedra výtvarné teorie a výchovy
– 3 docenti, 12 odborných asistentů

Katedra tělesné výchovy základní školy
– 15 odborných asistentů

Katedra tělovýchovně biologických oborů
– 5 odborných asistentů

Katedra teorie a metodiky tělesné výchovy
– 1 docent, 4 odborní asistenti

Katedra sportů a turistiky (katedra je členěna na oddělení gymnastiky, oddělení her a oddělení turistiky, lyžování a plavání)
– 1 docent, 7 odborných asistentů, 1 lektor

Katedra branné výchovy (s celouniverzitním oddělením všeobecné branné výchovy)
– 5 odborných asistentů, 1 asistent, 1 odborný referent

Kabinet vyučovací techniky
– 3 odborní asistenti, 2 odborní pracovníci

b) Změny v organizaci fakulty v letech 1981–1990:

Ve studijním roce 1981/1982 došlo ke změně ve vedení katedry geografie a na katedře tělesné výchovy základní školy byl zřízen kabinet pobytu v přírodě. V následujícím studijním roce došlo ke změně názvu katedry přírodopisu a základů zemědělské výroby na katedru biologie a didaktiky biologie.

Ve studijním roce 1983/1984 je změněn kabinet vyučovací techniky na katedru didaktické techniky. Katedra speciální pedagogiky je členěna na oddělení speciální pedagogiky a oddělení speciální mimoškolní pedagogiky. Ve vedení katedry tělovýchovně biologických oborů a katedry pedagogické a společenskopolitické praxe došlo k personálním změnám.

Ve studijním roce 1985/1986 je katedra pedagogiky členěna do dvou oddělení, a to oddělení obecné pedagogiky a oddělení didaktiky a teorie výchovy. Na katedře bylo zřízeno středisko regionálních dějin školství. Ve vedení katedry ruského jazyka a literatury došlo k personální změně. V tomto studijním roce je nově otevřeno studium pětiletého oboru pedagogika – ošetřovatelství, ve kterém jsou připravovány pracovníci pro výuku odborných předmětů na středních zdravotnických školách. Obdobně bylo zahájeno studium uvedeného oboru ve studiu při zaměstnání.

Studijním rokem 1986/1987 se zahajuje nové funkční období akademických funkcionářů. Na pedagogické fakultě došlo pouze k jedné změně. Nově se ujal

funkce proděkana doc. RNDr. František Zapletal (namísto doc. PhDr. Jarmily Koluchové, CSc.).

Název katedry psychologie byl doplněn o problematiku patopsychologie. Tato změna odráží přesněji odborné zaměření katedry. K zahájení nového studijního roku ukončila činnost katedra geografie (byla tím dokončena oborová integrace na UP zahájená v roce 1980). Nově pak byla zřízena katedra speciálních výchov, která se stala garantem studia vychovatelství.

Počátkem studijního roku 1987/1988 odešel z fakulty dosavadní proděkan pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky prof. PhDr. Vladimír Hudec, CSc., na jeho místo byl jmenován doc. PhDr. Karel Frömel, CSc. Ve studijním roce 1988/89 se stala proděkankou doc. PhDr. Hana Válková, CSc. (po úmrtí proděkana doc. Zapletala). Dále došlo k personálním změnám ve vedení kateder speciální pedagogiky a matematiky.

Studijní rok 1989/1990 patří k přelomovým roků nejen na Univerzitě Palackého, ale i na samotné pedagogické fakultě. Bezprostředně po celostátně vyhlášené stávce studentů se i na Pedagogické fakultě UP studentská aktivita projevovala řadou shromáždění, kde studenti seznamovali učitele fakulty se svými názory a požadavky. Aktivita studentů se projevovala jak na fakultě jako celku, tak i na jednotlivých katedrách. Z řady jednání byl dán popud ke vzniku akademické rady fakulty složené z pracovníků fakulty, ale také ze studentů. Jedním z prvních úkolů akademické rady fakulty byla příprava volby nového děkana, k čemuž došlo 18. prosince 1989. Děkanem fakulty se stal doc. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc., počet proděkanů byl o jednoho snížen a novým proděkanem byl zvolen doc. RNDr. Milan Kopecký, CSc., který také fakultu zastupoval v Radě vysokých škol.

Pedagogická fakulta se v uvedeném studijním roce přemístila do nově získaných budov, a to na základě ustanovení Zákona o navrácení majetku řádům, kongregacím a olomouckému arcibiskupství.

V oblasti přípravy učitelů tělesné výchovy se stalo opět aktuálním zřízení samostatné fakulty tělesné výchovy. Po předběžném souhlasu v akademických radách fakulty i univerzity byly zahájeny v tomto směru potřebné přípravy. Zřízení nové fakulty se předpokládalo od nového kalendářního roku.

Jedním z celouniverzitních opatření, které významným způsobem ovlivnilo i zaměření pedagogické fakulty, byla integrace pracovišť zabývajících se pedagogickou přípravou budoucích učitelů, a to jak v oblasti teorie, tak i praxe. Na pedagogické fakultě byla zřízena katedra pedagogiky s celoškolskou působností (dosavadní katedry pedagogiky na všech třech učitelských fakultách, dále katedra vysokoškolské pedagogiky na filozofické fakultě a katedra pedagogické a společenskopolitické praxe na pedagogické fakultě byly zrušeny). Personálně byla nově koncipovaná katedra obsazována konkurzním řízením (prvním jak na fakultě, tak i na univerzitě, a to již v březnu 1990). V organizační struktuře fakulty došlo ke zrušení katedry speciálních výchov.

Také v dosavadní koncepci přípravy budoucích učitelů dochází v této době k řadě změn, které výrazně ovlivnily práci na fakultě. Do budoucna se nepředpokládala příprava učitelů ruského jazyka a učitelů branné výchovy. V této souvislosti došlo i ke zrušení jak katedry ruského jazyka a literatury, tak i katedry branné výchovy (pracovníci uvedených kateder vstoupili do konkurzních řízení na filozofické fakultě a na tělovýchovných katedrách pedagogické fakulty).

Po schválení a realizování nového vysokoškolského zákona č. 127/90 Sb. byla akademická rada fakulty přeměněna na akademický senát.

Od počátku roku 1990 a dále během letního semestru studijního roku 1989/1990 docházelo postupně k personálním změnám ve vedení řady kateder. Jednalo se o katedru pedagogiky, katedru I. stupně základní školy, katedru psychologie, biologie člověka a zdravotní vědy (u této katedry došlo i ke změně názvu), dále kateder českého jazyka a literatury, matematiky, biologie a didaktiky biologie, hudební vědy a výchovy, výtvarné teorie a výchovy a některých tělovýchovných kateder. Nový vysokoškolský zákon také ukončil dosavadní formu rigorózního řízení. Fakulty nadále mohly doktorské tituly (Dr.) udělovat na základě úspěšně ukončeného doktorandského studia.

V oblasti přípravy budoucích učitelů dochází ke změnám v některých studijních oborech. Především bylo postupně ukončováno studium aprobační s ruským jazykem a studium aprobační s brannou výchovou. U studijního oboru pedagogika – ošetrovatelství dochází na popud studentek ke změně názvu (částečně i koncepce) na učitelství odborných předmětů pro střední zdravotnické školy. Nově je otevřen studijní obor vychovatelství dětí a mládeže mimo vyučování a dále studijní obor sociální péče. Oba studijní obory jsou v tomto roce koncipovány jako bakalářské studium s tříletou studijní dobou. V průběhu realizace studia byly oba obory rozšířeny na obory magisterské. Zvýšená potřeba učitelů pro výuku západních jazyků nejen na školách středních, ale i na školách základních (spolu s nadbytkem aprobovaných učitelů ruského jazyka) vede fakultu k otevření tzv. rekvalifikačního studia anglického a německého jazyka, a to ve studiu při zaměstnání. Uvedené rekvalifikační studium se týkalo především stávajících učitelů ruského jazyka, v menší míře i učitelů s aprobační pro brannou výchovu.

V doplňujících a dále v doplňkových formách studia při zaměstnání fakulta vedle toho, že pokračovala v dosavadních oborech tohoto studia, převzala z Přírodovědecké fakulty UP doplňující studium pro absolventy odborného studia na vysokých školách, kteří chtějí získat učitelskou kvalifikaci pro střední školy.

Nový zákon o vysokých školách č. 172/90 Sb. také taxativně stanovil konec funkčního období stávajících akademických funkcionářů. Poprvé v historii fakulty byl děkan vybírán z několika kandidátů a volen akademickým senátem. Počátek funkčního období nově zvoleného děkana a jím navržených proděkanů zákon stanovil na 1. únor 1991.

Období 1991–1996

Uvedené období je po řadě organizačních a personálních změn ze závěru období let 1980–1990 dobou nástupu k intenzivní činnosti celé fakulty na nových, demokratických základech, s jasnou perspektivou fakulty. Pedagogická fakulta UP se ve svém zaměření v mnohém vrací k záměrům, které tato fakulta měla při svém vzniku v roce 1946.

Pedagogická fakulta UP se po roce 1990 jednoznačně zaměřuje na přípravu učitelů, resp. dalších pedagogických pracovníků pro oblast základního školství. V tomto směru jsou vymezeny kompetence s fakultou filozofickou a novou fakultou na univerzitě – fakultou tělesné kultury. Ve vztahu k přírodovědecké fakultě taková důslednost není plně dodržena. Přírodovědecká fakulta vedle přípravy budoucích učitelů pro střední školy připravuje také učitele matematiky, fyziky, chemie a zeměpisu i pro vyšší stupeň základní školy.

Tradičně jsou na pedagogické fakultě připravováni i učitelé pro speciální školy a vychovatelé. Pedagogická fakulta také některými svými studijními obory vyplňuje vakuum v přípravě učitelů pro střední školy v oborech, o které sesterské učitelské fakulty (filozofická a přírodovědecká) nemají zájem (především jde o studium učitelů pro střední zdravotnické školy a pro nově vznikající školy rodinné). Nově fakulta organizuje některá odborně zaměřená studia, např. odborné studium kvalifikovaných logopedů a dále pracovníků pro sociální sféru (tento obor však jen v jednom studijním cyklu). Ve studiu při zaměstnání se fakulta zaměřuje na obory obdobné ve studiu denním. V tomto studiu je ovšem výběr oborů postupně snižován. Nově jsou organizovány formy studia tzv. celoživotního vzdělávání (od roku 1994 i nově distanční formou).

Ve studijním roce 1990/1991 dochází na fakultě také k dalším změnám v oblasti základních pracovišť – kateder. Vedle změn v názvech (u katedry pedagogiky I. stupně základní školy – nově „katedra učitelství pro I. stupeň základní školy“, dále u katedry základů techniky, která má nově označení „katedra technické výchovy“) byla zrušena katedra didaktické techniky a pracoviště didaktické techniky bylo včleněno na katedru technické výchovy. Katedra biologie a didaktiky biologie má nové označení jako „katedra přírodopisu a pěstitelství“ a konečně katedra výtvarné teorie a výchovy je nově označena jako „katedra výtvarné výchovy“.

Vedení pedagogické fakulty v letech 1991–1996

Děkan fakulty:

prof. PhDr. František MEZIHORÁK, CSc. 1991–1996

Proděkan fakulty:

doc. RNDr. Milan KOPECKÝ, CSc. 1991–1994

doc. PhDr. Zdeněk KALHOUS, CSc.	1991–1995
doc. PhDr. Josef MALIVA	1991–1993
doc. RNDr. Josef KRÁTOŠKA	1993–1996
doc. PaedDr. Jiří KROPÁČ, CSc.	1994–1996
PaedDr. Jiří LUSKA, CSc.	1994–1996
doc. PhDr. Libuše HORNOVÁ, CSc.	1996

Organizační členění fakulty v r. 1991

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností

- 1 profesor, 6 docentů, 8 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra učitelství pro I. stupeň základní školy

- 8 odborných asistentů

Katedra psychologie a patopsychologie

- 1 profesorka, 1 docent, 10 odborných asistentů

Katedra speciální pedagogiky

- 1 docent, 10 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra biologie člověka a zdravotní péče

- 3 docenti, 5 odborných asistentů, 2 odborné pracovnice

Katedra českého jazyka a literatury

- 4 docenti, 10 odborných asistentů

Katedra matematiky

- 3 docenti, 8 odborných asistentů

Katedra technické výchovy

- 9 odborných asistentů

Katedra přírodopisu a pěstitelství

- 1 docent, 6 odborných asistentů

Katedra hudební vědy a výchovy

- 1 docent, 18 odborných asistentů

Katedra výtvarné výchovy

- 1 profesor, 2 docenti, 15 odborných asistentů

Rekvalifikační středisko

- 1 odborná pracovnice, 3 zahraniční lektoři

Změny v organizaci fakulty v letech 1991–1996:

Ke dni 1. září 1992 vznikla na fakultě nově katedra občanské výchovy a katedra jednooborového studia cizích jazyků, která postupně přebírala i funkci dosavadního rekvalifikačního střediska.

Ve studijním roce 1992/1993 dochází opět k další změně v názvu katedry biologie člověka a zdravotní péče na „katedru antropologie a zdravotní péče“ a dále je znovu zřízeno samostatné středisko didaktické techniky. Ve studijním roce 1993/1994 byla katedra pedagogiky s celoškolskou působností členěna na tři oddělení: oddělení pedagogických věd, oddělení školní pedagogiky a oddělení mimoškolní pedagogiky.

Studijním rokem 1994/1995 bylo zahájeno nové funkční období akademických funkcionářů. Počet proděkanů byl doplněn na čtyři. V organizaci fakulty dochází od tohoto roku k několika změnám. Na katedře jednooborového studia cizích jazyků se utvořily dvě základní sekce: anglická a německá. Narůstající rozvoj forem celoživotního vzdělávání vedl k založení střediska celoživotního vzdělávání.

Období 1997–2005

V tomto období pokračoval dynamický vývoj fakulty ve všech oblastech. Významnou úlohu plnilo Kolegium oboru pedagogika, speciální pedagogika, učitelství a sociální péče, které stanovilo koncepci optimálního rozvoje a modifikace studijních programů a oborů. Flexibilita absolventů umožňuje kromě pedagogického působení uplatnění i v dalších nepedagogických pozicích v oblasti školství i mimo školství (sociální práce, státní správa, privátní sféra) v souladu s požadavky regionu a možnostmi uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Rozšíření možností, které poskytují ICT, se promítlo do elektronizace administrativy: byla dokončena implementace systému studijní agendy STAG, která umožnila výrazné zefektivnění administrativy spojené se studiem, a přechod na kreditový systém ECTS ve všech formách (prezenční i kombinované) a stupních studia (bakalářských, magisterských i doktorských); ECTS se stal rozhodujícím prvkem pro významné rozšíření mobility studentů a rozvoj zahraničních kontaktů pracovišť.

Dalším významným faktorem, který se v uvedeném období promítl do činnosti fakulty a jednotlivých kateder, byla změna struktury studia reflektující požadavky státních i evropských kritérií (Boloňská deklarace). V roce 2005 byly akreditační komise reakreditovány klíčové studijní programy a obory zaměřené na přípravu učitelů do strukturované podoby bakalářských a navazujících magisterských programů. Uvedená skutečnost si vyžádala systematickou a cílevědomou inovaci

studijních programů a oborů. Inovační aktivity byly zaměřeny především na obsahovou aktualizaci předmětů reflektující nejnovější poznatky vědních oborů i rozvoj informačních a komunikačních technologií. Jako výsledek analýzy evaluace zkušeností z minulých let došlo k úpravě a dalšímu rozšíření zejména nabídky předmětů povinně volitelných a volitelných. Pozornost byla věnována rovněž dalšímu rozvoji předpokladů pro implementaci prvků distančního vzdělávání.

V souladu s restrukturalizací studijních programů došlo u většiny studijních programů k rozdělení na bakalářský a navazující magisterský program a bylo nezbytné, aby se nové koncepci přípravného vzdělávání přizpůsobilo řízení, organizace, formy a obsah praxí. Proto bylo dne 8. listopadu 2006 Akademickým senátem UP schváleno Středisko pedagogických a odborných praxí (SPOP) jako účelové zařízení pedagogické fakulty. Základním posláním SPOP je organizační zajištění všech typů pedagogických a odborných praxí, které jsou součástí studijních programů. Důraz je kladen na optimální koordinaci průběhu praxí v rámci fakulty a na pracovištích k tomuto účelu určených – fakultní škole a fakultním zařízení. Smlouva o udělení statusu fakultní školy / fakultního zařízení se uzavírá vždy na tři roky a v případě oboustranného zájmu může být dále prodloužena. Součástí SPOP je rovněž poradní orgán oborových didaktiků jednotlivých kateder.

Vedení fakulty v letech 1997–2005

Funkční období 1997–1999

Děkan:

doc. RNDr. Jan ŠTEIGL, CSc. 1997–1999

Proděkani:

doc. PaedDr. Jiří KROPÁČ, CSc. 1997–1999

RNDr. Petr EMANOVSKÝ, CSc. 1997–1999

doc. PaedDr. Jiří LUSKA, CSc. 1997–1999

doc. PhDr. Milan SCHNEIDER 1997

PaedDr. Marcela MUSILOVÁ, Ph.D. 1998–1999

Tajemník:

Ing. Milan TOMÁŠEK 1997–1999

Funkční období 2000–2002

Děkan:

doc. RNDr. Jan ŠTEIGL, CSc. 2000–2002

Proděkani:

doc. PaedDr. Jiří KROPÁČ, CSc. 2000–2002

doc. RNDr. Danuše NEZVALOVÁ, CSc. 2000–2002

doc. PhDr. Bohumil NOVÁK, CSc. 2000–2002

doc. PaedDr. Marcela MUSILOVÁ, Ph.D. 2000–2002

Tajemník:

Ing. Milan TOMÁŠEK 2000–2002

Funkční období 2003–2005

Děkan:

prof. PhDr. František MEZIHORÁK, CSc. 2003–2006 (do 31. 1.)

Proděkani:

doc. PaedDr. Jiří LUSKA, CSc. 2003–2006 (do 31. 1.)

Mgr. Jenny POLÁKOVÁ, Ph.D. 2003–2006 (do 31. 1.)

Ing.-Ped. Čestmír SERAFÍN, Dr. 2003–2006 (do 31. 1.)

doc. MgA. Vít ZOUHAR, Ph.D. 2003–2006 (do 31. 1.)

Tajemník:

Ing. Milan TOMÁŠEK 2003–2006 (do 31. 1.)

Organizační členění fakulty v roce 1997

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností

– 1 profesor, 4 docenti, 8 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra učitelství pro I. stupeň základní školy

– 2 docentky, 7 odborných asistentů, 1 odborná pracovnice

Katedra psychologie a patopsychologie

– 2 docenti, 8 odborných asistentů

Katedra speciální pedagogiky

– 1 docent, 10 odborných asistentů, 1 odborný pracovník

Katedra antropologie a zdravotní péče

– 1 profesor, 3 docenti, 4 odborní asistenti, 2 odborné pracovnice

Katedra českého jazyka a literatury
– 3 docenti, 13 odborných asistentů

Katedra občanské výchovy
– 1 profesor, 2 docenti, 5 odborných asistentů

Katedra matematiky
– 3 docenti, 9 odborných asistentů

Katedra technické výchovy
– 1 profesor, 1 docent, 6 odborných asistentů, 1 odborná pracovnice

Katedra přírodopisu a pěstitelství
– 1 docent, 6 odborných asistentů, 1 odborná pracovnice

Katedra hudební vědy a výchovy
– 2 docenti, 16 odborných asistentů

Katedra výtvarné výchovy
– 5 docentů, 12 odborných asistentů

Katedra jednooborového studia cizích jazyků (členěna na sekci anglickou a sekci německou)
– 2 docenti, 11 odborných asistentů, 13 zahraničních lektorů

Středisko didaktické techniky
– 4 odborní pracovníci

Středisko celoživotního vzdělávání
– 2 odborní pracovníci

Období 2006–2013

Rok 2006 byl pro Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci společně s ostatními fakultami obdobím, kdy si připomínala 60. výročí obnovení vysokoškolského vzdělávání v Olomouci. V oblasti vzdělávací se podařilo dokončit restrukturalizaci většiny oborů. Jako pozitivum lze hodnotit nastartování akreditací v kombinované formě studia. S vědomím nutnosti bližší součinnosti s pedagogickou praxí a pro zvýšení kvality přípravy studentů byla výrazně rozšířena síť fakultních škol a zřízeno Centrum pedagogických a odborných praxí, které se stalo

koordinacním, ale i metodickým pracovištěm pro zajišťování veškerých praxí na PdF UP. Další klíčovou oblastí, která prošla transformací, bylo zajištění celoživotního vzdělávání. Cílem bylo zachovat dynamiku vývoje a současně vytvořit takové organizační podmínky, aby i na tomto úseku mohla být realizována projektová činnost. Díky systematické péči o rozvoj informačních technologií a jejich uplatnitelnosti v rámci PdF UP se výrazně zkvalitnilo a rozšířilo využívání systému STAG na jednotlivých katedrách.

V roce 2007 bylo přijímací řízení realizováno prostřednictvím nového modelu. Všichni uchazeči byli podrobeni společnému testu studijních předpokladů a výsledky byly zpracovány prostřednictvím externí firmy, což zvýšilo míru objektivitu i efektivitu celého procesu. V souladu s celospolečenskými trendy i poptávkou rozšířila PdF UP také nabídku možností studia v rámci celoživotního vzdělávání i do jiných regionů. V průběhu roku 2009 probíhaly intenzivní přípravy na podání projektu výstavby Výzkumně vzdělávacího areálu Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Projektová žádost byla v prosinci zaevidována na MŠMT ČR v rámci prioritní osy č. 4 operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

Rok 2010 se stal pro fakultu mimořádně úspěšným v získávání celé řady projektů v rámci ESF, a to zejména v operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Ze strategických koncepcí rozvoje fakulty významně pokročily projekty výstavby Výzkumně vzdělávacího areálu PdF UP, ale rovněž realizace Mateřské školy UP a Klubu předškoláků, společného projektu s Přírodovědeckou fakultou UP. V uplynulém roce došlo k dalšímu rozvoji doktorských studijních programů a na PdF UP dokončili svá doktorská studia první absolventi v anglickém programu.

Rok 2011 se stal rekordním stran zájmu uchazečů o studium na naší fakultě. Přihlášku si podalo přes 10 000 absolventů středních škol, což bylo nejvíce ze všech fakult UP a současně i nejvíce v celé historii fakulty. Fakulta opět rozšířila své již klasické spektrum akreditovaných bakalářských, magisterských a doktorských programů v oblasti jak učitelských, tak i příbuzných neučitelských oborů v prezenční i kombinované formě studia o nové programy, čímž rozšířila uplatnitelnost absolventů na trhu práce. V roce 2011 se fakultě podařilo získat několik projektů v rámci ESF, a to zejména v operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, které obohatily pestré spektrum projektů z předešlých let. Dění na fakultě bylo provázáno i čilým stavebním ruchem, neboť byla kompletně vyměněna okna a zateplena fasáda hlavní budovy, proběhly veškeré stavební práce na univerzitní mateřské škole, bylo vybudováno nové parkoviště a byl zpracován projekt na rekonstrukci budovy v Purkrabské ulici. Opomenuta nemůže zůstat ani snaha pracovníků fakulty o prohloubení spolupráce s praxí, a to nejen v rámci praxí studentů, ale i prostřednictvím širokého spektra dlouhodobých i krátkodobých programů realizovaných prostřednictvím aktivit Centra celoživotního vzdělávání.

Rok 2013 se stal rokem, který přinesl fakultě završení největší investiční akce v její historii – dokončení projektu realizovaného za podpory Evropské unie, a to

přístavby Výzkumně vzdělávacího areálu PdF UP, který se podařilo úspěšně zkolaudovat koncem roku 2013. Zároveň ovšem bylo již v této době připravováno zahájení dalšího projektu, a to rekonstrukce objektu v ulici Purkrabská, jenž bude opět realizován za přispění a podpory Evropské unie. Přes všechny peripetie, které s sebou stavební práce v prostorách fakulty na Žižkově náměstí přinášely, se podařilo organizačně velmi dobře zvládnout provoz fakulty prakticky bez omezení výuky.

Vedení fakulty v letech 2006–2013

Funkční období 2006–2009

Děkanka:

prof. PaedDr. Libuše LUDÍKOVÁ, CSc. 2006–2009

Proděkani:

doc. PhDr. Bohumil NOVÁK, CSc. 2006–2009

PhDr. Milan KLEMENT, Ph.D. 2006–2009

doc. Ing.-Ped. Čestmír SERAFÍN, Dr. 2006–2009

doc. Mgr. Kateřina VITÁSKOVÁ, Ph.D. 2006–2009

Tajemník:

Ing. Milan TOMÁŠEK 2006–2009

Funkční období 2010–2013

Děkanka:

prof. PaedDr. Libuše LUDÍKOVÁ, CSc. 2010–2014 (do 31. 1.)

Proděkani:

doc. PhDr. Bohumil NOVÁK, CSc. do ledna 2010

Mgr. Pavel NEUMEISTER, Ph.D. od února 2010–2014 (do 31. 1.)

doc. PhDr. Hana MAREŠOVÁ, Ph.D. 2011–2014 (do 31. 1.)

doc. PhDr. Milan KLEMENT, Ph.D. 2010–2014 (do 31. 1.)

doc. Ing. Čestmír SERAFÍN, Dr. Ing.-Paed IGIP 2010–2014 (do 31. 1.)

doc. Mgr. Kateřina VITÁSKOVÁ, Ph.D. 2010–2014 (do 31. 1.)

Tajemník:

Ing. Milan TOMÁŠEK 2010–2014 (do 31. 1.)

Organizační členění fakulty v roce 2006

Centrum celoživotního vzdělávání

Centrum jazykové přípravy

Katedra anglického jazyka

Katedra antropologie a zdravotní výchovy

Katedra biologie

Katedra českého jazyka a literatury

Katedra hudební výchovy

Katedra matematiky

Katedra německého jazyka

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností

Katedra primární pedagogiky

Katedra psychologie a patopsychologie

Katedra speciální pedagogiky

Katedra společenských věd

Katedra technické a informační výchovy

Katedra výtvarné výchovy

Současnost fakulty

V současnosti fakulta pokračuje v aktivitách a projektech, které byly z větší části promyšleny, připraveny a nastartovány již v roce 2013, případně v letech předešlých. Zásadní význam pro další zkvalitňování studijních programů a v nich realizovaných studijních oborů má akreditační proces, který byl v roce 2014 nastartován v souvislosti s nutností reakreditace většiny studijních oborů realizovaných na fakultě. Při tomto procesu byl kladen důraz na promyšlenou stavbu a organizaci studijních plánů tak, aby se v nich odrážela vnitřní koherence každého oboru a zároveň aby byly v souladu s celofakultními potřebami. Tento proces byl završen v roce 2015 předložením akreditačních spisů. S uspokojením lze také konstatovat pokrok ve spolupráci mezi fakultou a studenty, zejména v oblasti zapojování doktorandů, ale i studentů na úrovni magisterského studia do výzkumných projektů fakulty v rámci interní grantové soutěže (IGA), jakož i postupné rozšiřování spolupráce se zahraničními univerzitami (byly nově uzavřeny bilaterální smlouvy např. s univerzitami Zhetysy State University v Kazachstánu, Fujian Normal University v Číně). Fakulta se v tomto období také významně podílí na spolupráci v rámci celospolečenských témat – ať už to byla realizace celonárodního projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání, jehož řešitelský tým v průběhu let 2013 až 2015 vytvořil a v praxi ověřil Katalogy podpůrných opatření pro žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním, nebo zapojení fakulty do přípravy regionálních strategií v rámci Olomouckého kraje.

Zleva: PhDr. Vojtech Regec, Ph.D., doc. PhDr. Milan Klement, Ph.D., prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc., doc. PhDr. Hana Marešová, Ph.D., doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed IGIP, Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.

Vedení fakulty v letech 2014–dosud

Děkan:

doc. Ing. Čestmír SERAFÍN, Dr. Ing-Paed IGIP 2014–dosud

Proděkani:

prof. PaedDr. Libuše LUDÍKOVÁ, CSc., 2014–dosud
proděkanka pro vědu, výzkum a doktorská studia a statutární zástupce děkana

doc. PhDr. Milan KLEMENT, Ph.D., 2014–dosud
proděkan pro informační a vzdělávací technologie

doc. PhDr. Hana MAREŠOVÁ, Ph.D., 2014–dosud
proděkanka pro organizaci, rozvoj a celoživotní vzdělávání

doc. Mgr. Antonín STANĚK, Ph.D., do října 2014
proděkan pro studijní záležitosti

Mgr. Pavel NEUMEISTER, Ph.D., od listopadu 2014–dosud
proděkan pro studijní záležitosti

PhDr. Vojtech REGEC, Ph.D., 2014–dosud
proděkan pro zahraniční vztahy

Tajemník:

Ing. Milan TOMÁŠEK 2014–dosud

Organizační členění fakulty v roce 2016

Centrum celoživotního vzdělávání
<http://www.ccv.upol.cz>

Katedra antropologie a zdravotní vědy
<http://new.kaz.upol.cz/>

Katedra biologie
<http://kbi.upol.cz/>

Katedra českého jazyka a literatury
<http://kcjl.upol.cz>

Katedra hudební výchovy
<http://khv.upol.cz>

Katedra matematiky
<http://katmat.upol.cz>

Katedra primární a preprimární pedagogiky
<http://kpv.upol.cz/>

Katedra psychologie a patopsychologie
<http://www.pdf.psych.upol.cz/>

Katedra společenských věd
<http://ksv.upol.cz>

Katedra technické a informační výchovy
<http://www.kteiv.upol.cz/>

Katedra výtvarné výchovy
<http://kvv.upol.cz>

Ústav cizích jazyků
<http://ucj.upol.cz/index.php/cz/>

Ústav pedagogiky a sociálních studií
<http://www.upss.cz/>

Ústav speciálněpedagogických studií
<http://uss.upol.cz/>

Ústav pro výzkum a vývoj
<http://www.pdf.upol.cz/menu/struktura-pdf/pracoviste/ustav-pro-vyzkum-a-vyvoj/>

Kontakt:
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého
Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc
tel.: 585 635 009
e-mail: jelenka.navratilova@upol.cz

DĚKANI PEDAGOGICKÉ FAKULTY

Ve vedení pedagogické fakulty se za dobu její existence – s výjimkou doby pedagogického institutu – vystříдалo 16 děkanů. Záměrem této malé galerie je poukázat na odborné i lidské kvality osobností, které se podílely na vzniku, směřování a profilování fakulty, jejímž posláním je připravovat učitele nastupujících generací. Přehled si nečiní nárok na úplnost, je pouhým vzhledem do výčtu a množství aktivit osobností, jež dokázaly fakultu provést přes řadu překážek a nesnází až do dnešních dní a pomyslně tak vydobýt pedagogické fakultě své místo na slunci mezi ostatními fakultami Univerzity Palackého a respektovanou pozici nejen v rámci regionu. Všem patří poděkování a úcta za odvedený díl práce. Poděkování patří rovněž rodinným příslušníkům, kteří nám pomohli konkretizovat jednotlivé etapy života svých blízkých a podíleli se tak na uchování jejich odkazu.

prof. PhDr. RNDr. Vladimír Úlehla

* 1888 ve Vídni, † 1946 v Brně

děkan Pedagogické fakulty UP 1946–1947

profesor fyziologie rostlin na PŘF MU v Brně, ekolog, filozof, průkopník vědeckého filmu, folklorista

Vzdělání a akademické působení:

od 1899 gymnázium v Brně, Kyjově a Strážnici

1907 maturita ve Strážnici

1907–1908 studium botaniky na Karlo-Ferdinandově pražské české univerzitě u prof. Bohumila Němce, ve stejné době studium hudby na pražské konzervatoři

1908–1911 Akademie Wilhelma II. ve Štrasburku jako asistent prof. Ludwiga Josta

1911 rigorózní zkoušky z botaniky, chemie a fyziky

1911 doktorem filozofie přírodních věd

1911–1912 v Praze u prof. Němce jako demonstrátor

1912–13 stipendium na univerzitě v Lipsku, studuje ovíjivý pohyb rostlin a autotropismus u prof. Pfefferera na univerzitě v Lipsku

studium přerušila vojenská služba a nabízenou vědeckou práci ve Štrasburku 1. světová válka

prošel Polsko, Rakousko (vězněn), Chorvatsko, Itálii, Francii (Verdun)

1917 rigorózum z filozofie na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze

1919 Ústav fyziologie rostlin v Brně, studium v Neapoli

1920 habilitován na Přírodovědecké fakultě UK v Praze

1924 pracuje ve Francii (Villefranche sur Mer), později rok v laboratoři v jižní části Arizony v USA, podniká expedici do mexické pouště

1931 jmenován řádným profesorem na PŘF MU v Brně

Byl zakladatelem Ústavu rostlinné fyziologie v Brně, který vybudoval jako vědecké pracoviště evropské úrovně. Spolupracoval se světovými pracovišti. Navrhl a propagoval metody sběrného dokumentárního filmu o rostlinách (průkopnický časosběrný snímek Pohyby rostlin). V období 2. světové války je literárně činný. Věnuje se sběru lidových písní. Roku 1945 se stává děkanem Přírodovědecké fakulty MU v Brně a spoluzakladatelem Palackého univerzity v Olomouci. Vedle vědecké práce se intenzivně věnoval lidové kultuře, stál v čele zakladatelů mezinárodního folklorního festivalu Strážnické slavnosti.

Výběr z publikační činnosti:

Studien zur Lösung des Windesproblems, 1920, Světlorůstová reakce bez fototropismu, 1922, Bobtnání a elementární děje životní, 1926, Zamyšlení nad životem, 1939, Padesát moravských písní, 1940, Opona života, 1940, Rok s rostlinami, 1941, Život vesmírný, 1944, Záhada smrti, 1945, Napojme prameny, 1947, Živá píseň, 1949, Duše lidu, 1988.

prof. PhDr. RNDr. h. c. František Vitásek, DrSc.

* 1890 ve Velké Bystřici, † 1973 v Brně

děkan Pedagogické fakulty UP 1947–1948

1933–1934 a 1946–1947 děkanem PŘF MU v Brně

český geograf a geomorfolog, člen korespondent ČSAV, odborné zaměření: glaciální a krasová geomorfologie a klimatologie

Vzdělání a akademické působení:

1909 maturoval na Slovanském gymnáziu v Olomouci

1914 Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

1915 obhájil disertační práci Staré ledovce poloostrova Balkánského

1916 titul PhDr. na FF UK v Praze

1924 habilitace v oboru geografie na MU v Brně

1927 jmenován mimořádným profesorem geografie na MU v Brně

1931 řádným profesorem fyzického zeměpisu na Přírodovědecké fakultě MU v Brně

od 1952 člen korespondent ČSAV

zakladatel Kabinetu pro geomorfologii ČSAV v Brně

Byl členem České společnosti zeměpisné, později jednatel a člen Královské české společnosti nauk, člen Československé národní rady badatelské – předseda zeměpisného odboru, člen Učené společnosti Šafaříkovy, Moravské přírodovědecké společnosti, Československé společnosti zeměpisné a řady zahraničních geografických společností; správcem skladů spisů Moravské přírodovědecké společnosti.

Po válce se zasloužil o znovuvybudování geografického ústavu brněnské univerzity, jehož budova v Kounicově ulici byla při náletech v listopadu 1944 zcela zničena, podařilo se mu ale získat budovu na Janáčkově náměstí, kde byly již 4. 6. 1945 zahájeny přednášky. V roce 1968 absolvoval doktorát přírodních věd na Univerzitě

Palackého v Olomouci. Hovořil šesti světovými jazyky. Navštívil Německo, Francii, Anglii, Dalmácii, Bosnu, Hercegovinu, Blízký východ, Jugoslávii, Nizozemsko, Polsko, SSSR. Rád pracoval na zahradě v Uherském Ostrohu.

Výběr z publikační činnosti:

Naše hory ve věku ledovém, 1924, Sněžná čára a naše horské ledovce v mladším pleistocénu, La glaciation de Jakupica, 1927, Fyzikální zeměpis (Ovzduší a vodstvo 1934, Pevnina 1935, Rostlinstvo a živočišstvo 1938), Začátky moravské geografie, 1952.

prof. PhDr. Jiřina Otáhalová-Popelová, CSc.

* 1904 v Praze, † 1985 v Praze

děkanka Pedagogické fakulty UP 1948–1949

rektorka UP 1950–1953 (první žena v úřadu rektora v dějinách českého školství)

česká filozofka, pedagožka a komenioložka

odborné zaměření: filozofie, dějiny filozofie, filozofie dějin, metodologie společenských věd, estetika, etika, komeniologie

Vzdělání a akademické působení:

1923–1928 vystudovala klasickou filologii a filozofii na Filozofické fakultě UK v Praze, získala aprobaci pro učitelství na středních školách (latina, řečtina, filozofická propedeutika)

1928–1947 působila na gymnáziích v Břeclavi, Strážnici, Čáslavi, České Třebové, Kralupech a Praze

1929 doktorát filozofie na FF UK v Praze (disertační práce: Quo modo Lucretius Epicuri de natura deorum doctrinam explicaverit)

1933 doktorát filozofie na FF Královské univerzity v Římě

1948 habilitace na FF MU v Brně (habilitační práce: Bytí a dění. Tři studie z filozofie)

1948–1953 profesorka na Pedagogické fakultě UK v Praze a Pedagogické fakultě UP v Olomouci

1958 doktorát filozofických věd FF Lomonosovovy univerzity v Moskvě za práci o J. A. Komenském (Cesta k všennápravě)

1953–1970 vedoucí katedry dějin filozofie FF UK v Praze

Ovládala několik světových jazyků (latina, řečtina, francouzština, italština, němčina, ruština), měla znalost antické filozofie, dějin a umění, všestranné vzdělání a zájem o umění slovesné i výtvarné (manžel akademický sochař Karel Otáhal) jí

umožnily vytvořit rozsáhlé dílo, v němž spojovala nejlepší odkaz české humanistické tradice s angažovaným zájmem moderního evropského myšlení.

Výběr z publikační činnosti:

Poznání kulturní skutečnosti, 1933, Tři studie z filosofie dějin. Příspěvek k problematice bytí a dění. Dějiny a hodnoty, 1941, Studie o současné české filosofii, 1946, K filosofické problematice Marxova Kapitálu, 1954, J. A. Komenského cesta k Vše-nápravě, 1958, Etika, 1962, Rozpad klasické filozofie, 1968, Zrození filozofie, 1981.

prof. PhDr. Miloslav Trapl

*1899 Blansko, †1979 Olomouc
děkan Pedagogické fakulty UP 1949–1950
sociolog, historik

Vzdělání, profesní a akademické působení:

1910–1918 studoval na gymnáziu v Boskovicích, maturoval v Brně, krátce studium práv
1919–1922 Filozofická fakulta UK Praha (český jazyk, filozofie a historie, státní zkouška z pedagogiky)

1922–1923 se znovu zapsal na Právnickou fakultu UK Praha

V letech 1924–1945 působil jako středoškolský profesor na reálných gymnáziích v Břeclavi, Nových Zámcích, v Jevíčku, v Hustopečích a v Brně

1926 státní zkoušky z dějepisu a filozofie na Masarykově univerzitě v Brně

1946 Výzkumný ústav J. A. Komenského v Brně a Zemský ústav pedagogický Brno
1947 habilitace na Masarykově univerzitě v Brně

Původně se věnoval sociologii, renomé získal řadou studií o T. G. Masarykovi a filozofu Emanuelu Rádlvi. Po příchodu do Olomouce přednášel dějiny sociologie, úvod do politické sociologie, sociologické metody, teoretické základy politiky, o Masarykovi a o sociálních problémech. Založil a vedl Ústav sociologie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Po roce 1948 byl prof. Trapl nucen přeorientovat se na historii a občanskou nauku a také na sociální pedagogiku a obecnější problematiku společenských věd. Později přednášel novodobé československé dějiny, občanskou nauku, politickou ekonomii. V roce 1949 se stal řádným profesorem na Univerzitě Palackého v Olomouci. Roku 1950 po odchodu J. L. Fischera byl zbaven vedení ústavu společenských nauk a přešel na katedru dějepisu a občanské nauky jako její vedoucí až do vzniku Vysoké školy pedagogické v Olomouci, kam přechází. V r. 1959 získal Zlatou medaili UP a během let mnohá další vyznamenání.

Od roku 1961 působí jako profesor a vedoucí katedry dějepisu a zeměpisu na Pedagogickém institutu v Olomouci. Nadšeně se postavil za reformní hnutí v r. 1968, znovu přednášel a psal o T. G. Masarykovi. Byl členem mnoha odborných společností se zaměřením na sociologii, filozofii, historii a redaktorem časopisů Historický místopis Moravy a Dějepis a zeměpis ve škole. Publikoval v časopisech: Sociologická revue, Časopis Matice moravské, Ruch, Nový lid, Výchova a škola, Pokrokový obzor, Slovenský juh, Nový člověk, Česká stráž, Realistická stráž, Studentská pošta, Moravský přítel lidu aj. Jazykové znalosti: latina, francouzština, němčina, angličtina, ruština, řečtina, esperanto (IDO).

Výběr z publikační činnosti:

Morava v životě a díle T. G. Masaryka, Zvláštní otisk Časopisu Matice moravské, 1938, Vědecké základy Masarykovy politiky, 1947, Masarykův program. Demokracie – socialismus – česká otázka, 1948, Novinář Jan Ohéřal, 1969, České národní obrození na Moravě v době předbřeznové a v revolučních letech 1848–1849, 1977, Překlady: V. Basch. Hlavní problém estetiky, Orbis, Praha 1924 (s Jindřichem Hořejším).

prof. RNDr. Josef Metelka

* 1912 v Jilemnici, † 1979 v Olomouci
děkan Pedagogické fakulty UP 1950–1952
rektor Univerzity Palackého 1966–1969
matematik, vysokoškolský pedagog
odborné zaměření: algebraická a diferenciální geometrie, moderní algebra, matematická analýza

Vzdělání a akademické působení:

1923–1931 absolvoval reálné gymnázium v Jilemnici
1931–1935 Přírodovědecká fakulta UK v Praze, žák prof. B. Bydžovského, při studijním pobytu v Belgii u prof. L. Godeauxe
1939–1949 profesor matematiky na reálném gymnáziu v České Třebové a v Jablonci nad Nisou
od roku 1949 na Univerzitě Palackého v Olomouci: vedoucím Ústavu pro matematiku a deskriptivní geometrii
1950 docent v oboru matematika
1952 vedoucím katedry matematiky, fyziky a chemie, později na katedře algebry a geometrie Přírodovědecké fakulty UP
1953–1957 prorektor Vysoké školy pedagogické v Olomouci
1954 profesor v oboru matematika
1960–1964 prorektorem Univerzity Palackého v Olomouci
1966–1969 rektorem UP Olomouc

V roli rektora UP prosazoval oborovou integraci a také vznik fakult farmaceutické a právnické, což tehdejší ministerstvo školství neumožnilo. Nová a vypjatá situace na UP po srpnu 1968 jej zařadila mezi hlavní představitele pravicového oportunismu. Nemohl se ani v květnu 1969 stát řádně zvoleným rektorem. Byl suspendován

a krátce ještě pracoval na výpočetním středisku UP. Jako vysokoškolský učitel dokázal abstraktní matematické disciplíny a dotazy posluchačů bezprostředně vysvětlit, svým zápallem pro vědeckou a odbornou práci dovedl pro ni získávat mnohé spolupracovníky. Prof. Metelka byl osobností širokého rozhledu a mnoha zájmů. Jeho velkou láskou byl zpěv, hudba a výtvarné umění, ale také sport, hlavně tenis a jezdeckví. Zpěv a hra na klavír aktivně pěstoval, od roku 1950 byl členem olomouckého pěveckého sboru Nešvera. Byl výborným společníkem, na mnoha zájezdech sboru vystupoval také jako konferenciér.

Výběr z publikační činnosti:

Algebra, 1962, Diferenciální geometrie část 1 a 2, 1965, Matematický stroj – kybernetika, 1962, Algebraická křivka v prostoru jako průsek ploch. Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, 1948, Postavení matematiky, fyziky, astronomie a deskriptivní geometrie v učebním plánu střední všeobecně vzdělávací a polytechnické školy. S V. Kořínkem, M. Jelínkem, J. Fukou, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, 1960, Sur les variétés de base simples des transformations de Cremona, 1961, Vektoriellles Modell der endlichen Booleschen Algebren, 1966, Symetrické křivky. Časopis pro pěstování matematiky, 1970.

prof. PhDr. Václav Krístek, CSc.

* 1918 v Ostravě, † 1979 v Praze
 děkan Pedagogické fakulty UP 1952–1953
 děkan Filozofické fakulty UP 1954–1955
 děkan Fakulty společenských věd Vysoké školy pedagogické v Olomouci 1956
 proděkan na FF UK Praha 1971–1976
 český diplomat a jazykovědec
 odborné zaměření: výzkum současného jazyka, výzkum jazyka jednotlivých autorů, lexikologie, lexikografie, hornická mluva na Ostravsku

Vzdělání a akademické působení:

1937 maturoval na gymnáziu v Ostravě s vyznamenáním
 1946 složil státní zkoušky na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, obor český jazyk – němčina (rolí sehrálo uzavření vysokých škol v roce 1939)
 1945–1947 působil jako asistent na MU v Brně, 1947 složil doktorát z filozofie (slovenská jazykověda, dějiny moderních literatur, dějiny filozofie, estetika, psychologie)
 1949 hostoval jako lektor českého jazyka v Poznani
 od studijního roku 1949/1950 pověřen vedením přednášek a cvičení z českého jazyka na Pedagogické fakultě PU a zároveň lektorských cvičení z jazyka polského na FF PU
 1951 byl jmenován docentem pro obor český jazyk na Pedagogické fakultě UP v Olomouci
 1953–1958 a 1958–1963 vykonával funkci prvního náměstka ministra školství a kultury, byl zástupcem ČSSR v UNESCO
 1956 obhájil před vědeckou radou Ústavu pro jazyk český ČSAV kandidátskou práci „Hornická mluva ostravská“
 v roce 1960 se stal profesorem na Filozofické fakultě UK v Praze

od roku 1963 působil 4 roky jako velvyslanec v Čínské lidové republice

Vyrostl ve velmi skromných poměrech početné rodiny v hornické kolonii. Byl výborný student houževnaté povahy. Roku 1945 se stal členem KSČ. To vše předurčilo jeho životní cestu. Vědecká činnost prof. Křístka měla dvě etapy. V první, od roku 1948, se věnoval ostravskému hovorovému jazyku. Rokem 1968 jsou jeho odborné jazykovědné práce zaměřeny nejprve na jazyk publicistiky, zkoumá otázku funkčního rozpětí odborného stylu a zabývá se otázkami povahy vztahu jazyka ke společnosti. Z dobového pohledu přehodnocuje českou a slovenskou jazykovědnou tradici. V sedmdesátých letech se věnuje problematice periodizace českého jazykového vývoje. Kromě příspěvků do řady odborných časopisů je hlavním redaktorem Staročeského slovníku, sborníků FF UK, členem redakce časopisu Český jazyk a Slezský sborník. Nejčastěji publikuje v periodiku Naše řeč. Mimo jiné také překládá polské a ruské filmy Osvětim, Hraniční ulička, Ocelová srdce, Ohnivou stopou aj.

Výběr z publikační činnosti:

Moravskoslovenská nářečí, 1954 (spoluautor J. Bělič), Ostravská hornická mluva, 1956, Josef Jungmann dnešku: 1773–1973, 1973, Malý staročeský slovník, 1979 (spoluautoři K. Kučera, A. Kamiš), Český jazyk pro 7. ročník experimentálních škol, 1981, Český jazyk pro pátý ročník, 1981, Český jazyk pro 5. ročník, 1983.

prof. RNDr. et PaedDr. Josef Šula

* 1909 v Praze, † 1973 v Olomouci
děkanem Pedagogické fakulty UP v roce 1953
dvakrát prorektorem UP
odborně se zabýval rostlinnou morfologií, květní biologií, didaktikou a metodikou přírodních věd

Vzdělání a akademické působení:

1919–1928 České státní gymnázium v Praze XII
1928–1934 studoval biologii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze, obdržel doktorát přírodních věd
1934–1936 místo nehonorovaného asistenta v botanickém ústavu PřF UK v Praze
1936–1950 učil na reálných gymnáziích v Praze a poté v Gottwaldově
1946–1950 byl externím lektorem didaktiky biologie na PřF UK a PdF UP
1950 se s rodinou stěhuje do Olomouce a je zaměstnán výhradně na Univerzitě Palackého
1950 habilitoval se na PdF UP pro obor didaktika přírodopisu, stal se proděkanem fakulty (do r. 1952)
1952–1953 byl jmenován vedoucím katedry přírodopisu a zeměpisu na PdF UP
1954–1958 působil jako proděkan a děkan Fakulty přírodních věd Vysoké školy pedagogické v Olomouci a vedoucí katedry biologie tamtéž, byl jmenován profesorem didaktiky biologie
1960–1961 vedoucím katedry zoologie, antropologie a biologie Přírodovědecké fakulty UP
1961–1973 vedoucím katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UP
1966 byl jmenován řádným profesorem
1969 udělen čestný doktorát pedagogiky od univerzity v Rostocku
1971 udělena Zlatá medaile UP

Profesor Šula byl iniciátorem a po dva roky sám vedl rozsáhlou lidovými výchovnou vzdělávací činnost pod názvem Palackého univerzita lidu. Vydal přes 200 vědeckých a odborných prací přeložených do mnoha jazyků. Působil jako vedoucí redaktor časopisu Přírodní vědy ve škole (s prof. Kahudou) a redaktor časopisů Příroda, Střední škola, Gymnasium, Teorie a praxe, Přírodověda a výchova. Byl členem mnoha vědeckých společností a komisí pro vzdělávání. Mnoho let byl středoškolským profesorem přírodopisu a zeměpisu. Jako jeden z prvních se pokusil vybudovat didaktiku biologie jako vědní obor, zdůvodnil její zařazení do pedagogických věd, vypracoval její strukturu, metody a formy práce jednotlivých vyučovacích předmětů. Věnoval nevšední pozornost rozvíjející se ekologii. Znalost jazyků: latina, němčina, ruština, angličtina, polština, francouzština. Prof. Šula byl nesmírně pracovitý, houževnatý, společenský, skromný, se sociálním cítěním, citově založený, spolehlivý, obětavý, nadšený učitel, společenský, se smyslem pro kolektiv, velmi kritický a sebekritický, vášnivý debatér s mírně ironizujícím tónem, někdy příliš puntičkářský, vyrovnaný, vlídný, pedagogicky laskavý.

Výběr z publikační činnosti:

Život v akváriu, 1928, Některé Cyanophyceae Bielských a Vysokých Tater, 1936, Studie o řasovém rodu Pithophora, 1952, četná dendrologická hesla v Zahradnicko-viňarském slovníku, četná biologická hesla ve Slovníku jazyka českého aj.

doc. PaedDr. Jaroslav Just, CSc.

* 1908 ve Věstínku, † 1983 v Olomouci
děkan Pedagogické fakulty UP 1964–1969
docent pedagogiky, dlouholetý vedoucí katedry pedagogiky
ředitel Pedagogického institutu

Vzdělání a akademické působení:

1914–1920 obecná škola ve Věstíně a měšťanská škola v Bystrém u Poličky
1920–1926 reálné gymnázium v Novém Městě na Moravě
1926–1927 Učitelství ústav Brno
1946–1950 Pedagogická fakulta UP – studium pedagogiky a psychologie
od 1927 učitelem a později ředitelem obecné školy v Prosetíně
po roce 1945 okresním školním inspektorem v Novém Městě na Moravě, Tišnově, Zábřehu na Moravě a v Olomouci
od roku 1946 externě působil na Pedagogické fakultě UP a později byl ředitelem jejího Ústavu školní praxe
1950 obhájil rigorózní práci
1950 jmenován ředitelem pedagogického gymnázia, které bylo 1953 přejmenováno na Fučíkovu pedagogickou školu s cvičnou školou v Sokolské ulici v Olomouci
1959–1964 pověřen řízením Pedagogického institutu v Olomouci
1960 jmenován docentem pro obor pedagogika
1964–1969 děkanem Pedagogické fakulty UP a vedoucím katedry pedagogiky
v roce 1969 řádně opět zvolen do funkce děkana, ve které působil jen 3 měsíce
1969–1970 řadový člen katedry pedagogiky PdF UP, do roku 1974 pouze externě (nesouhlasil se vstupem vojsk Varšavského paktu do ČSSR v srpnu 1968, vyloučen z KSČ)

Docent Just byl zaníceným učitelem, který celoživotně tíhnul k obětavé učitelské službě dětem, mládeži a dospělým. Na konci války zatčen gestapem a deportován do koncentračního tábora v Mirošově. Věznění a opakované výslechy jej později přivedly do řad KSČ. Byl nositelem mnoha ocenění – medaile Jana Amose Komenského, vyznamenání Za vynikající práci, Pamětní medaile Univerzity Palackého a dalších.

doc. PhDr. Miroslav Kala, CSc.

* 1931 v Žďáru (okres Blansko), † 2013 v Olomouci
 děkan Pedagogické fakulty UP 1969–1976
 proděkan Pedagogické fakulty UP 1966–1969
 český bohemista, slavista a vysokoškolský pedagog
 odborné zaměření: bohemistika, slavistika, výzkum zaměřený na písemný a mluvený projev dětí a mládeže

Vzdělání a akademické působení:

1951 maturoval na klasickém gymnáziu v Brně
 1954 do tohoto roku studoval na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně
 po ukončení studií nastoupil jako učitel na základní školu v Jindřichově ve Slezsku, poté byl jmenován zástupcem ředitele na základní škole v Bartošovicích na Novojičínsku
 1960 promoval na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v oboru český jazyk a literatura
 po promoci byl přijat na pozici odborného asistenta na Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci
 1971 jako aspirant Pedagogického ústavu Československé akademie věd obhájil titul kandidáta věd, jeho školitelem a mentorem byl akademik Otakar Chlup
 vědeckou, výzkumnou a pedagogickou práci završil M. Kala úspěšnou habilitací

Na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci zastával doc. Kala v průběhu let nejen funkci děkana a proděkana, ale byl také dlouhodobě vedoucím katedry českého jazyka a literatury (1972–1990). Vyhledával pobyt v přírodě, volný čas rád trávil na chatě a věnoval se četbě beletrie (mezi jeho oblíbené autory patřil např. E. M. Remarque). Rád cestoval, během svého akademického působení absolvoval také řadu zahraničních studijních pobytů, a to například na lingvistic-

kých pracovištích v Berlíně, Halle, Rostocku, Lipsku, Moskvě, Voroněži, Petrohradu nebo Volgogradu. Docent Kala se odborně profiloval především v oblasti, kterou dnes vnímáme jako vývojově psycholingvistickou nebo pedolinguistickou. Výzkumná šetření zaměřoval na zkoumání vyjadřovacích schopností a dovedností dětí předškolního i školního věku nebo dospívající mládeže. V centru jeho pozornosti stál jak mluvní, tak písemný projev žáků i širší kontext výzkumu dětské řeči. Výsledky rozsáhlého výzkumu mluveného projevu žáků 6.–9. tříd základních devítiletých škol publikoval (s M. Benešovou) v monografii vydané roku 1976. Otázkám a tematice rozvoje písemného projevu žáků ZDŠ se systematicky věnoval v sérii odborných statí uveřejněných v periodiku Jazyk a literatura a dalších odborných sbornících a časopisech.

Výběr z publikační činnosti:

Jak mluví vaše dítě?, 1976, Písemný projev žáků základní školy, 1989, statí v periodiku Jazyk a literatura a dalších sbornících a časopisech (např. Český jazyk a literatura nebo Teorie a praxe ZDŠ).

doc. RNDr. Josef Klementa, DrSc.

* 1930 v Horním Štěpánově, † 2011 v Horním Štěpánově
děkan Pedagogické fakulty UP 1976–1980
vedoucí katedry antropologie a zdravotní vědy 1972–1991
český antropolog

odborné zaměření: biologická antropologie, výzkum tělesného stavu a vývoje české školní mládeže, stav klenby nohy českých dětí a mládeže, menarché a faktory ovlivňující nástup a průběh dospívání dívek

Vzdělání a akademické působení:

do 1959 studoval na Pedagogické fakultě UP v Olomouci, specializace ve zdravotnictví

1959–1960 působil na VPŠ ČSAD Zábřeh na Moravě jako středoškolský profesor
od 1961 odborný asistent a docent na Pedagogické fakultě UP v Olomouci (dříve Pedagogický institut), Ústav biologie dítěte (od 1965 kabinet biologie dítěte, od 1968 katedra biologie dítěte a školní hygieny, od 1990 katedra antropologie a zdravotní vědy)

1966 obhájil kandidátskou disertační práci z biologických věd (obor antropologie) s názvem „Příspěvek ke studiu vlivu práce a pracovního prostředí na stav a vývoj nohy“; tamtéž obhájil titul RNDr.

1970 proděkan pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky

1972–1991 vedoucí katedry antropologie a zdravotní vědy PdF UP v Olomouci

1974 habilitace na UP v Olomouci v oboru antropologie

1980 prorektor pro vědecko-výzkumnou činnost UP

Ve svém oboru antropologie se výrazně angažoval jako člen hlavního výboru původně Československé a později České společnosti antropologické, z jeho podnětu byl vypracován statut a řadu let realizována celostátní soutěž o cenu dr. Aleše Hrd-

ličky pro studenty a mladé začínající antropology. Na pedagogické fakultě zavedl doktorandské studium v oboru antropologie, vychoval celou řadu vědeckých aspirantů a doktorandů v oboru antropologie.

Výběr z publikační činnosti:

Proportion of Body Dimensions in Children and Youth, 1978 (spoluautor S. Komenda), Antropogeneze druhu Homo sapiens a variabilita současného lidstva, 1980 (spoluautorka H. Malá), Somatologie a antropologie, 1981 (spoluautorky J. Machová, H. Malá), Analýza náhodného v pedagogickém experimentu a praxi, 1981 (spoluautor S. Komenda), Biologie dětí a dorostu, 1985 (spoluautorka H. Malá), Somatometrie nohy (1987), Biologie dětí a mládeže – hygiena a bezpečnost práce (1999).

prof. PhDr. Milan Hála, DrSc.

* 1934 v Majetíně, † 2010 v Olomouci
děkan Pedagogické fakulty UP 1980–1989
rusista, bohemista, didaktik a pedagog ruského jazyka

Vzdělání a akademické působení:

1955 nastoupil na OSŠ v Tršicích
1956–1959 dálkové studium na Vysoké škole ruského jazyka a literatury v Praze, kontaktní středisko Olomouc, obor český jazyk – ruský jazyk
1956 přijal učitelské místo na OSŠ v Nemilanech
1960 nastoupil na místo zástupce ředitele OSŠ na Svatém Kopečku
1962 začal působit na katedře ruského jazyka a literatury PI (Pedagogický institut) v Olomouci
1962–1990 Univerzita Palackého – začal jako učitel, poté byl na katedře ruského jazyka jako odborný asistent, docent, až po profesora didaktiky ruštiny
1964–1968 vědecká externí aspirantura na VÚP v Praze
1968 dosažena kandidátská hodnost (CSc.)
1969 rigorózní zkouška pro získání akademického titulu PhDr.
1969–1972 byl vedoucím katedry ruského jazyka a literatury a opakovaně od roku 1986–1989
1972–1973 proděkan pro pedagogickou činnost ve studiu při zaměstnání
1973 v prosinci proběhla obhajoba habilitace
1974–1976 proděkan pro pedagogickou činnost v denním studiu
1976–1980 proděkan pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky
1979 jmenován univerzitním profesorem pro obor teorie vyučování ruskému jazyku
1988 získání vědecké hodnosti doktora věd (DrSc.)
1990–1994 Vojenská akademie (VA) v Brně – nejprve jako vedoucí a později jako učitel katedry jazyků

V pedagogické oblasti se orientoval především na výuku teorie vyučování (didaktiku) ruského jazyka a také na výuku praktických cvičení z ruského jazyka. Pod jeho vedením zorganizovala katedra ruského jazyka a literatury dvě mezinárodní konference (Luhačovice 1984, Rožnov 1989). Byl hlavním autorem učebnice ruštiny a pravidelně publikoval do našich i zahraničních časopisů (Ruský jazyk, Ruština v teorii a praxi, Bolgarskaja rusistika). Na práci na pedagogické fakultě velice rád vzpomínal, a to tím spíše, že byla velmi úspěšná a přinesla mu mnohá významná ocenění v pedagogické oblasti, ve vědecko-výzkumné i řídicí práci. Účastnil se mezinárodních konferencí, sympozií i kongresů MAPRJAL.

Výběr z publikační činnosti:

Ruský jazyk, 1967, Ruština, 1972, 1974, 1977, 1975, Úvod do teorie a praxe vyučování ruskému jazyku, 1977, Metodické problémy intenzifikace nácviku ruské abkuby a počátečního čtení, 1978, Metodika vyučování řečovým dovednostem v ruském jazyce, 1980, Počáteční vyučování ruskému jazyku a jeho teoretické základy, 1987, K charakteristice pojetí základních metodických směrů ve vyučování cizím jazykům, 1988, Didaktika ruského jazyka, 1991.

prof. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc.

* 1931 v Brně

děkan Pedagogické fakulty v r. 1990 (po roce rezignace z důvodu přechodu na nově vzniklou Fakultu tělesné kultury v Olomouci)
pedagog, kinantropolog
odborné zaměření: sociokulturní a filozofická kinantropologie

Vzdělání a akademické působení:

1954 ukončení studia na PdF MU v Brně – učitelství tělesné výchovy
1955–1961 učitel základní a střední školy v Krnově
1961–1964 odborný asistent, Pedagogický institut v Olomouci
1964–1966 expertiza Tunisko
1966–1989 odborný asistent, docent, Pedagogická fakulta UP (zajímavost – asi jeden z rekordů: na jaře roku 1968 úspěšná habilitace, po příchodu „sovětských osvoboditelů“ další řízení přerušeno, docentský diplom dovezl ministr školství do Olomouce po 21 letech v prosinci 1989)
1990 děkan PdF, reorganizace pedagogické fakulty, časté stěhování, zahájení rekonstrukce nově získané budovy na Žižkově náměstí v Olomouci, v níž fakulta sídlí do současné doby
1991–2011 docent, profesor, děkan na Fakultě tělesné kultury UP, budování nové fakulty
1991 profesura na Karlově univerzitě v Praze
2011 ukončení působení na Fakultě tělesné kultury UP spojené se značnými názorovými rozpory

V průběhu celé kariéry až do roku 1989 profesní možnosti z politických důvodů značně omezené – styk umožněn jen s polskými kolegy, výjezdy do zahraničí přes řadu pozvánek nepovoleny, dokonce ani do SSSR, možnosti publikace jen v domá-

cích časopisech, monografie nepovoleny (zajímavost – všichni členové akademické obce absolvovali „Večerní univerzitu marxismu-leninismu“, prof. Hodaň ji měl zakázanou). Největší aktivitu v době působení na pedagogické fakultě soustředil na pořádání řady velmi úspěšných mezinárodních konferencí (Osobnost učitele tělesné výchovy), z nichž poslední tři byly pod záštitou UNESCO (zajímavost – po poslední konferenci byl upozorněn delegátkou UNESCO na to, že se vzhledem k opakování konferencí začala zajímat o tyto akce STB, čímž konference skončily). V době působení na FTK UP pořádání mezinárodních konferencí zaměřených na sociokulturní a filozofickou kinantropologii. Po roce 1989 umožněn styk se zahraničím – výjezdy do USA, opakovaně do Kanady (krátkodobě i hostující profesor), Francie, Holandska, Polska apod. Vzhledem k věku však tyto činnosti záhy ukončil. Veškeré jeho aktivity byly spojeny s profesním zaměřením. Působil jako člen národních i mezinárodních společností, dostal řadu ocenění mezinárodních, národních a univerzitních, byl předsedou a členem habilitačních a jmenovacích komisí atd. Zajímavostí je, že ač nečlen ČSTV byl členem vědecké rady této organizace. Společenská angažovanost byla spojena pouze s vypjatými okamžiky v roce 1968 a zejména v roce 1989, kdy se jako zakladatel Občanského fóra na PdF UP podílel na aktivitách univerzitního Občanského fóra.

Výběr z publikační činnosti:

Více než 200 prací, např. Nauczyciel wychowania fizycznego i jego społeczno-wychowawcze funkcje (spoluautorka Zukowska), 1996, Sokolství a současnost, 2003, Sociokulturní kinantropologie I, II, 2007, Rekreatologie I, II, 2008, K problému filozofické kinantropologie, 2010.

prof. PhDr. František Mezihorák, CSc., dr. h. c.

* 1937 ve Vracově u Hodonína
děkan Pedagogické fakulty UP v letech 1991–1997 a 2003–2006
historik, pedagog, politolog a politik
odborné zaměření: nejnovější české a československé dějiny, dějiny evropanství a evropské integrace

Vzdělání a akademické působení:

1955–1959 vystudoval historii a český jazyk na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci
1959–1960 středoškolský profesor českého jazyka a historie na gymnáziu v Kyjově
1960–1969 odborný asistent na Filozofické fakultě a Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci
1970–1989 učitel českého jazyka a historie na Střední průmyslové škole strojnické v Olomouci
1990–1995 docent, vedoucí katedry humanitních věd a evropských studií na FF UP v Olomouci
1996 profesura na Univerzitě Hradec Králové, obor soudobé československé dějiny
2007 Doctor honoris causa, Pécsi Tudományegyetem (University of Pécs)
1998–2004 senátor Parlamentu ČR, člen Výboru pro evropskou integraci, Komise pro zahraniční krajany, předseda Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, člen Výboru přidružení České republiky a Evropského parlamentu, člen české delegace v Radě Evropy
2006–2008 vedoucí katedry společenských věd Pedagogické fakulty UP v Olomouci
od roku 2008 emeritní profesor na katedře společenských věd Pedagogické fakulty UP v Olomouci

Za angažovanost v reformním procesu tzv. pražského jara (1968) a odpor proti sovětské okupaci bylo působení Františka Mezihořáka na olomoucké univerzitě nuceně ukončeno (1969) a na dvacet let byl zbaven možnosti vědecké a publikační činnosti. V roce 1989 byl jedním z aktérů sametové revoluce a po jejím vítězství se mohl na univerzitu vrátit. Zastával zde akademické funkce prorektora a děkana Pedagogické fakulty UP a založil na Filozofické fakultě UP první katedru evropských studií v Československu. Je členem řady mezinárodních vědeckých organizací, např. Euroscience nebo Sudetendeutsche Akademie der Wissenschaften und Künste. Za svou veřejnou, odbornou a pedagogickou činnost obdržel řadu ocenění a vyznamenání, mj. Cenu města Olomouce, Velký záslužný kříž Republiky Rakousko, Medaili I. stupně MŠMT ČR a několik čestných medailí Univerzity Palackého.

Výběr z publikační činnosti:

Evropská integrace 1. a 2., 1992, Moravský extrémní regionalismus a pokus o Velké Slovensko (1938–1939), 1994, Hry o Moravu. Separatisté, iredentisté a kolaboranti 1938–1945, 1997, Evropanství a integrace, 2001, Galerie velkých Evropanů, 2002, Padesát německých Olomoučanů: Fünfzig deutsche Olmützer, 2004, Olomoučtí Němci po druhé světové válce – Olmützer Deutsche nach dem zweiten Weltkrieg, 2008.

doc. RNDr. Jan Šteigl, CSc.

* 1946 v Prostějově

děkan Pedagogické fakulty UP 1997–2003

vedoucí katedry antropologie a zdravotní Pedagogické fakulty UP 1994–1996,
2003–2008

místopředseda, předseda a školitel doktorského studijního programu antropologie
(do 2006 vyškoloval 11 doktorandů)

antropolog, pedagog, žák prof. RNDr. J. Suchého, CSc.

odborné zaměření: vztahy mezi vědami o člověku – integrální antropologie, antropologie v profesním základu učitelství, aplikovaná antropologie, průmyslová antropologie, metrologie – přesnost somatometrických měření, ergonomie, zdravotní věda, integrální antropologie, koncepce učitelského vzdělávání

Vzdělání a akademické působení:

1965–1969 vystudoval učitelství biologie na Pedagogické fakultě UP v Olomouci

1968–1991 působil jako odborný instruktor, asistent a odborný asistent na PdF UP

1971–1973 postgraduální studium antropologie na Pedagogické fakultě UK v Praze

1980 titul RNDr. na Přírodovědecké fakultě UK v Praze v oboru antropologie

1989 titul CSc. na Přírodovědecké fakultě UK v Praze

1995 titul doc. pro obor antropologie na Pedagogické fakultě UP v Olomouci

1994–1996 vedoucí katedry antropologie a zdravotní vědy na Pedagogické fakultě UP
v Olomouci

1997–2003 děkan Pedagogické fakulty UP v Olomouci

2003–2008 vedoucí katedry antropologie a zdravotní vědy Pedagogické fakulty UP
v Olomouci

V publikovaných pracích se věnuje: problematice růstové antropologie dětí a mládeže, aplikaci antropologických poznatků pro potřeby školství a podpory zdraví,

průmyslové antropologii a ergonomii, edukační antropologii, využití antropologických poznatků při soužití různých etnik, koncepci celostního přístupu k vědám o člověku, oprávněnosti potřeby syntetického přístupu k poznatkům přírodních a společenských věd, přínosu antropologie k objektivizaci hodnotového systému dnešního člověka, koncepci učitelského vzdělávání. Je držitelem Pamětní medaile dr. A. Hrdličky (Humpolec – antropologie 2003), medaile F. Palackého (UP 2000, 2003) a medaile T. Bati (Zlín – ergonomie 2004).

Výběr z publikační činnosti:

Antropological characteristics of children and youth in Prostějov Czechoslovakia I, 1982, Bezkontaktní antropometrické metody, 1989, Somatometrie vozíčkářů, 1990, Závislost přesnosti somatometrických měření na měřícím subjektu, 1990, Somatometrické a somatoskopické aspekty výzkumu dospělé populace ČSFR pro potřeby aplikované antropologie 1990–91, 1993, Přípravenost učitelů a studentů pedagogických fakult na obnovu a podporu zdraví, 1993, Rozměrové a anatomicko-fyziologické možnosti člověka jako určující faktory ergonomického konceptu pracoviště a jeho vybavení, 1994, Transformace pojetí antropologie pro současné potřeby výuky na vysoké škole – integrální antropologie, 1997, Přínos antropologie a antropologů k objektivizaci hodnotového systému dnešního člověka, In Integrální pohled na člověka, 2003, Antropologický obraz populace moravských lokalit: Psychosomatická studie stavu populace ČR s aplikacemi v antropedagogice, pedagogické psychologii, klinické antropologii a ergonomii, 2005, Zdraví učitelů a učitelské povolání, In Antropologicko-psychologický pohled na populaci regionu, 2005.

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.

* 1957 v Olomouci

děkanka Pedagogické fakulty UP 2006–2014

profesorka – speciální pedagogika

Vzdělání a akademické působení:

1973–1977 gymnázium v Olomouci, tř. Jiřího z Poděbrad

1977–1981 Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, obor učitelství pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči

1982 Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, obor – učitelství pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči – rigorózní zkouška – doktor pedagogiky (PaedDr.)

1996 Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě, obor pedagogika – speciální pedagogika – kandidátská disertace – kandidát pedagogických věd (CSc.)

1999 Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, obor speciální pedagogika – habilitační řízení – docent (doc.)

2003 Univerzita Palackého v Olomouci – absolvování programu celoživotního vzdělávání – Příprava realizátorů distančního vzdělávání

2004 Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě, obor Speciální pedagogika – profesorské řízení – profesor (prof.)

1982 – dosud Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

1999–2006 vedoucí katedry speciální pedagogiky Pedagogické fakulty UP

2003–2006 prorektorka Univerzity Palackého v Olomouci

2006–2014 děkanka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

2014–dosud proděkanka pro vědu, výzkum a doktorská studia Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Výuková, badatelská i publikační činnost je orientována zejména do oblasti speciální pedagogiky zaměřené na osoby se zrakovým postižením a na problematiku hluchoslepoty. Pravidelně vystupuje a prezentuje na zahraničních i tuzemských vědeckých konferencích. Vedle těchto aktivit je členkou řady vědeckých rad, kolegií, oborových rad, správních rad vysokých škol v ČR i zahraničí, ale působí i v redakčních radách odborných časopisů.

Nositelka řady ocenění: 2001 – Čestné uznání rektorky UP v Olomouci za vědecké monografie, 2006 – Pamětní medaile PdF UP, 2007 – Stříbrná medaile UP za zásluhy o rozvoj Univerzity Palackého v Olomouci, 2007 – Stříbrná medaile PdF Univerzity Komenského v Bratislavě za dlouhodobou práci pro rozvoj vědy, výzkumu a výuky na PdF UK, 2013 – Křišťálový kamínek 2013 – za celoživotní podíl na prosazování práv občanů se znevýhodněním v evropském kontextu, 2014 – Pamětní medaile UP s dvojportrétem Josefa Dobrovského a Františka Palackého.

Výběr z díla:

V posledních pěti letech autorka či vedoucí autorského týmu u 5 monografií, 7 kapitol v monografiích, 7 příspěvků v zahraničních recenzovaných sbornících, 3 příspěvků v tuzemských recenzovaných sbornících, 3 článků v zahraničních odborných časopisech, 5 prototypů.

doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing.-Paed IGIP

*1965 v Ostravě

děkan Pedagogické fakulty UP 2014–2018

odborné zaměření: didaktika odborných předmětů zaměřených na elektrotechniku a elektroniku, bezpečnost technických zařízení a bezpečnost práce

Vzdělání a akademické působení:

1985–1990 studoval silnoproudou elektrotechniku, zaměření elektroenergetika na Fakultě strojní a elektrotechnické Vysoké školy báňské v Ostravě

1990–1991 působil v Severomoravských energetických závodech, s. p., v Ostravě

1991–1994 doktorát z technických věd na Fakultě elektrotechnické Vysoké školy báňské v Ostravě (disertační práce: Vliv nelineárních spotřebičů na napájecí síť – optimalizace frekvenční charakteristiky elektrické rozvodné sítě)

1994–1996 odborný asistent na katedře obecné elektrotechniky Fakulty elektrotechniky a informatiky Vysoké školy báňské – Technické univerzity v Ostravě

1996–2007 odborný asistent na katedře technické výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

2000–2001 studium inženýrské pedagogiky – European Engineering Educator Ing.-Paed IGIP v Klagenfurtu

2007 habilitace v oboru pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (habilitační práce: Elektrotechnické stavebnice v obecně technických předmětech)

2001–2014 vedoucí katedry technické výchovy, později katedry technické a informační výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

2003–2011 proděkan pro organizaci a rozvoj, později proděkan pro organizaci, rozvoj a celoživotní vzdělávání a statutární zástupce děkanky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

2007–dosud docent na katedře technické a informační výchovy Pedagogické

fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
2011–2014 proděkan pro výstavbu a rozvoj a statutární zástupce děkanky Pedago-
gické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Působí v řadě odborných grémií. Je odborným garantem i členem vědeckých vý-
borů mezinárodních konferencí, působí v redakčních radách odborných časopisů
a rovněž v grémiích Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Je člen skupi-
ny IGIP pro Českou republiku a TTNNet pro Českou republiku. Publikoval přes 200
odborných statí, učebních textů a monografií, které mají široký ohlas v zahraničí.

Výběr z publikační činnosti:

Konstrukční a elektrotechnické stavebnice ve výuce obecně technického předmě-
tu (spoluautor monografie), 2003, Role elektrotechnických stavebnic v obecně
technickém vzdělávání, 2005, Curricula and values in teacher training in Slovakia,
Hungary and Czech Republic (spoluautor monografie), 2014, Educational process
and its components in the electrotechnical education, 2016, Proměna kurikula tech-
nické výchovy v České a Slovenské republice po roce 1989 (spoluautor monografie),
2016.

AKADEMICKÝ SENÁT PEDAGOGICKÉ FAKULTY UP

Od roku 1990 působí ve struktuře fakulty i samosprávný orgán, na počátku jako
Akademická rada a od účinnosti prvního polistopadového zákona o vysokých ško-
lách (zákon č. 172/1990 Sb.) jako Akademický senát Pedagogické fakulty Univerzi-
ty Palackého.

Akademický senát je zřízen na základě zákona, a to vždy na každé fakultě ve-
řejné vysoké školy. Jeho členy volí ze svých řad akademická obec dané fakulty (ta
zahrnuje všechny studenty a pedagogy). V akademických senátech do r. 1998 mohli
mít své zástupce i neakademičtí pracovníci fakulty či vysoké školy. Na druhou stra-
nu nebyla stanovena obligatorní hranice podílu studentů v senátu.

Podle současně platného zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. v platném
znění má fakultní akademický senát nejméně 9 členů, z toho alespoň třetinu, maxi-
málně však polovinu tvoří studenti. Akademický senát Pedagogické fakulty UP má
v posledním období i v současnosti 21 členů, z toho 7 studentů.

V čele senátu stojí předseda a 2 místopředsedové, jeden z řad pedagogů a jeden
z řad studentů. Akademický senát si dle potřeby zřizuje odborné komise. V součas-
ném funkčním období se jedná o komisi legislativní. Mezi základní úkoly akade-
mického senátu fakulty patří zejména:

- usnází se na návrhu jmenování děkana, případně jeho odvolání z funkce
- schvaluje rozdělení finančních prostředků fakulty a kontroluje jejich využívání
- v rozsahu stanoveném zákonem schvaluje vnitřní předpisy fakulty a případně
je postupuje ke schválení Akademickému senátu Univerzity Palackého
- schvaluje podmínky pro přijetí ke studiu ve studijních programech uskutečňo-
vaných na fakultě
- schvaluje výroční zprávu o činnosti a výroční zprávu o hospodaření fakulty
předloženou děkanem fakulty
- schvaluje dlouhodobý záměr vysoké školy a jeho každoroční aktualizaci
- schvaluje návrh děkana na jmenování a odvolání členů disciplinární komise
a členů vědecké rady dané fakulty

- vyjadřuje se k návrhům studijních programů uskutečňovaných na fakultě a k záměru děkana jmenovat proděkany
- rozhoduje o zřízení, sloučení, splnutí, rozdělení nebo zrušení fakultních pracovišť

Zasedání fakultního akademického senátu jsou veřejně přístupná. Akademický senát zasedá dle potřeby, nejméně 1× za tři měsíce. Předseda akademického senátu svolá rovněž zasedání vždy, požádá-li o to děkan nebo jedna třetina senátorů. Pravidla jednání upravuje volební a jednací řád.

Vedle výše uvedených kompetencí vyplývajících z ustanovení zákona o vysokých školách a případně vnitřních předpisů Univerzity Palackého či Pedagogické fakulty projednává aktuální otázky činnosti a rozvoje fakulty.

Předsedové AS na PdF UP v Olomouci	
doc. PhDr. Jaroslav KYSUČAN, CSc.	1990 (Akademická rada)
PaedDr. Libor MAREK, CSc.	1990–1991
RNDr. František MATYÁŠEK, CSc.	1991–1993
doc. RNDr. JAN ŠTEIGL, CSc.	1993–1997
doc. PaedDr. Libuše LUDÍKOVÁ, CSc.	1997–2002
doc. PhDr. Miroslav CHRÁSKA, Ph.D.	2002–2006
Mgr. Jiří LANGER, Ph.D.	2006–2008
doc. Mgr. Miroslav DOPITA, Ph.D.	2008–2011
PhDr. PaedDr. Václav Klapal, Ph.D.	2011–2014
doc. Mgr. Jiří LANGER, Ph.D.	2014
prof. Mgr. PaedDr. Jan MICHALÍK, Ph.D.	2014–dosud

HISTORIE A VÝVOJ PRACOVIŠŤ PEDAGOGICKÉ FAKULTY UP

Centrum celoživotního vzdělávání

Centrum celoživotního vzdělávání (CCV) je účelové zařízení Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, jež působí jako vzdělávací, organizační, marketingové, ekonomické, administrativní a technologické pracoviště. Organizuje studijní programy v rámci celoživotního vzdělávání (CŽV) – studium rozšiřující, doplňující, specializační a další. Odbornou garanci programů celoživotního vzdělávání zabezpečují vedoucí jednotlivých pracovišť PdF UP. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci nabízí přibližně 150 programů CŽV. Jde většinou o kvalifikační víceleté programy odvozené z akreditovaných studijních programů a dále specializované kurzy zaměřené na rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků, pracovníků veřejné správy a dalších zájemců.

Ve své vzdělávací historii působilo CCV kromě Olomouce především ve městech Vsetín, Frýdek-Místek, Karviná, Opava, Šumperk, Chrudim, Pardubice, Třešť u Jihlavy, Znojmo, Hodonín, Uherské Hradiště, Zlín, Kroměříž, Prostějov, Přerov a Valašské Meziříčí. To byl jeden z důvodů vybudování regionálních pracovišť v místech soustředění většího počtu zájemců o studia. Tak vzniklo regionální pracoviště se sídlem v Uherském Hradišti.

Vzdělávání v rámci CCV je poskytováno mimo rámec studijních programů a za úhradu, ta je možná z účelově vázaných prostředků pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Ke studiu v programech CŽV jsou uchazeči přijímáni zpravidla bez přijímacích zkoušek na základě prověření, zda splňují podmínky stanovené pro přijetí. Výuka probíhá formou prezenčních konzultací v kombinaci s řízeným samostatným studiem (distanční formou) včetně využití e-learningu. Konzultace jsou realizovány v pátek nebo v sobotu na PdF UP v Olomouci, případně lektorské týmy vyjíždějí za účastníky studia do míst jejich většího soustředění.

Nabídka celoživotního vzdělávání obsahuje tyto druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků:

1. Studium ke splnění kvalifikačních předpokladů: studium v oblasti pedago-

Zleva: Mgr. Klára Hrubá, Ing. Jana Horná, Mgr. Martina Bartoníčková, Ing. Igor Škarabella, Mgr. Barbora Mlčochová, PaedDr. Irena Smetanová

gických věd, studium k rozšíření odborné kvalifikace. Jedná se o studium, kterým absolvent získá znalosti a dovednosti v oblasti pedagogických, speciálněpedagogických nebo psychologických věd, které dosud nejsou součástí jeho odborné kvalifikace. Dále se jedná také o studium k rozšíření odborné kvalifikace. Tímto studiem absolventi získají způsobilost vykonávat přímou pedagogickou činnost na jiném druhu školy nebo na jiném stupni školy nebo způsobilost vyučovat další předměty. Studium je v rozsahu 1–3 roky.

2. Studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů. Nabídka obsahuje studium pro vedoucí pedagogické pracovníky, studium pro výchovné poradce a další studia k výkonu specializovaných činností. Studium je zpravidla dvouleté.

3. Studium k prohlubování odborné kvalifikace. Představuje průběžné vzdělávání, které je zaměřeno na aktuální teoretické a praktické otázky související s procesem vzdělávání a výchovy. Obsahuje studijní programy v rozsahu od několika hodin až po třísemestrální studium.

Po absolvování všech programů v rámci celoživotního vzdělávání obdrží absolventi osvědčení dle § 29 zákona č. 563/2004 Sb. Na základě všech předchozích studijních programů lze sestavit zcela dle požadavků skupiny uchazečů individuální nabídku vzdělávacího programu i v místě působnosti zákazníka.

Současné CCV má dva specializované odbory – Centrum inovací ve vzdělávání, které je zaměřeno na implementaci inovativních výukových metod a vzdělávacích technologií do celoživotního vzdělávání a rozvíjí spolupráci s regionálními partnery při poskytování celoživotního vzdělávání na základě potřeb regionu. Druhým je Odbor kariérového poradenství, který poskytuje poradenskou činnost v oblasti učitelské kvalifikace a vzdělávání a uznávání vzdělávání v oblasti pedagogických věd a způsobilosti vykonávat pedagogickou a speciálněpedagogickou činnost na všech typech škol, včetně získání pedagogické kvalifikace v souladu se zákonem 563/2004 Sb. ve znění pozdějších právních předpisů. CCV rovněž provádí poradenské a konzultační služby o možnostech dalšího vzdělávání v rámci profesního růstu.

CCV je držitelem mezinárodního certifikátu kvality podle ČSN EN ISO 9001:2009. Tyto normy kvality jsou celosvětově uznávaným standardem v oblasti služeb a získaný certifikát deklaruje, že služby jeho držitele jsou na potřebné úrovni. Certifikát byl získán po auditu u prestižního certifikačního orgánu TÜV SÜD Czech s. r. o., který je součástí mezinárodní skupiny TÜV SÜD Group. Získaný certifikát je dokladem o úspěšném absolvování celého certifikačního procesu. Deklaruje, že jeho držitel umí udržet své služby na potřebné úrovni, s garancí realizace v maximální kvalitě, s vysokou spolehlivostí a velkou mírou komplexnosti. Předmětem certifikace jsou vzdělávání, poskytování vzdělávání (vzdělávací programy, kurzy, rekvalifikace, workshopy, semináře, e-learning) a poradenská činnost.

CCV je úspěšným řešitelem a realizátorem evropských projektů zaměřených na tvorbu a realizaci programů celoživotního vzdělávání na základě potřeb regio-

nu, jeden z projektů řešených tímto pracovištěm byl zařazen mezi nejlepší projekty Olomouckého kraje (2015). CCV podporuje vzdělávání i mimo hranice fakulty, podporuje např. vzdělávací aktivity v rámci celosvětového projektu KIVA zaměřeného na podporu vzdělání osob v rozvíjejících se zemích či podporu vzdělávacích aktivit dětí v Dětském domově v Janovicích u Rýmařova, přičemž za tento počin bylo CCV nominováno na Cenu Ď roku 2015, kterou již patnáctým rokem v České republice uděluje projekt zvaný Cena Ď neboli díky dobrodincům a mecenášům.

Ke studiu v programech ČŽV jsou uchazeči přijímáni zpravidla bez přijímacích zkoušek na základě prověření, zda splňují podmínky stanovené pro přijetí. Výuka probíhá formou prezenčních konzultací v kombinaci s řízeným samostatným studiem (distanční formou) včetně využití e-learningu. Konzultace jsou realizovány v pátek nebo v sobotu na PdF UP v Olomouci, případně lektorské týmy vyjíždějí za účastníky studia do míst jejich většího soustředění. Nabídka studijních programů je trvale k dispozici na <http://ccv.upol.cz>.

Personální obsazení:

Ing. Igor Škarabella – vedoucí katedry

Mgr. Martin Ivanovský – zástupce vedoucího katedry, projektový manažer

PaedDr. Irena Smetanová – studijní referentka

PhDr. Jana Vítková – sekretariát, studijní referentka

Mgr. Klára Hrubá – projektová manažerka

Mgr. Barbora Mlčochová – administrativní pracovník, projektová manažerka

Mgr. Martina Bartoníčková – administrativní pracovník

Kontakt:

Centrum celoživotního vzdělávání

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 148,

e-mail: igor.skarabella@upol.cz

web: <http://ccv.upol.cz/>

Katedra antropologie a zdravotní vědy

Historie katedry

Katedra antropologie a zdravotní vědy (KAZ) prodělala od svého vzniku do současnosti řadu významných změn. Dne 20. 9. 1946 postoupil prof. PhDr. RNDr. V. Úlehla, pověřený děkan PdF UP v Olomouci, Ministerstvu školství a osvěty návrh na sestavení učitelského sboru této fakulty. V návrhu byl pro výuku předmětu biologie dítěte uveden prof. Vojtěch Fetter. Od akademického roku 1946/1947 přednášel biologii dítěte pro všechny studijní obory na tehdejší Pedagogické fakultě UP v Olomouci. Ve všech oborech vedl také praktická cvičení. Posléze se V. Fetter setkal s J. Šmiřákem a získal ho pro výuku biologicko-hygienické problematiky a antropologie. J. Šmiřák pracoval na pedagogické fakultě od roku 1960 až do svého odchodu do důchodu.

Po vzniku Vysoké školy pedagogické v roce 1953 byla biologie dítěte vyučována u všech studentů.

V. Fetter byl v roce 1947 pověřen vybudováním a řízením antropologického ústavu na PdF UP v Olomouci, který se zpočátku nazýval Ústav biologie dítěte. V. Fetterovi se velmi brzy podařilo vybudovat vzkvétající ústav s knihovnou a sbírkovým inventářem. Jeho zásluhou se olomoucké antropologické pracoviště zaměřilo na novou disciplínu – biologii dítěte, zaujímající rovnocenné místo mezi pedagogickými a psychologickými disciplínami. V. Fetter chtěl dosáhnout toho, aby každý učitel uměl posoudit přiměřenost tělesného a duševního výkonu dětského organismu s ohledem na jeho věkové zvláštnosti. Tak byla koncipována i jeho učebnice Biologie dítěte, která byla vydána v roce 1947. V roce 1959 byly zřízeny ve všech krajích pedagogické instituty coby nové vysoké školy pro výchovu učitelů pro 1.–9. ročník základní školy. Do 1. ročníku společného studijního základu byl zařazen předmět biologie dítěte a zdravotnická prevence. Výuku zpočátku zajišťovalo oddělení přírodopisu. Na podzim roku 1960 byl v rámci nově vzniklé katedry biologie opět zřízen Ústav biologie dítěte, jehož vedoucím se stal J. Šmiřák. Dne 1. 10. 1965

Zadní řada – zleva: *Mgr. Andrea Preissová Krejčí, Ph.D., Mgr. Michaela Hřivnová, Ph.D., Mgr. Petr Zemánek, Ph.D., RNDr. Kristína Tománková, Ph.D., PaedDr. et Mgr. Marie Chrásková, Ph.D., PhDr. et Mgr. Jitka Tomanová, Ph.D.*

Přední řada – zleva: *doc. Mgr. Martina Cichá, Ph.D., Mgr. Zlatica Dorková, Ph.D., Kateřina Valušková, Ph.D., PhDr. Tereza Sofková, Ph.D., Mgr. Jana Máčalová*

byl Ústav biologie dítěte přeměněn na kabinet biologie dítěte, který setrval dále v rámci katedry přírodopisu. Vedoucím kabinetu byl J. Šmírák. Dne 30. 5. 1968 se stal kabinet biologie dítěte samostatnou katedrou biologie dítěte a školní hygieny (jako vůbec první samostatné pracoviště tohoto druhu na pedagogických fakultách v ČSSR). Zřízení této katedry a její růst byl předností PdF UP v Olomouci, která tím zdůraznila pochopení a význam péče pedagogů o zdravý vývoj dětí a mládeže. V roce 1977 byla katedře udělena Pamětní medaile dr. A. Hrdličky v Humpolci.

V duchu myšlenek, publikací, resp. celé pedagogicko-vědecké práce osobností, jako byli V. Fetter, J. Matiegka, V. Suk, J. Suchý a jejich žáci, se všem budoucím učitelům dostávalo vzdělání v oblasti růstu a vývoje dětského organismu ve zdraví a nemoci, v otázkách hygieny školní práce i školního prostředí již v rámci pregraduálního studia.

Prvním vedoucím pracoviště byl doc. MUDr. et PaedDr. Jaroslav Šmírák, CSc. (1968–1972). Dalšími vedoucími byli doc. RNDr. Josef Klementa, DrSc. (1972–1991), doc. RNDr. Josef Krátoška, CSc. (1991–1993, 1997–2002), doc. RNDr. Jan Šteigl, CSc. (1994–1996, 2003–2008), doc. PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D. (2008–2013), Mgr. Michaela Hřivnová, Ph.D. (2013–2015) a Mgr. Petr Zemánek, Ph.D. (2015). Od 1. 9. 2015 je katedra pod vedením doc. Mgr. Martiny Ciché, Ph.D.

Na katedře v současné době působí 1 docent, 9 odborných asistentů a 1 interní doktorandka. Členové katedry jsou pedagogicky i vědecko-výzkumně zaměřeni následovně:

doc. Mgr. Martina Cichá, Ph.D. – její doménou jsou předměty biologicko-antropologického i sociokulturně-antropologického zaměření. Svůj odborný zájem soustřeďuje také na aplikaci společenskovedních poznatků pro potřeby pomáhajících profesí, tj. zdravotnických, sociálních a pedagogických pracovníků, tzn. i na oblast pedagogiky a didaktiky. V oblasti vědecko-výzkumné a publikační se v antropologické i pedagogické rovině aktuálně věnuje zejména tematické multikulturalismu a sexuality. V roce 2014, coby hlavní autorka a editorka, publikovala koncepci integrální antropologie ve stejnojmenné monografické publikaci (Cichá, M. et al.).

Mgr. Zlatica Dorková, Ph.D. – zabývá se oborovou didaktikou, návazností zdravotní a sociální péče a antropologií smrti s aplikací do zdravotnictví. Je certifikovanou poradkyní pro pozůstalé, krizovou interventkou a supervizorkou, v těchto oblastech přednáší a aktivně publikuje. Podporuje filozofii důstojného umírání a podílí se na detabuizaci smrti v české společnosti.

Mgr. Michaela Hřivnová, Ph.D. – je autorkou koncepce oborů výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání a učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy. Ve své odborné vědecko-výzkumné a publikační činnosti se věnuje výzkumu kurikula výchovy ke zdraví, otázkám zdravotní gramotnosti či problematice sexuální výchovy a optimální výživy. Pedagogická činnost je primárně zaměřena na didaktiku výchovy ke zdraví. Podílí se na tvorbě dokumentu Standardy pro základní vzdělávání – Výchova ke zdraví v gesci MŠMT ČR.

PaedDr. et Mgr. Marie Chrásková, Ph.D. – profesně se zaměřuje na problematiku podpory zdraví v jejím holistickém pojetí a na rozvoj zdravotní gramotnosti. Její další aktivity jsou zaměřeny na podporu aktivního stárnutí a gerontoandragogiku. V neposlední řadě se dlouhodobě zabývá výzkumem postojů studentů VŠ i v mezinárodním srovnání.

Mgr. Petra Kurková, Ph.D. – v publikačních aktivitách se zaměřuje na pohybovou aktivitu a životní styl osob se sluchovým postižením, v oblasti pedagogicko-projektové činnosti pak na zdravotní tělesnou výchovu, podporu zdraví, komunikaci osob se zdravotním postižením z interdisciplinárního pohledu – kinantropologických a zdravotnických věd.

Mgr. Jana Máčalová – interní doktorandka Ústavu pedagogiky a sociálních studií, aktuálně působí na KAZ. Dlouhodobě se věnuje multikulturalismu a jeho praktické aplikaci ve vzdělávání. Její odborný zájem vychází z interdisciplinárního přístupu reflektujícího její dosavadní studia (kulturní antropologie, historie, sociologie, andragogika).

Mgr. Andrea Preissová Krejčí, Ph.D. – věnuje se jednak problematice hodnotové orientace a integrální antropologie, jednak problematice multikulturní ideologie a problémům současného světa, dále pak metodologii antropologického výzkumu včetně jeho praktické realizace, s inklinací k tématům historické antropologie, tedy problematice „tradičního“ světa.

PhDr. Tereza Sofková, Ph.D. – soustřeďuje se na oblast funkční antropologie, resp. somatodiagnostiky. Jedná se o sledování vývojových trendů z pohledu somatických parametrů, indexů a zdravotních ukazatelů tělesného složení. V oblasti publikační jde zejména o tematiku tělesné konstituce, tělesného složení, optimální tělesné hmotnosti v kontextu pohybové aktivity a výživových zvyklostí, morfologie a funkce nohy.

RNDr. Kristína Tománková, Ph.D. – profesně se zaměřuje na somatický a psychosociální vývoj dětí a mládeže, vliv pohybové aktivity a dalších exogenních faktorů na somatický a psychosociální vývoj dětí a mládeže a na komplexní zdravotní stav dospělého člověka, na morfologii a strukturu chodidla, biomechaniku chůze v kontextu nadváhy a obezity a na holistický přístup ke studiu člověka (bio-psycho-sociálně-spirituální model).

PhDr. et Mgr. Jitka Tomanová, Ph.D. – svou pedagogickou a vědecko-výzkumnou činnost orientuje na problematiku péče o nemocné s aplikací do domácího prostředí, poskytování první pomoci a determinanty zdravého životního stylu u dětí a mládeže v olomouckém regionu.

Mgr. Petr Zemánek, Ph.D. – profesně se primárně soustřeďuje na aplikaci antropologických poznatků v každodenní práci začínajících učitelů. Dále se zaměřuje na studium v oblasti hygieny, zejména školní hygieny. Nově se specializuje na problematiku ochrany člověka za mimořádných událostí.

Kateřina Valůšková – sekretářka katedry.

V posledních dvou letech členové katedry publikovali v odborných recenzovaných časopisech doma i v zahraničí. Jejich vědecko-výzkumná činnost nejčastěji zaznamenala publikační benefit v časopisech: Česká antropologie (doc. M. Cichá, dr. T. Sofková, dr. J. Tomanová, dr. K. Tománková, dr. P. Zemánek, dr. A. Preissová Krejčí, Mgr. J. Máčalová) a Slovenská antropológia (doc. M. Cichá, dr. J. Tomanová, dr. P. Zemánek, dr. A. Preissová Krejčí, Mgr. J. Máčalová). Opakovaně publikovali také v časopise Acta Gymnica, který je zařazen do databáze SCOPUS (dr. T. Sofková, dr. P. Kurková, dr. K. Tománková), a v časopise Anthropologia integra, jež je v databázi ERIH PLUS (doc. M. Cichá).

Mezi významné výstupy pracovníků katedry patří také knižní publikace, především:

1. CICHÁ, M. et al. Integrální antropologie. Praha: Triton, 2014.

2. PREISSOVÁ KREJČÍ, A., MÁČALOVÁ, J., SKOTÁKOVÁ, J. (eds.). Mýty a pověry v každodennosti obyvatel ukrajinského Polesí a Zakarpatí. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015.

3. SOFKOVÁ, T., PŘIDALOVÁ, M. Somatodiagnostika u žen v kontextu redukční intervence. Olomouc: Powerprint, 2015.

Z publikační činnosti pracovníků KAZ je zřejmé, že členové katedry se věnují antropologii, a to jak biologické, tak sociokulturní, též aplikované, pedagogické a integrální. Spojuje je zájem o zdravý životní styl, o holistické pojmání zdraví a nemoci, včetně somatodiagnostiky. Cílem současného vědecko-výzkumného snažení katedry je snaha o vybudování antropologického pracoviště, které bude v tuzemském prostředí konkurenceschopné a postupně obstojí i v zahraničí. Za perspektivní je a bude považována i oblast ochrany veřejného zdraví, zejména pak oblast výchovy k podpoře zdraví.

Katedra antropologie a zdravotní vědy zajišťuje v prezenční i kombinované formě a ve formě celoživotního vzdělávání výuku pro různé studijní obory na Pedagogické fakultě UP. Sama garantuje tyto studijní obory:

a) v bakalářském studijním programu:

- obor výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání (prezenční a kombinované studium) – aspirantům zajišťuje komplexní přípravu v oblasti teoretických základů problematiky zdraví v jeho celém bio-psycho-sociálním kontextu (jedná se o dvouobor);
- obor sociálně zdravotní práce se zaměřením na vzdělávání (prezenční a kombinované studium) – je koncipován jako jednooborový, se zaměřením na sociální a sociálně zdravotnickou problematiku.

b) v magisterském navazujícím programu:

- obor učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy (prezenční a kombinované studium). Studijní obor (koncipován dvouoborově) umožňuje profesní přípravu učitele výchovy ke zdraví, která je součástí rámcově vzdělávacího programu člověk a zdraví na II. stupni základních škol;
- obor učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy (prezenční

a kombinované studium; koncipováno jako jednoobor). Studium koresponduje s Národním kvalifikačním rámcem terciárního vzdělávání, podle nějž je student vzděláván v rámci učitelství přípravy, v tomto případě s profilací do oblasti somatologie, ošetrovatelství, zdravotnické prevence, současně v rámci modulu učitelství způsobilosti;

- obor učitelství sociálních a zdravotně výchovných předmětů pro střední a vyšší odborné školy (prezenční a kombinované studium; koncipováno jako jednoobor). Absolvent studijního oboru získá jak odborné znalosti a dovednosti ze sociální a zdravotně výchovné oblasti, tak znalosti a dovednosti z psychologie, pedagogiky a didaktiky.

V rámci PdF UP v Olomouci katedra zajišťuje i rigorózní řízení pro výše uvedené navazující magisterské studijní obory.

Katedra antropologie a zdravotně výchovných předmětů se vědecko-výzkumně podílela či podílí na řešení grantů, projektů, na organizaci či spoluorganizaci konferencí, přednášek, seminářů a interaktivních workshopů, jako jsou např.:

Grant VEGA: Biorytmy jako významný fenomén v športě (2007–2009) – v rámci tohoto projektu KAZ uskutečnila dílčí výzkumný úkol v olomouckém regionu: Somatický vývoj, motorická výkonnost a funkční zdatnost dětí a mládeže olomouckého a banskobystrického regionu v závislosti na sezónních rytmech.

Mezinárodní vědecká konference: I. Olomoucké dny antropologie a zdravotně výchovných předmětů (2007).

Operační program přeshraniční spolupráce: Epidemie obezity – společný problém: předávání znalostí, vzdělávání, prevence (2007–2013).

Konference Antropologicko-psychologické aspekty zdravého životního stylu v olomouckém regionu (2009).

Granty Fondu rozvoje VŠ: Modernizace přístrojového vybavení a didaktických pomůcek laboratoří pro praktickou výuku na katedře antropologie a zdravotně výchovných předmětů PdF UP v Olomouci (2010); Inovace, zkvalitnění výuky a propojenost s praxí předmětu sociální politika u bakalářského studijního oboru sociálně zdravotní práce se zaměřením na vzdělávání (2011); Tvorba nového předmětu ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí na PdF UP v Olomouci (2011); interaktivní somatopatologie pro speciální pedagogy (2011).

Projekt ESF OPVK: Inovace a modernizace výchovy ke zdraví (2011–2014).

Mezinárodní konference v rámci mezinárodní spolupráce s polskou Akademií věd ve Wroclawi: Antropologicko-psychologicko-sociální aspekty podpory zdraví a výchovy ke zdraví (2012), které předcházely česko-polský odborný seminář Metodika antropologického výzkumu v praxi.

Spoluorganizace mezinárodních konferencí v Polsku: s názvy Epidemia otyłości (2012) a Na pograniczach edukacji – kontynuacje. Rozwazania o wspólniejszej edukacji zdrowotnej (2012), konané v Kudowa Zdrój a v Racibórz.

Projekty: se zaměřením na podporu přípravy a inovace monotematických kurzů/workshopů/programů ČŽV II, s názvem Metodický seminář k reprodukčnímu zdraví (2013) a Metodický seminář k problematice výživy (2013).

Konference: s názvem Fórum zdraví ve vzdělávání 2014.

Projekty na podporu zvyšování úrovně celoživotního vzdělávání: Rozšiřující studium učitelství výchovy ke zdraví pro II. st. ZŠ (2014), didaktika vzdělávacích oborů výchovy ke zdraví a podpory zdraví (2015), školní metodik prevence (2015).

Spoluorganizace a organizace metodických seminářů, přednášek, interaktivních workshopů a projektů: s názvy Metodické semináře pro pedagogické pracovníky základních a středních škol, celorepublikový edukační projekt SPIRÁLA, pořádaný pod záštitou Kanceláře WHO v ČR (2012), odborný seminář na téma Normální je nekouřit, doplňkový program mezinárodní konference a pro učitele ZŠ a SŠ (2012), odborný seminář Preventivní programy ve stomatologii, doplňkový program mezinárodní konference a pro učitele ZŠ a SŠ (2012), odborná přednáška Asistovaná reprodukce (2012), metodické semináře s názvy HIV negativní – chraň si svůj život (2013), Putování za zdravým jídlem, Východiska a metodika k prevenci – agresivita a šikana dětí, Prevence zneužívání návykových látek (2013) a Pohybová aktivita a mezipředmětové vztahy (2014).

Interaktivní přednášky, workshopy a odborné vzdělávací konference: s doc. Stojanem Konstanjevcem z Pedagogické fakulty Univerzity v Lublani ve Slovinsku na téma Moderní výživa a zdraví (2014 a 2015); Den zdraví (několik ročníků, poslední v roce 2016) a Vánoce a zdraví (několik ročníků, poslední v roce 2015).

Některé z těchto akcí probíhaly pod záštitou Centra výzkumu zdravého životního stylu při KAZ, které aktuálně vede Mgr. Michaela Hřivňová, Ph.D. Centrum bylo založeno v roce 2009. Do tohoto roku působilo na PdF UP v Olomouci Středisko zdravého životního stylu. Filozofie Centra výzkumu zdravého životního stylu vychází ze strategií Světové zdravotnické organizace, programu Zdraví 21, z principu holistického přístupu ke zdraví, respektování národních strategií podpory zdraví, ochrany zdraví a uplatňovaných zásad primární prevence.

Katedra dlouhodobě spolupracuje s katedrami a ústavami Fakulty tělesné kultury UP v Olomouci, s Krajskou hygienickou stanicí Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci, se Státním zdravotním ústavem v Praze, s Asociací pro podporu zdraví a výchovy ke zdraví, s MŠMT ČR a Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze, primárně na Vzdělávacích standardech výchovy ke zdraví. Spolupracuje rovněž s Lékařskou fakultou UP v Olomouci a dalšími fakultami UP, ale i s jinými univerzitami v ČR a dalšími institucemi a zařízeními, např. s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky, Střední zdravotnickou školou a vyšší odbornou školou zdravotnickou Emanuela Pöttinga Olomouc, Centrem Anabell, z. s., Brno apod.

- Univerzita v Zelené Hoře, Pedagogická fakulta (sociologie a zdravotní vědy), Fakulta fyziky a astronomie, Fakulta ekonomiky a managementu, Zielona Góra, Polsko;

- Státní vyšší odborná škola v Ratiboři, Ústav pedagogických věd, Racibórz, Polsko;
- Univerzita v Řešově, Sociologický ústav; Fakulta tělesné výchovy, Rzeszów, Polsko;
- Univerzita Jana Kochanowskeho v Kielcích, Kielce, Polsko;
- Univerzita Mikuláše Koperníka v Toruni, Fakulta zdravotnických věd, Toruń, Polsko;
- Jagellonská univerzita v Krakově, Filozofická fakulta, Kraków, Polsko;
- Prešovská univerzita v Prešově, Pedagogická fakulta, Prešov, Slovensko;
- Univerzita Komenského v Bratislavě, Přírodovědecká fakulta, Bratislava, Slovensko;
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitře, Fakulta přírodních věd, Nitra, Slovensko.

Významná ocenění

Čestné uznání rektora za vědeckou monografii publikovanou v letech 2010–2011 s názvem Somatotyp a motorická výkonnost 7–15letých chlapců a dívek obdržel v roce 2011 doc. PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D. Současná členka katedry Mgr. Andrea Preissová Krejčí, Ph.D., obdržela v roce 2015 čestné uznání rektora UP v Olomouci pro autory nejlepších odborných publikací za akademický rok 2014/2015. Oceněná kniha má název Multikulturalismus – Ztracené paradigma?

Kontakt:

Katedra antropologie a zdravotní vědy
Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc
tel.: 585 635 501
e-mail: martina.cicha@upol.cz
web: <http://new.kaz.upol.cz/>

Katedra biologie

Katedra biologie byla založena v roce 1960 na Pedagogickém institutu v Olomouci. Od té doby se její název několikrát změnil podle toho, jak se měnila nomenklatura oborů, pro něž byli vychováváni učitelé. V roce 1964 se katedra stala součástí obnovené Pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

Z původní katedry se jako samostatné oddělily katedra biologie dítěte a katedra základů zemědělské výroby, která byla v roce 1971 opět sloučena s katedrou biologie. V letech 1977–1989 katedra připravovala především učitele přírodopisu pro II. stupeň základních škol a učitele biologie pro střední školy v kombinaci tělesná výchova – biologie. Funkci vedoucího katedry zastával prof. RNDr. Bronislav Hlůza, CSc., později RNDr. Vlastimil Tlusták, CSc. (2002–2006), a od roku 2006 prof. Ing. Milada Bocáková, Ph.D. Katedra biologie zajišťuje zejména přípravu budoucích učitelů přírodopisu pro II. stupeň základních škol (bakalářský studijní program přírodopis se zaměřením na vzdělávání a navazující magisterské studium učitelství přírodopisu pro II. stupeň základních škol). V současné době katedra dále garantuje bakalářské studijní obory environmentální výchova se zaměřením na vzdělávání (od r. 2008) a aplikovaná ekologie pro veřejný sektor (od r. 2011).

Pracovníci katedry zajišťují výuku biologie a pěstitelství, ekologie, geologie a oborové didaktiky pro všechny výše uvedené obory, a to včetně kombinované formy studia. Katedra současně realizuje kurzy k získání učitelské kvalifikace v rámci programů celoživotního vzdělávání (učitelství přírodopisu pro II. stupeň základních škol, učitelství biologie pro střední školy). Katedra biologie garantuje také rigorózní řízení v oboru učitelství přírodopisu pro II. stupeň ZŠ a podílela se na realizaci doktorandského studia oboru pedagogika garantovaného Ústavem pedagogiky Pedagogické fakulty UP.

Vědecko-výzkumná činnost pracovníků katedry se kromě klasických biologických disciplín (botanika, zoologie, ekologie a paleontologie) zabývá zejména oblastí didaktiky biologie. Výzkum v didaktice biologie je mimo jiné zaměřen na

Zadní řada – zleva: *Mgr. Monika Morris, Ph.D., Mgr. Jitka Kopecká, Ph.D., RNDr. Martin Jáč, Ph.D., RNDr. Zbyněk Hradílek, Ph.D., RNDr. Olga Vránová, Ph.D., Oldřich Štěpánek, Mgr. Jana Štěpánková, Ph.D.*

Přední řada – zleva: *Ing. Pavlína Škardová, Ph.D., doc. Ing. Šárka Hladilová, CSc., doc. RNDr. Jitka Málková, CSc., Mgr. Kateřina Sklenářová, Ph.D., Mgr. Anežka Holcová Gazárková, Marcela Pazdírková, prof. Ing. Milada Bocáková, Ph.D.*

studium faktorů motivujících žáky základních a středních škol k zájmu o obor biologie a účasti v předmětových soutěžích s biologickou tematikou, hodnocení laboratorních a mikroskopických dovedností žáků, výzkum žákovských prekonceptů a miskonceptů v biologii a hodnocení učebních úloh v učebnicích a pracovních sešitech přírodopisu a biologie. Nově se také zaměřujeme na výzkum kvality výuky přírodopisu a biologie s využitím metodiky 3A a následné zpracování didaktických kazuistik.

Výzkum v biologických oborech v poslední době rozvíjí využití molekulárně biologických metod a aplikace molekulární fylogenetiky na studium příbuzenských vztahů organismů, jejich speciace a šíření. Současně je výzkum zaměřen na evoluci bioluminiscence u hmyzu. Molekulární fylogenetika je také aplikována při studiu biodiverzity a evoluce ekosystémů, fylogenetické struktury společenstev a fylogenetické diverzity. V oblasti zoologie obratlovců je výzkum zaměřen na behaviorální ekologii hlodavců. V botanických oborech se pracovníci zabývají zejména studiem rozšíření a ekologie řas (zejména rozsivky) a mechorostů. Další výzkumná činnost pracovníků katedry je zaměřena na paleontologii mladšího terciéru, konkrétně měkkýší a foraminiferovou faunu, a její paleoekologickou interpretaci.

Výzkumná činnost katedry biologie se opírá o řešení řady výzkumných projektů. V poslední době byla katedra biologie hlavním řešitelským pracovištěm projektu ESF Centrum teorie vzdělávání přírodovědných oborů. Současně se pracovníci katedry podíleli na realizaci dalšího projektu ESF Podpora a vytváření excelentních výzkumných týmů a intersektorální mobility na Univerzitě Palackého v Olomouci. V oblasti zoologické systematiky pracovníci získali podporu na řešení evropského projektu v rámci programu Synthesys na téma *Evolution of soft-bodiedness and molecular phylogeny of Cleroidea (Coleoptera)*, v současné době také na řešení projektu v rámci visegrádských grantů na téma *Biodiversity hot spots and ecosystem cores in Central Europe: analysis of phylogenetic community structure and phylogenetic diversity – an example of beetles' communities*. V posledních letech se katedra spolupodílela na řešení projektu GA ČR Mělkovodní ekosystémy středního miocénu Centrální Paratethydy. Sukcese a interakce anorganické a organické složky ekosystémů (2009–2013). Výstupem je řada mezinárodně citovaných publikací v impaktovaných časopisech (geologie: např. *Facies*, *Comptes Rendus Palevol*, *Annales Societatis Geologorum Poloniae*, *Bulletin of Geosciences*, *Geological Quarterly*; zoologie: *Cladistics*, *Molecular Phylogenetics and Evolution*, *Zoologica Scripta*) a aktivní účast na řadě paleontologických konferencí v ČR i v zahraničí, včetně jejich spolupořádání (např. Česko-slovensko-polský paleontologický seminář v roce 2015).

Katedra biologie vykazuje rozsáhlou mezinárodní spolupráci. Jedná se zejména o řadu výzkumných projektů v oblasti molekulární fylogenetiky s Imperial College v Londýně. V poslední době je rozvíjena spolupráce v oblasti zoologické systematiky s University of Sao Paulo a Federal University of Rio de Janeiro. Kate-

dra spolupracuje také s řadou paleontologických pracovišť v zahraničí, zejména na Slovensku, v Polsku, Maďarsku a Rakousku.

V rámci didaktiky biologie spolupracujeme s katedrou učitelství a didaktiky biologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze (výzkum motivačních faktorů k účasti žáků v Biologické olympiádě; dr. M. Jáč – 2015 spolupráce při řešení grantového projektu GA UK) a Institutem výzkumu školního vzdělávání Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (dr. M. Jáč, využití metodiky 3A, zpracování didaktických kazuistik pro předměty přírodopis a biologie). Geologové katedry spolupracují např. s Ústavem geologických věd PŘF MU v Brně, katedrou geologie a paleontologie PŘF UK v Praze a Českou geologickou službou v Brně.

Mezi pracovníky katedry biologie patřila řada odborníků, kteří zajišťovali kvalitu výuky i vědecko-výzkumné činnosti. Katedra dlouhodobě garantuje výuku hub, rostlin a řasových organismů. Mykologii po desítky let udržoval prof. Bronislav Hlůza a posléze také dr. Martina Vašutová. Botaniku rovněž dlouhodobě směřoval dr. Tomáš Homola k dnes velmi perspektivnímu oboru synantropní botaniky. V tom pokračoval také dr. Vlastimil Tlusták. Na katedře také několik roků působil náš přední znalec orchidejí dr. Václav Velíšek. Dnes se vědecký zájem obrátil ke studiu řas (zejména krásivek), mechorostů a na ekologii rostlin. Výuku ale pracovníci garantují ve všech tradičních botanických oborech. Na činnosti katedry se v minulosti podíleli prof. RNDr. Jan Zapletal, CSc. (geologie), doc. RNDr. Libuše Hrabí, Ph.D. (obecná botanika, lesní semenářství, genetika), doc. RNDr. Jiří Vagera, CSc. (obecná biologie a genetika), RNDr. Miloš Holzer (zoologie), Mgr. Martin Paclík, Ph.D. (ekologie ptáků), MVDr. Jiří Žák (zoologie) a PaedDr. Marie Tomančáková (didaktika přírodopisu, ekologie), pod jejímž vedením byla na katedře rozvíjena činnost UNESCO-Klubu a Klubu ekologické výchovy, v rámci kterých byly pro studenty Pedagogické fakulty UP a studenty a žáky spolupracujících středních a základních škol realizovány kulturně a přírodně poznávací expedice se zaměřením na ekologickou výchovu.

Pedagogická a vědecko-výzkumná činnost katedry biologie je v současné době zajišťována níže uvedenými pracovníky:

prof. Ing. Milada Bocáková, Ph.D. – členka katedry od r. 2002, zabývá se fylogenetickou systematikou a fylogeografií brouků, garantuje akreditované bakalářské a magisterské studijní obory, od r. 2006 vedoucí katedry.

doc. Ing. Šárka Hladilová, CSc. – členka katedry od roku 2008. Zabývá se paleontologií miocenních měkkýšů karpatské předhlubně a vídeňské pánve (paleoekologie, tafonomie a systematika) a aplikací paleontologie v geoarcheologii (fosilie jako artefakty, využívání fosiliferních hornin jako kamenných surovin v pravěku až vrcholném středověku), garantuje obor aplikovaná ekologie pro veřejný sektor, od r. 2010 zástupkyně vedoucí katedry.

doc. RNDr. Jitka Málková, CSc. – členka katedry od r. 2015, zabývá se botanikou, fytoecologií, ochranou a tvorbou životního prostředí.

Mgr. Anežka Holcová Gazárková – členka katedry od r. 2015, zabývá se mamaliologií, zejména behaviorální ekologií hlodavců.

RNDr. Zbyněk Hradílek, Ph.D. – pracovník katedry od r. 2011, zabývá se především studiem mechorostů, jejich systematikou, ekologií, rozšířením, ale také jejich popularizací. Zajišťuje výuku vyšších rostlin, ekologii rostlin, fytoecologii, podílí se na vedení exkurzí a určovacích praktik.

RNDr. Martin Jáč, Ph.D. – člen katedry od r. 2013, zabývá se didaktikou biologie se zaměřením na hodnocení laboratorních a mikroskopických dovedností žáků a výzkum žákovských prekonceptů a miskonceptů v biologii. Člen předsednictva Ústřední komise Biologické olympiády.

Mgr. Kateřina Sklenářová, Ph.D. – členka katedry od r. 2016, zabývá se fylogenetickou systematikou a fylogeografií brouků.

Mgr. Jitka Kopecká, Ph.D. – členka katedry od roku 2003, zabývá se paleontologií a paleoekologií mladšího terciéru, věnuje se problematice implementace geologie do učiva základních a středních škol a determinaci kognitivních výukových cílů v přírodovědném vzdělávání.

Mgr. Monika Morris, Ph.D. – členka katedry od r. 2003, zabývá se environmentálním vzděláváním a didaktikou biologie, věnuje se ekologické antropologii (vliv životního prostředí na uspokojování potřeb člověka), zajišťuje zejména výuku environmentální výchovy, globálních problémů a ekologie, od r. 2010 tajemnice katedry.

Ing. Pavlína Škardová, Ph.D. – členka katedry od r. 2001, zabývá se kulturními rostlinami, zejména ovocnými dřevinami a netradičními druhy ovocných dřevin s možnostmi jejich širšího uplatnění v pedagogické praxi, od roku 2011 členka České vědecké zahradnické společnosti.

Mgr. Jana Štěpánková, Ph.D. – členka katedry od r. 2008, zabývá se algologií a ekologií řas, zejména rozsivek.

RNDr. Olga Vránová, Ph.D. – členka katedry od r. 1996, zabývá se hodnocením kognitivní náročnosti učebních úloh v učebnicích a pracovních sešitech přírodopisu a přírodovědy. Zajišťuje výuku obecné botaniky, obecné biologie, praktik školních pokusů, podílí se na vedení exkurzí.

Aktuální detailní informace o pedagogické a vědecko-výzkumné činnosti katedry biologie a publikační činnosti pracovníků lze získat na internetu (<http://kbi.upol.cz>).

Kontakt:

Katedra biologie

Purkrabská 2, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 181

e-mail: milada.bocakova@upol.cz

web: <http://kbi.upol.cz/>

Katedra českého jazyka a literatury

Katedra českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Univerzity Palackého vznikla v roce 1964, kdy bývalý Pedagogický institut v Olomouci vstoupil jako obnovená fakulta do univerzitního svazku. Jejím vedením byl pověřen PhDr. Zdeněk Kovalčík, CSc., který zastával tuto funkci do roku 1972, kdy byl vedoucím katedry jmenován doc. PhDr. Miroslav Kala, CSc. V dalších letech pak vykonávali funkci vedoucího katedry doc. PhDr. František Všetická, CSc. (1990–1996), PhDr. Jaroslav Kafka, CSc. (1996–1997), doc. PhDr. Milena Krobotová, CSc. (1997–1999), Mgr. Miloš Mlčoch, Ph.D. (1999–2008), a od roku 2008 Mgr. Jana Sladová, Ph.D.

Katedra zajišťuje výuku českého jazyka, literatury a oborové didaktiky především pro studenty prezenční i kombinované formy studia učitelství pro I. a II. stupeň ZŠ, speciální pedagogiky a učitelství pro mateřské školy. Pracovníci se podílí také na realizaci studijních programů či kurzů v rámci celoživotního vzdělávání, zajišťují kvalifikační zkoušky z českého jazyka pro příslušníky jiných národností a další služby veřejnosti poskytují i formou odborného poradenství, přednášek, seminářů nebo besed.

Pracoviště participuje na realizaci doktorandského studia, a to nejen v oboru pedagogika, který se realizuje na PdF, ale především garantuje vlastní rigorózní řízení v oboru učitelství českého jazyka a literatury pro II. stupeň ZŠ (garantem PhDr. programu je doc. V. Řeřichová) a od roku 2016 má akreditovaný čtyřletý doktorský studijní program specializace v pedagogice s oborem didaktika literatury (garantem Ph.D. programu je doc. J. Vala). Tento obor reaguje na současné potřeby vysokoškolského vzdělávání učitelů a metodologicky posiluje oblast oborových didaktik, navazuje na výzkumné zaměření katedry, a to především v oblasti recepce uměleckého textu, prekonceptů čtenářství u žáků a učitelských konceptů pojetí literární výchovy.

Současné vědecko-výzkumné směřování katedry se orientuje zejména na dva okruhy, z nichž první je spojen s bádáním, které se týká čtenářské gramotnosti ve

vztahu k žákům ZŠ a SŠ. Téma zahrnuje oblast rozvoje čtenářské gramotnosti a pregramotnosti žáků, čtenářskou gramotnost v oblasti digitálních médií, rozvoj čtenářských strategií apod. Druhý okruh zkoumání je spojen s jazykovými a komunikačními kompetencemi žáků, zkoumáním jazyka dětí a mládeže v psané i mluvené podobě, se specifiky jejich elektronické komunikace, otázkami stimulace kognitivních a meta-kognitivních procesů při rozvíjení komunikativní kompetence apod. Metodologicky jsou využívány kvantitativní i kvalitativní analýzy, případové studie i jiné adekvátní postupy, které se uplatňují při řešení projektů GA ČR, IGA, FRVŠ, MŠMT ČR aj.

Z grantů řešených v posledních letech uvedme především projekty Grantové agentury ČR Výzkum recepce poezie u pubescentních a adolescentních čtenářů (řešitel doc. J. Vala, 2011–2013) a Prevence nebezpečných komunikačních praktik spojených s elektronickou komunikací pro pedagogy a nepedagogy (řešitel dr. K. Kopecký, 2008–2009). Dále projekty ESF Příprava a realizace výukových materiálů pro podporu komunikační výchovy na ZŠ a víceletých gymnáziích (dr. M. Mlčoch, 2009–2012), Kurzy ICT ve výuce pro pedagogické pracovníky (doc. H. Marešová, 2010–2012) nebo E-SYNERGIE – vědecko-výzkumná síť pro rizika elektronické komunikace (dr. K. Kopecký, 2011–2014). V těchto i dalších projektech byli zapojeni nejen odborní pracovníci katedry, ale i mnozí studenti.

Obdobně se pracoviště uplatňuje také v rámci smluvního výzkumu a komerčních projektů, které dlouhodobě úspěšně realizuje Centrum PRVoK. Příkladem mohou být projekty Vývoj aplikace pro mobilní doteková zařízení (pro Policejní prezidium ČR, 2016), E-Bezpečí pro O2 – Dítě ve světě mobilních technologií (pro O2 Czech Republic, 2016) atd. Certifikované univerzitní pracoviště Centrum prevence rizikové virtuální komunikace (Centrum PRVoK) vzniklo v roce 2010 při katedře českého jazyka a literatury jako účelové fakultní zařízení, které se pod vedením dr. Kamila Kopeckého zaměřuje na problematiku rizikového chování spojeného s informačními a komunikačními technologiemi. Uskutečňuje vzdělávací, intervenční, informační a výzkumné aktivity, realizuje například národní projekt s názvem E-Bezpečí orientovaný na primární prevenci rizikového chování se zaměřením na žáky ZŠ a SŠ i další skupiny občanů (rodiče, učitele, seniory). V roce 2015 projekt E-Bezpečí zvítězil v národním kole Evropské ceny prevence kriminality. Centrum úzce spolupracuje s Policií ČR, MŠMT ČR, MV ČR, Linkou bezpečí, firmami Seznam.cz, Google, O2, Vodafone, IBM aj.

Rozvoj vědy a výzkumu je spolu se stabilní kvalitou výuky prioritou katedry českého jazyka a literatury. Od svého vzniku katedra udržovala vědecké styky s obdobně zaměřenými pracovišti v Německu (Lipsko, Berlín), Rusku (Moskva, Petrohrad, Volgograd), Polsku (Varšava, Krakov). Po roce 1989 byla navázána spolupráce s dalšími vysokými školami a institucemi ve Slovinsku (Maribor), Rakousku (Vídeň), Polsku (Opole, Katowice, Vratislav) a na Slovensku (Banská Bystrica, Bratislava, Nitra, Prešov). V současné době jsou udržovány pravidelné kontakty prostřednictvím mobility Erasmus+, navazuje se tak na programy Erasmus, CEEPUS aj.

Zadní řada – zleva: *Mgr. Jana Sladová, Ph.D., doc. Mgr. Jaroslav Vala, Ph.D., Mgr. Dana Cibáková, Ph.D., Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D., Mgr. Lukáš Hejsek, Ph.D., Mgr. Milan Polák, Ph.D.*

Přední řada – zleva: *doc. PhDr. Hana Marešová, Ph.D., Mgr. Jana Kusá, Ph.D., Kateřina Marková, doc. PhDr. Vlasta Řeřichová, CSc., Mgr. Veronika Krejčí, Mgr. Daniel Jakubíček, Ph.D.*

Mezi stálé aktivity patří účast členů na mezinárodních sympoziích a konferencích, kde se prezentují výsledky bádání a navazují kontakty pro další kooperaci. Z posledních let lze připomenout setkání odborníků ve Velké Británii, Irsku, Itálii, Řecku, Německu, Rakousku, Bulharsku, Turecku, Slovinsku, Polsku nebo na Slovensku. Tyto aktivity jsou pak obvykle spojeny s publikačními výstupy, z nichž byly mnohé zařazeny do uznávaných databází vědeckých výsledků (WOS, SCOPUS aj.).

Také v ČR udržuje pracoviště úzké kontakty s univerzitami, úřady a institucemi (MŠMT a MK ČR, GA ČR, NÚIV, AV ČR aj.). Členové katedry se účastní konferencí a workshopů, jsou členy odborných společností a sdružení (ČPdS, Česká sekce IBBY aj.), pracují v redakčních radách periodik, odborných komisích a porotách (např. Zlatá stuha, Magnesia Litera).

Vlastní uměleckou tvorbu lze v průběhu let spojit především se jmény doc. Z. Šišky (poezie), doc. F. Všetický (proza), dr. M. Mlčocha (proza) a doc. I. Fice (proza, esejistika).

V rámci podpory vědecko-výzkumné práce a odborných publikačních aktivit vzniklo při katedře na počátku roku 2012 elektronické periodikum *Jazyk – Literatura – Komunikace*. Recenzovaný časopis vychází pod vedením šéfredaktora doc. I. Fice s půlroční periodicitou a je koncipovaný jako strukturovaný soubor textů orientovaných na jazyková, literární, uměnovědná a obecně kulturní témata.

Více než dvacetiletou tradici má odborná konference s mezinárodní účastí *Metody a formy práce ve výuce mateřského jazyka*. Zaměřuje se na sledování aktuálních trendů v oblasti vzdělávání, především na výsledky aktuálních výzkumů a poznatků relevantních oborových didaktik. Řada dalších specificky zaměřených konferencí byla organizována také v rámci grantů a projektů, které se na pracovišti řešily (např. k výuce mediální výchovy, k rizikům internetové komunikace nebo k využití ICT technologií ve výuce).

Pořádaných akcí se pravidelně účastní i mnozí učitelé z praxe, což je výsledkem dobré spolupráce mezi katedrou a školami nejen na Olomoucku. Součinnost je prověřována i během pedagogických praxí studentů a posilována při každoročních setkáních členů katedry s pedagogy z praxe, která mají díky dr. Polákovi již 20 let neformální charakter a umožňují předávání zkušeností i absolvování praktických workshopů nebo tematických přednášek.

Pro studenty i širší veřejnost pořádá katedra oblíbené besedy s významnými osobnostmi ze sféry kulturního a vědeckého života. Mezi hosty patřili v průběhu let například I. Kraus, M. Viewegh, M. Stöhr, T. Reichl, I. M. Jirous, D. Hrbek, O. Hausenblas, T. Houška, E. Kriseová, V. Janota, M. Ohnisko, V. H. Krchovský aj. Jako hosté jsou zváni i mladí autoři a současně absolventi katedry (M. Veselá Jirousová, J. Spěváček aj.).

Kontakty s bývalými studenty se pracoviště snaží udržovat. Je potěšující, když se absolventi vrací a lze sledovat jejich úspěšné uplatnění ve společnosti. Kvalitní vzdělání jim otvírá cestu nejen do sféry školství, ale také do médií, kultury, státní

správy nebo podnikatelské oblasti. Se stávajícími studenty se učitelé každoročně setkávají při neformálních příležitostech, jakými jsou tematické exkurze (garantem je dr. Sladová), ale především u příležitosti předvánoční besídky spojené s hudebně-dramatickým programem.

Katedra českého jazyka a literatury vždy disponovala odborníky, kteří se stali zárukou kvalitní pedagogické i vědecko-výzkumné úrovně pracoviště. V uplynulých letech se na práci katedry podíleli např. doc. PhDr. Eva Doupalová, CSc. (teorie vyučování ČJL), doc. PhDr. Miroslav Kala, CSc. (teorie vyučování ČJL), doc. PhDr. Miroslav Krbec, CSc. (jazykověda), doc. PhDr. Milena Krobotová, CSc. (jazykověda), doc. PhDr. Naděžda Lupínková, CSc. (literární věda), doc. PhDr. Milada Písková, CSc. (literární věda), doc. PhDr. Zbyněk Šiška, CSc. (jazykověda), doc. PhDr. František Všetická, CSc. (literární věda), doc. PhDr. Marie Zouharová, Ph.D. (jazykověda). Jazykovědnými disciplínami se dále zabývali například PhDr. Miloslav Doupal, PhDr. Helena Jodasová, Ph.D., PhDr. Josef Kolařík, CSc., PhDr. Zdeněk Kovalčík, CSc., PhDr. Květoslava Musilová, Dr., Mgr. Miloš Mlčoch, Ph.D., literární vědou pak PhDr. Petr Hanuška, Ph.D., nebo Mgr. Jan Slavotínek, Ph.D., didaktice ČJL se věnovaly Mgr. Blanka Rozehnalová, Ph.D., PaedDr. Ivona Večeřová, PhDr. Věra Fialová nebo Mgr. Jana Bartoňová. Někteří z bývalých členů jsou v pracovním kontaktu s katedrou i dnes formou externí spolupráce (doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D., vyučuje historickou mluvnici apod.). Na rozvoji pracoviště se však v průběhu let podílela i řada dalších odborníků, kteří na tomto místě nejsou podrobněji připomenuti vzhledem k omezenému rozsahu textu.

Z odborné činnosti bývalých členů katedry jmenujme alespoň podíl doc. Krbce na edici prací J. Dobrovského, účast doc. Lupínkové na edici díla J. A. Komenského, literární monografie doc. F. Všetíčky, morfematický slovník doc. Šišky, práce doc. Krobotové z oblasti morfologie a stylistiky, monografii doc. M. Zouharové o syntaxi apod. Úspěšně obhájeno bylo mnoho grantů a projektů, řada publikací symbolicky spojuje bývalé členy katedry se stávajícími pracovníky a současně dokládá úzkou spolupráci s dalšími vysokoškolskými subjekty. Příkladem je spoluúčast na projektu vydání Slovníku autorů literatury pro děti a mládež 1 – zahraniční autoři, který předznamenal řadu dalších prací připravených pod vedením doc. Řeřichové v rámci zkoumání intencionální literatury pro děti a mládež.

Na historii pracoviště navazují současní členové KČJL svou tvůrčí prací, která zahrnuje náročné vědecko-výzkumné a pedagogické úkoly. Následující přehled přibližuje aktuální personální obsazení pracoviště a odbornou specializaci členů katedry:

doc. Mgr. Igor Fic, Dr. – člen katedry od r. 1997, zabývá se starší českou a světovou literaturou, současnou poezií, literární vědou a kritikou, interpretací a analýzou literárního díla.

doc. PhDr. Hana Marešová, Ph.D. – členka katedry od r. 1996, zabývá se didaktikou českého jazyka, novými médii a informačními technologiemi ve výuce,

základy slavistiky a historickou mluvnici. Je vedoucí Centra inovací ve vzdělávání při CCV PdF UP. Od roku 2011 zastává funkci proděkanky na PdF UP.

doc. PhDr. Vlasta Řeřichová, CSc. – členka katedry od r. 1983, zabývá se literaturou pro děti a mládež, čtenářskou gramotností a dětským čtenářstvím. Je členkou Vědecké rady PdF UP, garantuje akreditované bakalářské i magisterské studijní programy a předsedá komisi pro rigorózní řízení na katedře.

doc. Mgr. Jaroslav Vala, Ph.D. – člen katedry od r. 2006, zabývá se didaktikou literatury, didaktickou interpretací textů, teorií literatury, recepcí poezie, teorií učebních textů a čítanek. Je garantem doktorského studijního programu v oboru didaktika literatury a zástupcem vedoucí katedry.

Mgr. Dana Cibáková, Ph.D. – členka katedry od r. 2013, zabývá se didaktikou mateřského jazyka, čtenářskou gramotností, metodami recepce textu, kognitivní lingvistikou a slovenským jazykem.

Mgr. Kateřina Ďoubalová, Ph.D. – členka katedry od r. 2009, zabývá se teorií literatury, současnou českou literaturou a dramatem.

Mgr. Lukáš Hejsek, Ph.D. – člen katedry od r. 2014, zabývá se morfologií, lexiologií, stylistikou, sociolingvistikou a psycholingvistikou.

Mgr. Daniel Jakubiček, Ph.D. – člen katedry od r. 1998, zabývá se českou literaturou 19. a 20. století, světovou literaturou, literární vědou a kritikou.

Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D. – člen katedry od r. 2003, zabývá se současným jazykem v mluvené i psané formě, fonetikou, fonologií, internetovou komunikací a jejími riziky, novými médii, e-learningem a mediální gramotností. Je vedoucím Centra PRVoK při KČJL.

Mgr. Jana Kusá, Ph.D. – členka katedry od r. 2013, zabývá se současnou syntaxí, didaktikou jazyka, textovou syntaxí a kulturou mluveného projevu.

Mgr. Jana Sladová, Ph.D. – členka katedry od r. 2000, zabývá se českou literaturou 20. století, literaturou pro děti a mládež, recepcí textu, kulturně-historickými exkurzemi a médii ve výuce. Je odborným garantem programů celoživotního vzdělávání na KČJL, od r. 2008 vedoucí katedry.

Mgr. Milan Polák, Ph.D. – člen katedry od r. 1992, zabývá se didaktikou jazyka a postavením učitele v podmínkách současné ZŠ. Je garantem pedagogických praxí na KČJL.

Mgr. Veronika Krejčí – členka katedry od r. 2010, zabývá se zejména didaktikou jazyka na I. stupni ZŠ. Působí jako manažerka vzdělávání v Centru PRVoK.

Příkladem dlouhodobé kvalitní spolupráce se zahraničními odborníky je skutečnost, že členem katedry s částečným úvazkem je již řadu let významný slovenský jazykovědec prof. PaedDr. Pavol Odaloš, CSc., dr. h. c., který se specializuje na onomastiku.

Personální obsazení dnes tvoří osobnosti věnující se nejen oborům a disciplínám spojeným tradičně s výukou budoucích učitelů mateřského jazyka, ale jde o odborníky schopné reagovat na aktuální potřeby současného vzdělávání, což

z katedry činí moderní a perspektivní pracoviště, které zaujímá významné místo v rámci PdF UP. S publikační činností členů katedry a aktuálními aktivitami se lze blíže seznámit na webových stránkách pracoviště www.kcjl.upol.cz.

Kontakt:

Katedra českého jazyka a literatury

Žižkovo nám. 5 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 618

e-mail: jana.sladova@upol.cz

web: <http://kcjl.upol.cz>

Katedra hudební výchovy

Hudebně pedagogické zaměření vysokoškolské přípravy profesionálních učitelů v oblasti všeobecné hudební výchovy a hudební výchovy specializované bylo uskutečňováno na pedagogické fakultě od založení Univerzity Palackého v Olomouci, respektive od připojení pedagogické fakulty ke svazku čtyř zakládajících fakult v roce 1946. Zde již od počátku fakulty existoval také Ústav hudební výchovy, posléze přejmenovaný na katedru hudební výchovy. Od roku 1953 do roku 1964 se příprava učitelů hudební výchovy pro všechny stupně škol vlivem ideologických, koncepčních a organizačních změn dostala mimo rámec Univerzity Palackého. Vykrytalizovanou podobu pracoviště, které se hlásilo k hudební edukaci se všemi jejími atributy kurikulárními, organizačními i uměleckými, a to opět v organizačním kontextu znovuoobnovené pedagogické fakulty přiřčené do svazku fakult UP, lze zaznamenat od roku 1964. Tehdy s názvem katedra hudební výchovy. S výjimkou let 1980–1989, kdy označení katedra hudební vědy a výchovy platilo pro jedno sloučené pracoviště vzniklé fúzí hudebních kateder filozofické a pedagogické fakulty, nese toto označení i v současné době.

Již od prvopočátku, tj. od roku 1946, bylo cílem pracoviště připravovat učitele a učitelky specializující se na předávání kulturního dědictví v oblasti hudební kultury pro celou školní populaci. Dá se říci, že toto základní zaměření kontinuálně přesahuje až do současnosti, a to i přesto, že se zcela diametrálně proměnily podmínky a okolnosti apercpe hudby, postavení hudby ve společnosti a mediální způsoby jejího šíření.

V prvním období existence pedagogické fakulty od roku 1946–1953 na Univerzitě Palackého sice zaznamenáváme provizorní krátkodobé působení výtvarníka A. Kučery v čele integrované katedry hudební a výtvarné výchovy, nicméně za prvního a současně v odborné i laické veřejnosti nejznámějšího vedoucího katedry hudební výchovy na pedagogické fakultě lze považovat až prof. PhDr. Ladislava Daniela, CSc., dr. h. c., který vtiskl pracovišti v 60. letech minulého století již ucelený a vyhraněný

Odspodu zleva: prof. Mgr. MgA. Vít Zouhar, Ph.D., prof. PaedDr. Jiří Luska, CSc., prof. MgA. Petr Planý, Ing. MgA. Vladimír Kyas, Ph.D., Mgr. Gabriela Všeticková, Ph.D., Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D., Mgr. Jaromír Synek, Ph.D., Mgr. Lenka Kružíková, Ph.D., PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D., doc. Pavel Režný, Ph.D., Lenka Hejlová, Mgr. Filip Krejčí, Ph.D., Mgr. Květuše Raueová, Mgr. Tomáš Hanzlík, Ph.D.

hudebněvýchovný profil. Po něm, v letech 1971–1990, vedl pracoviště prof. PhDr. Pavel Klapil, CSc. Na krátkou dobu převzala vedení MgA. Svatava Střelcová, po níž katedru převzal a v letech 1991–2005 odborně a personálně stabilizoval prof. PhDr. Karel Steinmetz, CSc. Od roku 2005 vede katedru prof. PaedDr. Jiří Luska, CSc., který nasměroval pracoviště do širších interdisciplinárních a mezinárodních rozměrů v oblasti pregraduální výuky, vědecké výchovy a vědeckých i uměleckých aktivit.

Katedra se nachází v současném období v optimálním věkovém i graduačním složení. Pracují na ní tři vysokoškolské profesory: prof. PaedDr. Jiří Luska, CSc., prof. MgA. Petr Planý a prof. Mgr. MgA. Vít Zouhar, Ph.D. Střední generaci docentů zastupuje doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D. Tým odborných asistentů, v němž se komplementárně doplňuje zkušenost a odborná vyzrállost s mladistvým entuziasmem, reprezentují Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D., Mgr. Tomáš Hanzlík, Ph.D., MgA. Ladislav Pulchert, Ph.D., PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D., Mgr. Jaromír Synek, Ph.D. Nejmladší generaci vysokoškolských učitelů tvoří Mgr. Filip Krejčí, Ph.D., Mgr. Lenka Kružíková, Ph.D., a Mgr. Gabriela Všeticková, Ph.D., kteří nastoupili jako její absolventi a odchovanci. Sekretariát katedry vede Lenka Hejlová. Naznačený personální stav je výslednicí několik obměn proběhnuvších v uplynulé dekádě. Na Ostravskou univerzitu přešel K. Steinmetz, na ZUŠ Žerotín v Olomouci J. Hladíková, do umělecké profesionální sféry P. Martínek, do privátní sféry J. Lexa. Do zaslouženého důchodu postupně odešli M. Horáková, S. Střelcová, J. Majtner, K. Raueová, J. Klimeš, P. Klapil a J. Vraštil. S mnoha kolegy katedra udržuje i nadále kontakt na externí bázi.

Pracoviště v současné době pokrývá kompletní segment hudební a didaktické přípravy pedagogů všeobecné hudební výchovy v mateřských školách, na I. stupni základních a speciálních škol, na II. stupni základních škol a na středních školách. Již tradičně se s přihlédnutím na uplatnitelnost absolventů v praxi uskutečňuje učitelství hudební výchovy na středních a základních školách v oborových kombinacích. Tento obor, který si klade za cíl všestranně připravit studenty pro roli profesionálních pedagogů v oblasti intencionálního předávání kulturního hudebního dědictví v celé populační šíři, představuje trvalou edukační osu prakticky po celou dobu existence pracoviště.

Ve finančně i koncepčně příznivé periodě konce 90. let a prvního desetiletí nového milénia byla studijní nabídka rozšířena o šestileté studium oborů učitelství hry na nástroj (klavír, varhany) nebo zpěvu pro střední školy a ZUŠ vždy v kombinaci s šestiletým oborem učitelství hudební výchovy pro střední školy, a to v kombinované formě. V současnosti již není tento obor nabízen a pracoviště se spíše v oborové nabídce orientuje na studenty ze zahraničí anglickými mutacemi původně pouze českých verzí studijních oborů. Od roku 2015 je tak nabízen bakalářský obor Music Culture in Education a magisterský navazující obor Upper and Lower Secondary School Teacher Training in Music Education. V posledních patnácti letech se na pracovišti úspěšně etablovalo také doktorské studium oboru hudební teorie a pedagogi-

ka a v anglickém jazyce jako Music Theory and Education. Nutno připomenout, že tuto anglickou jazykovou oborovou mutaci garantuje olomoucká katedra jako jediné tuzemské hudebně pedagogické vysokoškolské pracoviště. Na úspěšnou akreditaci navazujícího magisterského oboru učitelství hudební výchovy pro střední a základní školy navazuje také oprávnění uskutečňovat v tomto oboru rigorózní zkoušky.

Současné vědecko-výzkumné zaměření pracoviště se v poslední dekádě soustředilo na dvě linie, z nichž první bychom mohli označit jako problematiku lidských responzí na hudbu. V rámci této linie lze vysledovat témata týkající se hudebního vnímání, kognice a ontogeneze v interdisciplinárních přesazích mezi hudební teorií a hudební psychologií. Dlouhodobě jsou rozpracovávány metodické otázky elementárního komponování a vokální muzikoterapie ve školní hudební výchově. Pracoviště získalo na podporu těchto aktivit grant GA ČR Výzkum post-indeterministických kompozičních metod: komponování v hudebních animačních programech a v hudební výchově, jehož řešitelem byl V. Zouhar. Druhá linie je dlouhodobě reprezentovaná výzkumem české hudební kultury v regionálním a světovém kontextu. Pracoviště se podílí na projektu podporovaném GA ČR Příprava a realizace Souborného kritického vydání děl Bohuslava Martinů, jehož řešitelem je Aleš Březina, student DSP, a spoluřešitelem V. Zouhar. Podporu GA ČR získal také postdoktorský projekt Gabriely Coufalové Hudební kultura sudetských Němců ve východních Čechách ve světle dobového tisku v období od poloviny 19. století do 2. světové války. Pracoviště získalo také významné finanční prostředky z ESF na podporu a propagaci výzkumu a vědy v projektu Systémové aspekty v rozvoji lidských zdrojů a jejich flexibility jako podpora interdisciplinárního výzkumu vybraných oblastí hudební kultury a na podporu tuzemské i zahraniční institucionální spolupráce v projektu Vytvoření institucionální sítě mezi subjekty terciárního vzdělávání, soukromým a neziskovým sektorem. Hlavním řešitelem obou projektů byl Jiří Luska. Součástí výsledků vědecko-výzkumných aktivit bylo vydání několika monografií (LUSKA, Jiří: *The Perception and Cognition of Harmonic Patterns in Music*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012; MEDEK, Ivo; SYNEK, Jaromír; ZOUHAR, Vít: *Composing in the classroom. Different Hearing: Experiences in Czech Music Education*. Brno: JAMU, 2014; KOPECKÝ, Jiří; SYNEK, Jaromír; ZOUHAR, Vít: *Hudební hry jinak. Tvořivé hry a modelové projekty elementárního komponování*. Brno: JAMU, 2014; COUFALOVÁ, Gabriela; MEDEK, Ivo; SYNEK, Jaromír: *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. Brno: JAMU, 2013; COUFALOVÁ, Gabriela: *Ať život náš jest harmonií.../Harmonie sei unser Leben...* Olomouc: Repronis, 2012).

V umělecké oblasti se na katedře dále rozvinul trend zahájený v uplynulém období. Na poli kompozičním se prosadil zejména V. Zouhar, jehož skladby jsou provozovány na nejvýznamnějších českých scénách (ND Praha, ND Brno) a ve spolupráci s vynikajícími hudebními tělesy (např. Orchester Berg, Dama Dama, Colle-

gium 1704, Malle Symen Quartet, Moravská filharmonie Olomouc, Filharmonie Brno). Za scénickou hudbu k představením *Radúz a Mahulena* pro Národní divadlo v Praze (režie J. A. Pitínský) byla skladateli v roce 2009 udělena Cena Alfréda Radoka. Dalším umělecky aktivním členem katedry je skladatel T. Hanzlík, který je zároveň uměleckým vedoucím Ensemble Damian a Dětské opery Olomouc a iniciátorem a organizátorem hned několika festivalů (Baroko, Opera Schrattenbach, Olomoucké barokní slavnosti). Zabývá se autentickou interpretací staré hudby, rekonstrukcemi a prováděním barokních oper, ale také interpretací hudby současných autorů. Jeho kompozice byly interpretovány významnými hudebními soubory (Moravská filharmonie Olomouc, Filharmonie Hradec Králové, Orchester Berg) a také objednány význačnými českými scénami (Národní divadlo v Praze, Národní divadlo Brno). Za svou operu *Voda a vzduch o životě Jakuba Obrovského* získal v roce 2013 cenu ředitelky festivalu Opera. Za přínos v oblasti kultury byl za pořádání festivalu Baroko odměněn Cenou Olomouckého kraje za rok 2009.

Kvalitativního interpretačního posunu dosáhl smíšený pěvecký sbor Univerzity Palackého Ateneo pod vedením zkušeného sbormistra P. Režného. Dalšími umělecky činnými členy katedry jsou varhaník Petr Planý; s pěveckým sborem Campanella i souborem Ensemble Damian dlouhodobě spolupracuje Lena Pulchertová; s Ensemble Damian a Dětskou operou Olomouc účinkuje také flétnistka Gabriela Coufalová. V oblasti nonartifciální hudby působí Filip Krejčí (zakládající člen Hudebního institutu Olomouc), který je také interpretem a tvůrcem aranží pro Moravské divadlo Olomouc.

Katedra hudební výchovy se v minulosti, ale zejména po roce 1989, zcela otevřela zahraniční institucionální spolupráci. V současnosti se daří rozvíjet spolupráci se zahraničními institucemi v Evropě, ve Spojených státech amerických či s univerzitami v Číně.

Základní pilíř zahraniční spolupráce pro katedru představuje program Erasmus+ pro mobilitu studentů a akademických pracovníků. V roce 2016 měla katedra v rámci tohoto programu celkem 11 smluv, přičemž nové smlouvy každým rokem přibývají. Jedná se konkrétně o smlouvy s univerzitami na Slovensku (PdF Univerzity Komenského v Bratislavě, PdF Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, PdF Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, PdF Prešovské univerzity v Prešově), v Rakousku (FH Joanneum Univerzity of Applied Sciences Graz, Univerzität für Musik und darstellende Kunst Graz), Německu (Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald a Universität Hamburg), Itálii (Conservatorio di Musica „Giuseppe Martucci“ Salerno, Conservatorio di Musica „Nino Rota“ Monopoli) a ve Švédsku (Linnéuniversitetet Växjö).

Dlouhodobě katedra také udržuje úzké kontakty s několika prestižními americkými univerzitami a odborníky (muzikology, skladateli a hudebními pedagogy), kteří na nich působí. Mezi jinými jsou to prof. Michael Beckerman (New York University), prof. Liviu Marinescu (California State University), prof. Thomas So-

vik (University of North Texas), prof. Paul Christiansen (University of Southern Maine), prof. David Rosenboom a prof. Jacqueline Bobak (California Institute of the Arts) a další.

Zejména s podporou grantových prostředků se pro studenty i pedagogy uskutečnily workshopy a semináře nejen s již výše uvedenými, ale i dalšími odborníky z Velké Británie, Německa a Kanady (S. Hatfield, Kanada, Současná hudba a hudební edukace; Ch. Ioannou, University of Music, Drama and Media, Hannover, Fokální dystonie u profesionálních hudebníků; L. Marinescu, California State University, Northridge, Teaching music at higher education in USA. Traditions and innovation in the American university, New Music for acoustic instruments and electronics, New Music from the United States; Diane Kay Earle, University Owensboro, Práce s pěveckým sborem, Warming-up techniky, Metodika a vhlad do hudebního vzdělávání v USA; G. Zeleiová, Trnavská univerzita, Aplikovaná psychologie a muzikoterapie; J. Gruendler, FH Joanneum Graz, Android Smartphones and Tablets as Musical Tools; P. Christiansen, University of Southern Main, Portland, Music in Political Ads for US Presidential Campaigns; J. Tyrrell, Specifikace inscenace oper Leoše Janáčka).

Různé typy projektů také umožnily financovat dlouhodobější stáže a zahraniční studijní pobyty v Londýně (J. Luska, V. Zouhar, G. Všeticková), uměleckou a přednáškovou činnost v USA (V. Zouhar), v Itálii (P. Planý) či na Slovensku (J. Luska, V. Zouhar, G. Coufalová a J. Synek). Členové katedry se také zúčastnili zahraničních vědeckých konferencí, mezi které patří například konference International Society for Music Education v Gdaňsku a Thessaloniky, Research in Music Education, European Association for Music in School či SGEM Conference of Social Sciences and Arts (G. Coufalová, J. Luska, J. Synek, G. Všeticková, V. Zouhar).

Katederní pracoviště se neuzavírá do izolace, naopak jedním z podstatných rysů jeho činnosti je otevřenost a spolupráce s řadou institucí sektoru terciárního vzdělávání (katedra hudební výchovy PdF Ostravské univerzity v Ostravě, Konzervatoř Evangelické akademie v Olomouci, Janáčkova akademie v Brně), veřejnoprávního sektoru (Festa Musicale v Olomouci, Hudební institut v Olomouci, Český rozhlas Olomouc) i soukromé sféry (Audio-Fon Brno). Katedra uspořádala celostátní soutěž o nejlepší magisterskou a doktorskou práci a pět nejlepších bylo ve zkrácené verzi publikováno v anglickém jazyce.

Kontakt:

Katedra hudební výchovy

Univerzitní 3–5

adresa pro korespondenci: Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 251

e-mail: jiri.luska@upol.cz

web: <http://khv.upol.cz/>

Katedra matematiky

V prvním roce trvání pedagogického institutu (1959–1960) byla výuka matematiky zajišťována oddělením katedry přírodních věd a výrobní práce. Ve studijním roce 1960/1961 byla ustanovena katedra matematiky, fyziky a chemie, která se 1. září 1962 rozdělila na tři samostatné katedry pro jednotlivé předměty. Od této doby existuje katedra matematiky jako samostatné pracoviště. Prvním vedoucím katedry matematiky Pedagogického institutu v Olomouci byl Stanislav Liška (1960–1966). V dalších letech pak vedoucími katedry byli doc. Jaroslav Veselý (1966–1968), Květuše Černochová (1968–1970), doc. RNDr. František Zapletal (1971–1987), RNDr. František Matyášek, CSc. (1990–1993), doc. RNDr. Zdeněk Mikulík, CSc. (1993–1996), doc. RNDr. Milan Kopecký, CSc. (1996–2002), doc. PhDr. Bohumil Novák, CSc. (1987–1990 a 2002–2006), PaedDr. Anna Stopenová (2006–2009) a od roku 2010 doc. RNDr. Jitka Laitochová, CSc.

Pedagogická fakulta zajišťovala od roku 1966 studium oboru učitelství pro národní školu a učitelství pro 6.–9. ročník ZDŠ. Studium bylo čtyřleté, dvouoborové (i obor národní škola se kombinoval s jedním odborným předmětem). Matematika kombinovala s obory: fyzika, zeměpis, základy průmyslové výroby, chemie, tělesná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova a občanská výchova.

Ve studijním plánu učitelství matematiky byly předměty odborně matematické: matematická analýza, algebra, aritmetika, úvod do logiky, analytická geometrie, deskriptivní geometrie a teorie vyučování matematice včetně pedagogické praxe z matematiky. Studium bylo ukončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Úvazky učitelů katedry byly velmi vysoké, prakticky středoškolské.

Od studijního roku 1979/1980 došlo k podstatné změně v přípravě budoucích učitelů. Bylo zrušeno studium oboru učitelství pro 6.–9. ročník a zavedeno pěti-leté studium oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5.–12. ročník. Ve studijním plánu tohoto typu studia učitelství matematiky se objevilo několik nových odborných předmětů (teorie množin, filozofie a historie matematiky, zá-

Horní řada – zleva: *PhDr. Radka Dofková, Ph.D., doc. RNDr. Tomáš Zdráhal, CSc., Mgr. David Nocar, Ph.D.*

Prostřední řada – zleva: *RNDr. Martina Uhlířová, Ph.D., doc. RNDr. Jitka Laitochová, CSc., PaedDr. Anna Štopenová, Ph.D., Mgr. Jitka Hodaňová, Ph.D.*

Spodní řada – zleva: *Vlasta Gáborová, Mgr. Jan Wossala, Mgr. Nikola Brtvová*

klady programování a další). Postupně se zvyšoval počet studentů ve čtyřletých studijních oborech, jejichž matematickou komponentu studia fakulta garantovala (v oboru učitelství pro I. stupeň ZŠ, učitelství pro školy pro mládež vyžadující zvláštní péči a vychovatelství osob vyžadujících zvláštní péči). V 80. letech činil až 200 studentů v ročníku denního studia.

Rozvíjela se oblast vědecko-výzkumná (řešení vědeckých úkolů směřovalo především do oblasti odborného zájmu jednotlivých členů a konkrétní spolupráce s pedagogickou praxí). Dílčí výstupy projektů byly publikovány v celostátních časopisech a v řadě sborníků AUPO, pozornost se zaměřila rovněž na studijní oblast zpracováním několika skript a propracováním kontroly průběžného studia prostřednictvím systému didaktických testů.

V 80. letech se publikační činnost zaměřila na zpracování řady celostátních učebnic matematiky a učebních pomůcek pro základní školu a zvláštní školu. Uvedené aktivity spojené s ověřováním učebnic umožnily autorům dlouhodobý bezprostřední kontakt se školskou praxí, který se pozitivně promítl i do vysokoškolské přípravy učitelů základních a speciálních škol.

Listopad 1989 a následné společenské změny se promítly do všech oblastí života katedry. Katedra se stala garantem čtyřletého studijního oboru učitelství matematiky pro II. stupeň ZŠ v prezenčním studiu (od roku 2000 realizovaného také jako rozšiřující studium v rámci celoživotního vzdělávání), participovala výukou matematických předmětů na přípravě učitelů I. stupně ZŠ (v prezenčním a kombinovaném studiu), speciálních a od studijního roku 2003/04 i mateřských škol.

I po rozdělení republiky a vzniku ČR v roce 1993 pokračovala velmi intenzivní a vzájemně obohacující spolupráce s katedrami matematiky nejen v ČR, ale i na Slovensku. Pravidelné kontakty se slovenskými kolegy v Nitře, Bratislavě, Prešově a Banské Bystrici se promítly do spolupráce v oblasti řešení vědecko-výzkumných úkolů a projektů, publikační a recenzní činnosti i zvyšování kvalifikace. Zvláštní zmínku zaslouží plodná spolupráce s katedrou matematiky PdF MU v Brně, která započala již v 60. letech.

Vhodnou příležitostí ke vzájemným návštěvám studentů a pedagogů se v posledních deseti letech staly pravidelné mezinárodní vědecké konference EME (Elementary Mathematics Education) zaměřené na problematiku matematického vzdělávání učitelů I. stupně ZŠ, pořádané katedrou ve spolupráci s JČMF. Od roku 1997 se konaly v Olomouci opakovaně každý druhý rok, postupně se zvyšoval počet našich i zahraničních účastníků. Získaly si již své místo nejen v kalendáři akcí fakulty a univerzity, ale především určitou prestiž v komunitě učitelů pedagogických fakult i učitelů z praxe.

Od roku 1993 se koná na katedře didaktický seminář pro studenty a učitele fakulty i učitele základních a středních škol. Pravidelně několikrát za semestr zveme přední české i zahraniční odborníky v oblasti matematiky a didaktiky matematiky k vystoupením a následným odborným diskusím.

Jednou z akcí celostátního charakteru, která umožňuje získávat mnohé inspirace a náměty ze školské praxe a také reflektovat výstupy naší práce, je od roku 1995 organizace a celostátní garance mezinárodně koordinované soutěže Matematický klokan, zaměřené především na popularizaci matematiky mezi žáky a jejich rodiči. Katedra matematiky se stala spoluorganizátorem soutěže a garantem kategorií určených pro žáky I. a II. stupně ZŠ. Spolupracujeme se širokým okruhem učitelů matematiky na základních školách (mnozí z nich jsou právě absolventy fakulty) při postupném zkvalitňování přípravy soutěžních úloh a vyhodnocení výsledků téměř čtvrt milionu každoročních účastníků.

Spolupráce se školskou praxí se promítla také v dalších aktivitách učitelů katedry. V letech 2000–2002 se několik z nich podílelo na tvorbě učebnic matematiky pro 6.–9. ročník ZŠ, vydaných v olomouckém pedagogickém nakladatelství Prodos, v letech 2002–2003 na několika cyklech školení učitelů ZŠ v práci s výpočetní technikou v rámci projektu Internet do škol. Významná spolupráce byla dále navázána např. s Fakultní mateřskou a základní školou v Rohatci.

Katedra rozvíjí tuto spolupráci také formou vzdělávacích akcí pro učitele ve spolupráci s Centrem celoživotního vzdělávání PdF UP a dalšími vzdělávacími institucemi, realizuje rozšiřující studium učitelství matematiky pro II. stupeň ZŠ distanční formou a realizuje matematickou složku rozšiřujícího studia učitelství pro I. stupeň ZŠ.

V akademickém roce 2000/2001 prošla katedra úspěšně reakreditací studijního oboru učitelství matematiky pro II. stupeň ZŠ. I při malém počtu kmenových členů katedry a přes jejich značnou výukovou zátěž bylo možno rozšířit nabídku volitelných předmětů a přizpůsobit obsah i metody výuky moderním trendům s využitím informačních a komunikačních technologií. Především pro studenty kombinované formy studia učitelství pro I. stupeň ZŠ a rozšiřujícího studia matematiky byly zpracovány soubory studijních textů, které mají charakter studijních opor distančního vzdělávání. Další zásadní změnou v charakteru vysokoškolské přípravy učitelů matematiky se stala příprava podkladů pro následnou úspěšnou akreditaci strukturovaného studijního programu – tříletého oboru matematika se zaměřením na vzdělávání a dvouletého navazujícího oboru učitelství matematiky pro II. stupeň ZŠ.

Na katedře matematiky PdF UP v Olomouci je v současné době možno studovat bakalářský a magisterský studijní program v prezenční či kombinované formě. Bakalářské studium je dvouoborové studium se standardní délkou studia tři roky. V bakalářském studijním programu specializace v pedagogice jsou nabízeny studijní obory, které předpokládají (umožňují) pokračování v navazujícím magisterském studijním programu. Absolvent bakalářského stupně získá odborné/teoretické znalosti ze základních matematických disciplín. Získá základní orientaci ve struktuře matematiky jako předmětu základní školy a praktickou dovednost řešení matematických úloh ze školské matematiky, získá základní poznatky z pedagogi-

ky a psychologie. Zná podpůrné technické a multimediální prostředky vzdělávání s možným využitím ve školství a s přesahem do dalších oblastí.

Navazující magisterský program je dvouletý, umožňuje získání úplné vysokoškolské učitelské kvalifikace. Učitelství matematiky pro II. stupeň základních škol je určeno především absolventům studijního oboru matematika se zaměřením na vzdělávání, není ale uzavřeno ani absolventům obdobného bakalářského oboru z jiných fakult a vysokých škol. Pro případné doplnění nezbytných znalostí z disciplín, jež jsou potřebné pro učitelství matematiky a budou součástí státní závěrečné zkoušky, je poskytnuta široká studijní nabídka povinných, ale hlavně povinně volitelných a volitelných předmětů. Absolvent si osvojí odborné i didaktické kompetence, které jsou předpokladem efektivního pedagogického působení, ale umožňují také pokračovat ve vysokoškolském vzdělávání v doktorském studijním programu.

Studenti v průběhu studia prohlubují ucelený soubor poznatků ze základů matematiky jako vědy (teorie množin, statistika, vybrané kapitoly z moderních matematických disciplín, didaktické aplikace informačních technologií). Osvojují si poznatky a dovednosti z didaktiky matematiky, které aplikují v systému pedagogických praxí a jejich reflexí. Výuka uvedených disciplín je garantována katedrou matematiky.

Vědecká a odborná aktivita členů katedry i výstupy publikační činnosti jsou orientovány především na oblast didaktiky matematiky. Koncentrují se do problematiky koncepčních, organizačních a obsahových aspektů vysokoškolské přípravy učitelů matematiky pro primární a sekundární školu, didaktické analýzy a transformace učiva matematiky pro příslušný stupeň vzdělávání (teorie učebnic a učebních textů pro matematiku), informačních a komunikačních technologií v matematickém vzdělávání.

V rámci internacionalizace spolupracuje nyní katedra s celou řadou partnerských institucí z celého světa, např. s univerzitami v Ružomberku, Prešově či Banské Bystrici (Slovensko), s univerzitou v Joensuu (Finsko), s Akademií Jana Długosza v Czeszochowie (Polsko), s univerzitou v Las Palmas Gran Canaria (Španělsko), s univerzitou v Alexandrii (Egypt), v Ruse (Bulharsko) nebo v Oslu (Norsko). Pracovníci katedry (a samozřejmě také studenti) tím získávají možnost pobývat, studovat i publikovat v zahraničí, spolupracovat na řešení vědecko-výzkumných projektů a účastnit se vědeckých a odborných konferencí.

Důležitou součástí činnosti katedry je řešení vědecko-výzkumných projektů zaměřených na rozvoj podnikatelských znalostí, schopností a dovedností žáků, rozvoj profesních kompetencí pedagogických pracovníků mateřských škol v kontextu kurikulární reformy, vliv metody CLIL na klima výuky a motivaci žáků, inovativní přístup k přípravě budoucích učitelů matematiky s využitím výukových modulů v anglickém jazyce, multimedia ve výuce matematiky na I. stupni ZŠ aj. Za celou dobu existence katedry se zde vystřídal spousta odborníků z oboru i praxe (v abecedním pořadí): dr. Andrlová, dr. Dvořák, dr. Eberová, doc. Emanovský, dr. Fal-

týnek, dr. Franek, Mgr. Gažar, Glivický, prof. Hanzel, dr. Janoušek, doc. Kopec-
ký, dr. Matyášek, Mikeš, doc. Mikulík, doc. Novák, dr. Růžicková, dr. Slezáková,
dr. Slouka, dr. Soběhartová, dr. Šišma, doc. Zapletal, doc. Zedník a dr. Ženčáková.

V současné době na katedře působí devět akademických pracovníků: doc.
RNDr. Jitka Laitochová, CSc., RNDr. Martina Uhlířová, Ph.D., doc. RNDr. Tomáš
Zdráhal, CSc., Mgr. David Nocar, Ph.D., PhDr. Radka Dofková, Ph.D., Mgr. Eva
Bártková, Ph.D., Mgr. Květoslav Bártek, Ph.D., Mgr. Jitka Hodaňová, Ph.D.,
PaedDr. Anna Stopenová, Ph.D. Sekretářkou katedry je nyní Vlasta Gáborová.

Kontakt:

Katedra matematiky

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 701

e-mail: jitka.laitochova@upol.cz

web: <http://katmat.upol.cz/>

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Vznik katedry primární a preprimární pedagogiky je datován od akademického
roku 1980/1981 jako důsledek rozdělení katedry pedagogiky, která vznikla v souvis-
losti s přeměnou pedagogického institutu na pedagogickou fakultu v roce 1964. Po
provedení reorganizace na tehdejší katedře pedagogiky v roce 1970 vznikla různá
oddělení, která byla specificky pedagogicky zaměřená, a to včetně oddělení před-
školní pedagogiky a oddělení národní školy. Rozdělení katedry pedagogiky přines-
lo výraznou změnu, která se stala určujícím mezníkem pro další vývoj vzdělávání
učitelů na I. stupni základní školy a v mateřské škole.

Nově vzniklé samostatné pracoviště s názvem katedra učitelství I. stupně zá-
kladní školy vedl doc. PhDr. Ladislav Zelina, CSc. Katedra v tomto období garan-
tovala též studium učitelství pro mateřské školy, které bylo realizováno pouze ve
formě studia při zaměstnání.

Ke změně ve vedení katedry došlo v roce 1989, kdy do funkce vedoucí katedry
nastoupila doc. PhDr. Miloslava Mikulíková, CSc., která vedla katedru do další
změny ve vedoucí funkci. Na pozici vedoucí katedry se v roce 1990 vystřídaly PhDr.
Danuška Tomanová, CSc., a PaedDr. Hana Ličeníková.

V letech 1991–2009 zastávala funkci vedoucí katedry prof. PhDr. Alena Nele-
šovská, CSc. V tomto období se začala intenzivně rozvíjet koncepční, organizační
i obsahová činnost katedry a změnil se i její název na katedru učitelství pro I. stu-
peň základní školy (1993–2004) a poté na katedru primární pedagogiky (do roku
2012). Zaměření veškeré činnosti katedry bylo nejprve orientováno na zkvalitňo-
vání přípravy učitelů I. stupně základní školy. Vznikly nově zpracované studijní
programy s akcentem na specifickou oboru (učitelství pro I. stupeň základních
škol jako čtyřleté magisterské studium v prezenční formě a pětileté magisterské
studium v kombinované formě; učitelství pro I. stupeň základních škol a anglic-
ký/německý jazyk pro I. stupeň základních škol jako pětileté magisterské studium
v prezenční formě). Specifická studijních oborů se projevila v podobě termino-

Zadní řada – zleva (stojící): doc. PhDr. Martina Fasnerová, Ph.D., PhDr. Jitka Petrová, Ph.D., doc. PhDr. Ludmila Miklánková, Ph.D., Vlasta Gáborová, Mgr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D.

Přední řada – zleva (sedící): Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D., doc. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D., doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D., Mgr. Alena Berčíková

logie výukových disciplín i v jejich obsahu a vznikla nová koncepce pedagogických praxí.

Po několikaleté absenci garance přípravy učitelů mateřských škol na katedře došlo k opětovnému garantování tohoto oboru. Postupně byly akreditovány obory učitelství pro mateřské školy jako tříleté bakalářské studium v prezenční a kombinované formě a obor předškolní pedagogika jako dvouleté navazující magisterské studium v kombinované formě. Katedra participovala na programech celoživotního vzdělávání a garantovala adekvátní studium k rozšíření odborné kvalifikace.

Pedagogičtí pracovníci katedry ve své činnosti zabezpečovali výuku všech pedagogických a některých odborných disciplín a působili jako metodikové na pedagogických praxích. Od doby vzniku pracoviště se pedagogičtí pracovníci také spolupodíleli na řešení nejrůznějších výzkumných úkolů, spolupracovali s regionálním školstvím, výsledky své pedagogické a výzkumné práce publikovali a přednášeli pro nejširší učitelskou veřejnost. Postupně se navazovaly zahraniční kontakty pro vzájemnou spolupráci a do vědecko-výzkumné činnosti se začali zapojovat talentovaní studenti.

Současnost přinesla celou řadu změn, a to nejen ve vedení katedry a jejím personálním obsazení, ale samozřejmě také v koncepci garantovaných oborů a celkovém rozvoji činnosti katedry a všech pracovníků. Novodobě od roku 2010 vede katedru primární a preprimární pedagogiky doc. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D. Pracovní tým současné katedry, která byla přejmenována v roce 2012 na katedru primární a preprimární pedagogiky, tvoří výhradně ženy: 4 docentky, 3 odborné asistentky, 1 lektorka a 1 pracovnice sekretariátu. Mezi interní členky katedry patří: doc. PhDr. Martina Fasnerová, Ph.D., doc. PhDr. Ludmila Miklánková, Ph.D., doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D. (zástupkyně vedoucí katedry), PhDr. Jitka Petrová, Ph.D. (tajemnice katedry), Mgr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D., Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D., Mgr. Alena Berčíková a Vlasta Gáborová (pracovnice sekretariátu).

Současné zaměření pracoviště úzce souvisí s garancí studijních oborů, které jsou zaměřeny na přípravu učitelů I. stupně základní školy (tj. primární školy) a učitelů mateřských škol. Katedra se rovněž zaměřuje na vzdělávací a vědecko-výzkumnou činnost pedagogických pracovníků. Katedra v současnosti garantuje pětileté magisterské studium oboru učitelství pro I. stupeň základních škol v prezenční i kombinované formě a dvouleté navazující magisterské studium oboru předškolní pedagogika v kombinované formě (od akademického roku 2016/2017 nově v prezenční formě). Dále pracoviště garantuje tříleté bakalářské studium učitelství pro mateřské školy v prezenční i kombinované formě. Ve spolupráci s Centrem celoživotního vzdělávání PdF UP pracoviště participuje na programech celoživotního vzdělávání a realizuje také kurzy k prohlubování znalostí z různých oblastí.

Celková změna v připravenosti učitelů logicky souvisela a souvisí se všemi požadavky, které vyplývají z postupné transformace našeho školství. Studijní obory jsou koncipovány tak, aby vyhovovaly moderním trendům současné pedagogiky

a vzdělávání učitelů. Studenti jsou od samého počátku studia i v jeho průběhu v přímém kontaktu s dětmi předškolního věku nebo žáky mladšího školního věku prostřednictvím pedagogických praxí. Studenti se mohou zúčastňovat exkurzí, zahraničních pobytů, mají prostor pro tvůrčí, výzkumnou i publikační činnost. To vše umožňuje studentům propojit teorii s praxí, srovnávat a posléze využívat získané zkušenosti ve vlastní učitelské praxi.

Ve své pedagogické činnosti pracovnice katedry zabezpečují výuku všech pedagogických a některých odborných disciplín a metodicky zabezpečují pedagogické praxe. Participují i na výuce odborných disciplín u jiných studijních oborů. Některé členky katedry se podílejí na aktivitách spojených s doktorským studijním programem pedagogika a education. Na katedře je realizováno doktorské studium těchto studijních programů. Vědecko-výzkumné aktivity souvisejí se zaměřeností pracoviště, které zkoumá oblasti pedagogických jevů ve vzájemné linii školství: připravenost učitelů – rodinné prostředí – dítě – žák, a to v kontextu tuzemska i zahraničí. Byly nebo jsou řešeny různé typy projektů (např. GA ČR, IGA, Norské fondy, FRUP, Výzkumný záměr fakulty, ROZVOŠ, ESF) a připravují se další (např. HORIZONT 2020, V4, CEEPUS aj.).

Katedra spolupracuje se vzdělávacími institucemi v zahraničí (např. s Norskem, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, Chorvatskem, Švédskem aj.). Pracoviště pořádá nebo se spolupodílí na organizaci kongresů, konferencí a na dalších aktivitách odborného či osvětového charakteru a spolupracuje s regionem i s aplikační sférou, zejména s fakultními školami. Katedra uskutečňuje recipročně mobilitu studentů i pedagogických pracovníků v rámci zahraničních studijních pobytů programu Erasmus+ a v současnosti má pracoviště uzavřeny bilaterální smlouvy se zahraničními univerzitami ve Švédsku (Uppsala), Norsku (Trondheim), Španělsku (Madrid, Coruña), Rakousku (Klagenfurt), Německu (Erlangen-Nürnberg), Maďarsku (Sopron), Slovinsku (Koper, Maribor), Chorvatsku (Rijeka), Litvě (Panevėžys), Slovensku (Ružomberok, Prešov) a Velké Británii (Winchester).

Kontakt:

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 101

e-mail: eva.smelova@upol.cz

web: <http://kpv.upol.cz/>

Katedra psychologie a patopsychologie

Katedra psychologie a patopsychologie Pedagogické fakulty Univerzity Palackého vznikla ve své prvotní formě v podobě kabinetu psychologie na Pedagogickém institutu v Olomouci v roce 1959. Tento kabinet byl součástí katedry pedagogiky a psychologie a jeho vedením byl pověřen PhDr. Libor Míček, pozdější profesor Masarykovy univerzity v Brně, jeden z čelných odborníků v oblasti duševní hygieny v republice. Kabinet vedl až do roku 1964, kdy zároveň přešel celý institut jako obnovená fakulta do univerzitního svazku. V tomto roce došlo rovněž k osamostatnění jmenovaného kabinetu a vznikla samostatná katedra psychologie. V dalších letech se ve vedení katedry vystřídala řada pracovníků. Po prof. Míčkovi převzal katedru PhDr. Miloš Frída, za jehož působení v roce 1967 došlo k rozšíření názvu katedry na katedru psychologie a patopsychologie. Tato změna názvu měla vyjadřovat zvýšenou orientaci katedry na přípravu speciálních pedagogů. V roce 1973 převzala vedení katedry po PhDr. Frídovi prof. PhDr. Jarmila Koluchová, DrSc., která ji vedla až do roku 1990. Její zásluhou katedra významně zvýraznila orientaci na problematiku patopsychologie a náhradní rodinné péče. V tomto směru se katedra stala (vedle slovenských pracovišť) nejvýznamnějším centrem v českých zemích takto zaměřeným. Dalšími vedoucími katedry byli PhDr. Pavel Kusák, CSc. (1991–1992), doc. PhDr. Josef Konečný, CSc. (1993–2008), doc. PhDr. Alena Petrová, Ph.D. (2008–2015), od září 2015 katedru opět vede doc. PhDr. Josef Konečný, CSc.

Katedrou v minulosti prošla řada významných psychologů, zpravidla pozdějších profesorů psychologie, kteří měli celorepublikový ohlas. Mezi uvedené patří např. prof. Libor Míček, prof. J. Musil, prof. I. Nejezchleb, prof. A. Plháková, prof. J. Koluchová. Katedře se v celém průběhu její existence vcelku dařilo zajišťovat vhodnou a potřebnou kvalifikační strukturu pracovníků. Například v roce 2012 téměř všichni pracovníci (jeden byl v přípravě) získali tituly Ph.D. nebo CSc. V tomto roce měla katedra rovněž čtyři kmenové docenty psychologie, což byl republikový nadstandard.

Zleva: doc. PhDr. Irena Plevová, Ph.D., Mgr. Michaela Pugnerová, Ph.D., Mgr. Lucie Křeménková, Ph.D., PhDr. Soňa Lemrová, Ph.D., Petra Jurníková, PhDr. Leona Němcová, PhDr. Jana Kvintová, PhDr. Pavel Kliment, Ph.D., Mgr. Simona Dobešová Cakirpaloglu, Ph.D., Mgr. Markéta Hamplová, PhDr. Kamila Holásková, doc. PhDr. Josef Konečný, CSc.

Katedra zajišťuje výuku psychologických předmětů u všech oborů, které se na fakultě studují v prezenční i kombinované formě. Skladba psychologických předmětů je specifická pro jednotlivé obory neučitelského charakteru. Učitelské obory, které se na fakultě nebo na univerzitě (přírodovědecká fakulta) studují, mají svoji ustálenou skladbu psychologických předmětů, jež koresponduje s přípravou učitelských oborů na jiných pedagogických fakultách v republice. Pracovníci se také podílí na realizaci studijních programů či kurzů v rámci celoživotního vzdělávání, jsou členy komisí pro rigorózní řízení. V tomto směru k nejvýznamnějším patří příprava pracovníků pro výchovné poradenství na základních a středních školách. Katedra díky svému odbornému zaměření poskytuje poradenskou psychologickou pomoc studentům i pracovníkům univerzity. Pokud to časové možnosti katedry umožňují, vychází vstříc i požadavkům ze strany ostatních institucí, převážně škol, kde zajišťuje přednáškové aktivity, ale i pomoc při přípravě přijímacího řízení.

Pracoviště participuje v mnoha směrech na realizaci doktorandského studia, prakticky od jeho ustavení na fakultě. Jde o účast ve všech doktorandských studiích na fakultě, nejvýraznější je však v doktorandském studiu pedagogiky a doktorandském studiu speciální pedagogiky. K nejfrekventovanějším aktivitám zde patří examinační a posudková činnost, dále pak informační a konzultační činnost, svůj díl však má katedra již trvale ve vedení jednotlivých doktorandů, kde zaměření práce je blízké psychologické problematice. Z pracovníků, kteří se podílejí nebo podíleli na těchto aktivitách, se jednalo převážně o docenty katedry: doc. PhDr. Irena Plevová, Ph.D., doc. PhDr. Eva Urbanovská, Ph.D., doc. PhDr. Alena Petrová, Ph.D., doc. PhDr. Josef Konečný, CSc.

Současná vědecko-výzkumná činnost katedry se snaží integrovat cílové záměry, které si fakulta v tomto směru stanovila, s dlouhodobější vědecko-výzkumnou orientací jednotlivých pracovníků. Specifické postavení i zaměření katedry využívá zejména v možnosti účasti při realizaci komplexně orientovaných výzkumných projektů, u kterých se jako nezbytná složka vyskytuje psychologická problematika. Tato týmová spolupráce zatím, pokud jde o výzkumnou činnost, na katedře převažuje. Jde zpravidla o spolupráci s vedoucími projektů, které jsou orientovány na řešení problémů v oblasti speciální pedagogiky, pedagogiky, primární pedagogiky, případně i dalších. Katedra se samozřejmě snaží i o vlastní projektovou činnost. V minulosti to byla orientace na psychologickou problematiku náhradní rodinné péče, později to byla řada aktivit spojených s realizací a rozvojem psychologické poradenské péče o vysokoškolské studenty. Součástí výzkumné činnosti jsou i odborné kontakty s jinými podobnými pracovišti i jednotlivými odborníky. V současnosti i v minulosti se tak děje převážně prostřednictvím aktivní účasti pracovníků katedry na odborných konferencích, seminářích doma i v zahraničí, ale i realizací vlastních setkání v podobě seminářů či konferencí. V poslední době se jednalo o konference uskutečňované společně s katedrou psychologie FF UP v Olomouci, s Univerzitou M. Bela v Banské Bystrici. Významná je v tomto směru i dlouhodobá

spolupráce a výměna zkušeností s pracovníky z USA (SU Valdosta), kteří každoročně přijíždí se svými studenty na fakultu a katedra zajišťuje jejich program.

Výukové i výzkumné aktivity členů katedry také směřují k tvorbě trvalejších výstupů, které jsou vyjádřeny v publikační činnosti. Samostatnou skupinu publikační činnosti tvoří materiály, které mají podporovat výukovou činnost. V tomto směru se katedra snažila zajistit svou vlastní tvorbou studijní materiály pro všechny základní výukové předměty, zejména v učitelském studiu. Tak byly zajištěny studijní materiály pro obecnou psychologii (Petrová, Plevová), pro vývojovou psychologii (kolektiv katedry), pro pedagogickou psychologii (Dařílek, Kusák), pro patopsychologii (Pugnerová, Konečný). Kromě publikační činnosti, která je určena pro podporu studia, je aktivita pracovníků v tomto směru velmi různorodá. Značná část těchto aktivit je vázána na plánované publikační výstupy v rámci grantových projektů, ostatní zpravidla odpovídají dílčím osobním výzkumným nebo teoretickým aktivitám jednotlivých pracovníků. Velmi často však jde o publikace, které jsou vytvářeny v autorských dvojicích či přímo kolektivech. Obsahové zaměření směřuje zpravidla do problematiky vzdělávání a výchovy, např. školní zralost, krizové situace výchovy a výuky, změny v prožívání studentů, osobní hodnoty a hodnotové systémy studentů a řada dalších témat.

Snaha o výraznější komunikaci předávaných informací je dána úsilím o vyjádření těchto informací v jazyce, který je přístupný většímu okruhu odborných adresátů i v cizích zemích. Řada publikovaných informací je proto uváděna v anglickém jazyce: např. Kvintová, J., Sigmund, M., Pugnerová, M., Sigmundová, D. *Selected Personality Traits. Life Satisfaction And Its Components in Current Female Teachers With Respect To The Length Of Teaching Experience*. Barcelona, IATED. Tvorba textu v anglickém jazyce tvoří asi jednu třetinu publikační činnosti katedry.

V roce 1994 byla při katedře psychologie a patopsychologie zřízena Vysokoškolská psychologická poradna jako fakultní zařízení a později v systému poradenských pracovišť fakulty. Na činnosti poradny se mohou podílet všichni odborní pracovníci katedry, rozhodující je však osobní volba studenta, koho chce požádat o poradenskou pomoc. Forma setkání i čas je pak věcí jejich dohody. Poradna je formálně řízena určeným pracovníkem, který také provádí celkové hodnocení její činnosti. Přestože je poradna primárně určena všem studentům univerzity, služeb mohou využívat i pracovníci univerzity, případně rodinní příslušníci. Doposud převažují, pokud jde o důvody vyhledání poradenské pomoci, nejrozličnější osobní problémy, které jsou spojovány s potížemi při studiu. Podstatným znakem této poradenské činnosti je to, že je prováděna v časové struktuře, která je dána výukovým rozvrhem pracovníka a jeho dalšími povinnostmi.

Výuková činnost katedry je velmi rozsáhlá a musí se přizpůsobovat specifickým požadavkům jednotlivých oborů. Celkově jde o velký počet psychologických disciplín, které musí být adaptovány do odpovídající podoby výukového předmětu, včetně toho, že musí být dolaďovány pro jednotlivé obory. Existují samozřejmě

na katedře výukové předměty, které přímo nevycházejí ze základní struktury nějaké psychologické disciplíny, ale integrují pro praktické užití různé aspekty mnoha psychologických disciplín. Určujícím hlediskem je zde vytváření připravenosti absolventa pro zvládání určitých problémů, se kterými se může setkat ve své budoucí praxi. Pro učitelské obory je zachovávána relativně stálá skladba předmětů, které se však mohou odlišovat ve svém označení. Základem těchto učitelských předmětů jsou psychologické disciplíny jako obecná psychologie, vývojová psychologie, pedagogická psychologie, poruchy psychického vývoje. Je možno konstatovat, že znalosti z uvedených disciplín tvoří v závěru studia základ učitelské způsobilosti pro další působení ve školské praxi. Neučitelské obory, které jsou realizovány na katedře, tvoří soubor psychologických výukových předmětů, které jsou podmíněny především jejich využitelností ve vlastní profesní praxi. Řadí se sem takové výukové předměty, jako jsou psychologie osobnosti, základy psychoterapie, základy psychologické diagnostiky a další.

Katedra za dlouhou dobu své existence průběžně měnila své personální obsazení. Někteří pracovníci pracovali na katedře jen krátce, zpravidla se jednalo o dočasné zástupy za nepřítomného pracovníka. Jiní díky své psychologické klinické orientaci směřovali často do praktické psychologické činnosti. Zákonitě změny nastávaly, když pracovník dosáhl důchodového věku. V současné době se katedra adaptuje na výraznější personální změny, které byly dány odchodem čtyř pracovníků a jejich nahrazením výrazně mladšími. Současné složení katedry a specializace členů, která vyjadřuje převažující výukovou orientaci, je následující:

doc. PhDr. Josef Konečný, CSc. – člen katedry 1993–2013 a 2015, patopsychologie, psychodiagnostika.

doc. PhDr. Irena Plevová, Ph.D. – členka katedry od 1984, obecná psychologie, vývojová psychologie, základy psychoterapie.

PhDr. Kamila Holásková, Ph.D. – členka katedry od 1994, vývojová psychologie, sociální psychologie.

Mgr. Michaela Pugnerová, Ph.D. – členka katedry od 1997, patopsychologie, vývojová psychologie.

Mgr. Jana Kvintová, Ph.D. – členka katedry od 2003, základy psychoterapie, patopsychologie, psychologie zdraví.

Mgr. Lucie Křeménková, Ph.D. – členka katedry od 2009, obecná psychologie, vývojová psychologie, psychologie osobnosti.

PhDr. Leona Němcová – členka katedry od 2015, původně klinický psycholog z praxe, poradenství.

PhDr. Pavel Kliment, Ph.D. – člen katedry od 2015, sociální práce, sociální psychologie.

Mgr. Markéta Hamplová – členka katedry od 2015.

PhDr. Soňa Lemrová, Ph.D. – členka katedry od 2015, pracovní psychologie, školní psychologie.

Mgr. Simona Dobešová Cakirpaloglu – členka katedry od 2015.

Kontakt:

Katedra psychologie a patopsychologie

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 201

e-mail: josef.konecny@upol.cz

web: <http://www.pdf.psych.upol.cz/>

Katedra společenských věd

Počátky katedry společenských věd PdF UP v Olomouci sahají do roku 1991, kdy bylo v rámci transformující se fakulty vytvořeno nové pracoviště zaměřené na přípravu učitelů společenských věd na základních a středních školách pod názvem katedra občanské výchovy.

Před listopadem roku 1989 spadala výuka společenských věd výhradně pod tehdejší Ústav marxismu-leninismu Univerzity Palackého v Olomouci, který v daném ohledu sloužil – podobně jako identické marxisticko-leninské ústavy na ostatních československých univerzitách a vysokých školách – jako servisní pracoviště pro celou univerzitu garantující ideologickou přípravu studentů bez ohledu na jejich studijní obor a zaměření. Nově zřízená katedra občanské výchovy PdF UP převzala v prvé řadě především výuku všech studentů, kteří v období před listopadem 1989 zahájili studium učitelského oboru nazvaného občanská nauka, a od roku 1993 také krátce garantovala studium pro příslušníky Armády České republiky studující před rozpadem československé federace na Vojenské akademii v Bratislavě.

Katedra občanské výchovy PdF UP se v průběhu přibližně čtyř let po svém vzniku, tj. do roku 1995, dokázala pozvolna stabilizovat a rozšířit své pole působnosti. Zpočátku se zaměřovala zejména na výuku studentů oboru občanská výchova, a to nejčastěji v kombinacích s obory český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, matematika a přírodopis. Následně katedra začala zajišťovat výuku společenskovedních předmětů, především sociologie, filozofie, politologie a etiky i na jiných pracovištích Pedagogické fakulty UP. V této souvislosti je také nutné zmínit, že v první polovině 90. let minulého století si na katedře občanské výchovy PdF UP mohli doplnit kvalifikaci pedagogové základních a středních škol, kteří v dřívější době absolvovali jednooborové studium anglického nebo německého jazyka.

Nedílnou součástí činnosti katedry již v této době představovalo pořádání konferencí a celé řady jednodenních vzdělávacích kurzů, které byly určeny pro učitele

Zadní řada – zleva (stojící): Mgr. David Hampl, Ph.D., Mgr. Tomáš Hubálek, Ph.D., Pavlína Liendlová, PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D., doc. Mgr. Antonín Staněk, Ph.D., Mgr. Pavel Krákora, Ph.D., Mgr. Gabriela Cingelová, Ph.D., PhDr. Petr Zima, Ph.D., ThMgr. Dušan Špiner, Ph.D.

Přední řada – zleva (sedící): doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc., prof. PhDr. František Mezihorák, CSc., dr. h. c.

občanské výchovy a dějepisu na základních i na středních školách. Těchto vzdělávacích a popularizačních aktivit se v hojné míře účastnili také studenti denního studia.

Již od samotných počátků působení katedry se její pracovníci soustředili na výzkum témat, která byla v předchozím období z politických a ideologických důvodů záměrně tabuizována. Jednalo se jak o vývoj Československa v kritickém období let 1945–1948 a následně v letech padesátých, tak především o výzkum událostí spjatých s rokem 1968 a obdobím tzv. normalizace, a to jak v celostátním, tak v regionálním kontextu, včetně zaměření na osudy Univerzity Palackého. Pracoviště na tyto aktivity navázalo i v pozdější době a v roce 2008 (u příležitosti 40. výročí událostí roku 1968 v Československu) byla uspořádána mezinárodní vědecká konference pod názvem Osmašedesátý: Pražské jaro – pokus o obnovu občanské společnosti. V rámci uvedené konference rovněž proběhl diskusní „kulatý stůl“, kterého se zúčastnili politologové, historici a především významní aktéři dění roku 1968 – mezi jinými dr. Otakar Motejl, dr. Milan Hořínek, prof. František Mezihorák, prof. Vladimíra Dvořáková a další.

V průběhu 90. let se součástí práce katedry stalo pravidelné pořádání vícedenních etických konferencí, které byly díky četným kontaktům tehdejšího člena katedry doc. Ivana Hodovského obohaceny o účast zahraničních přednášejících z vědeckých pracovišť ve Vídni, Salcburku, Lucemburku a Poznani. Uvedené etické konference byly zaměřeny zejména na zvláště aktuální a palčivé otázky pojetí a vnímání svobody a odpovědnosti a s tím související typy konfliktů v českém, evropském i globálním kontextu.

Ve druhém decenniu své existence začala katedra společenských věd PdF UP – tento název nese katedra od roku 2004 – s pořádáním úžeji zaměřených tematických mezinárodních vědeckých konferencí. K prvním z nich se řadí již zmíněná konference Osmašedesátý: Pražské jaro – pokus o obnovu občanské společnosti, v roce 2009 následovala mezinárodní vědecká konference – opět doplněná o kulatý diskusní stůl – při příležitosti 20. výročí listopadových událostí roku 1989 pod názvem Obnova demokracie v Československu po roce 1989 – celostátní a regionální aspekty. Konference se kromě tehdejšího rektora UP v Olomouci prof. Lubomíra Dvořáka a předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Ing. Miloslava Vlčka zúčastnili profesor Josef Jařab (první polistopadový rektor UP v letech 1990–1997), prognostik, ekonom, politik prof. Valtr Komárek, významný český filozof, pedagog a publicista prof. Jan Sokol, první česká profesorka politologie Vladimíra Dvořáková či historik a průkopník orální historie prof. Miroslav Vaněk.

V roce 2010 katedra společenských věd uspořádala mezinárodní vědeckou konferenci Dvacet let od prvních svobodných voleb po obnovení demokracie v Československu, jež reflektovala dění v období prvních polistopadových voleb v Československu, které se uskutečnily v červnu roku 1990. Na konferenci mj. vystoupil politik, právník a historik dr. Petr Pithart a přední čeští politologové dr. Petr Just a doc. Lubomír Kopeček. Z celé plejády dalších tematických konferencí pořá-

daných katedrou společenských věd, které se těšily značnému ohlasu, lze zmínit mezinárodní vědeckou konferenci k 20. výročí zániku československé federace s podtitulem Dvacet let od zániku československé federace: Proměny vztahů Čechů a Slováků od roku 1918 po současnost obohacenou o vystoupení historika a předního znalce česko-slovenských vztahů po roce 1918 prof. Jana Rychlíka.

Od roku 2012 pořádá katedra společenských věd pravidelně každoroční Mezinárodní vědeckou konferenci studentů doktorských studijních programů v oblasti společenských věd. Tato akce si získala nemalé renomé mezi postgraduálními studenty společenských věd jak v České republice, tak i na Slovensku.

Od poloviny 90. let se katedra ve své vědecké činnosti programově zaměřila na problematiku česko-německých vztahů, a to především v období po roce 1945. Dalším nosným tématem odborného a vědeckého směřování pracoviště se stala stále aktuální otázka vývoje evropské integrace a pojetí evropanství.

Samotné vědecké působení katedry občanské výchovy a následně katedry společenských věd je spjato s řadou vědecky a společensky uznávaných osobností. V čele pracoviště postupně stanuly osobnosti s vědeckým i pedagogickým rozměrem daleko přesahujícím hranice České republiky: první vedoucí katedry politolog doc. Emil Gímeš (1991–1992, 1995–2000), historik doc. Zdeněk Filip (1993–1994), první polistopadový primátor města Olomouce a laureát Ceny města Olomouce za boj proti totalitě, politolog a historik dr. Milan Hořínek (2003–2006), filozof a přední český odborník pro filozofii anglického novověku a filozofii Davida Huma doc. Zdeněk Novotný (2008–2013) či pedagog a přední oborový didaktik pro oblast společenských věd a od roku 2014 primátor města Olomouce doc. Antonín Staněk. Výjimečné místo mezi uvedenými vedoucími katedry patří prof. Františku Mezihorákovi, dr. h. c., historikovi a politologovi zaměřujícímu se na evropská studia a dějiny evropské integrace, který pracoviště vedl v letech 2001–2002 a následně v letech 2006–2008. Pro katedru společenských věd byla velmi významná nejen jeho aktivní badatelská a pedagogická činnost, ale také jeho veřejná angažovanost, jež vyvrcholila jeho působením v Senátu Parlamentu České republiky (1998–2004), kde mj. zastával funkci předsedy Výboru pro vzdělání, kulturu, lidská práva a péči.

V současné době řídí práci katedry PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D. (historie a didaktika dějepisu), dalšími interními členy katedry jsou doc. Mgr. Antonín Staněk, Ph.D. (evropská integrace a didaktika společenských věd), doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc. (filozofie), doc. dott. Giuseppe Maiello, Ph.D. (sociologie a antropologie), Mgr. Pavel Krákora, Ph.D. (historie), Mgr. Tomáš Hubálek, Ph.D. (etika a předmětová didaktika), Mgr. David Hampl, Ph.D. (politologie), Mgr. Gabriela Cingelová, Ph.D. (didaktika společenských věd a politologie), a PhDr. Petr Zima, Ph.D. (filozofie a politologie).

Z významných členů katedry společenských věd PdF UP, kteří již na ní nepůsobí, lze zmínit filozofa a etika doc. Ivana Hodovského, DrSc., historika prof. Pavla

Marka, ekonoma Ing. Zdeňka Aulehlu, historika doc. Zdeňka Filipa či sociologa doc. Milana Schneidera.

Katedra společenských věd PdF UP v současnosti garantuje v bakalářském stupni studia obory společenské vědy se zaměřením na vzdělávání a historie se zaměřením na vzdělávání a v navazujícím magisterském studiu obory učitelství základů společenských věd a občanské výchovy pro střední školy a II. stupeň základních škol a Učitelství dějepisu pro střední školy a II. stupeň základních škol. Mimo to pracoviště garantuje a realizuje v kooperaci s Centrem celoživotního vzdělávání PdF UP širokou škálu studijních programů v rámci studia pro rozšíření odborné kvalifikace. Během své existence podala katedra řadu vědecko-výzkumných projektů. Mezi nejvýznamnější z nich patří Analýza vývoje školství ve středomoravském regionu 1991–1995, Hodnoty evropské kultury a morálky (1996–1997) a zvláště šestiletý vědecko-výzkumný záměr Výchova k demokratickému občanství a evropanství (1999–2004). Z operačního programu rozvoje lidských zdrojů byl v roce 2005 schválen projekt Centra inovativního vzdělávání: Rozšíření profesních kompetencí budoucích a stávajících učitelů pomocí 10 nových výukových modulů. V letech 2009–2010 byly na katedře řešeny dva projekty Grantové agentury České republiky – projekt Kniha korektiv Masarykovy filosofie (řešitel doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.) a projekt Kvalitativní výzkum konstrukce profesní identity učitele výchovy k občanství prostřednictvím případové studie (řešitel doc. Mgr. Antonín Staněk, Ph.D.). V rámci všech uvedených projektů byla publikována řada monografií, sborníků a studií.

Zcela ojedinělou akcí i v rámci univerzity byla mezinárodní sympozia, organizovaná katedrou společně s partnerskými pracovišti v Německu, Polsku a Maďarsku, na téma vztahů středoevropských národů, evropské dimenze vzdělávání, emigrace a imigrace, asimilace, multikulturality, evropské identity atd. Mezi instituce, se kterými katedra spolupracuje v zahraničí, patří Uniwersitet Opolski a Akademia Pedagogiczna v Krakově (Polsko), Pädagogische Hochschule Heidelberg a Pädagogische Hochschule Schwäbische Gmünd (SRN), univerzity v Pécsi a Báci (Maďarsko), Univerzita Komenského v Bratislavě a další.

Katedra společenských věd PdF UP ve spolupráci s Velvyslanectvím USA v Praze, MŠMT ČR, Olomouckým krajem, Visegrádským fondem, statutárním městem Olomouc, Informační kanceláří Rady Evropy v Praze a Bratislavě, Olomouckým centrem otevřeného vzdělávání (OCOV) a Společností ku povznesení humanitního vzdělávání o. s. (SPHV o. s.) uspořádala již 22 ročníků Letní školy výchovy k občanství a evropanství, které jsou určeny především pro učitele výchovy k občanství, občanského a společenského základu a dějepisu na základních a středních školách.

Od roku 2010 katedra vydává časopis CIVILIA: odborná revue pro didaktiku společenských věd, která se zaměřuje na aktuální problémy teorie i praxe didaktiky společenských věd. Tento časopis, který nabízí publikační možnosti renomovaným

odborníkům i začínajícím autorům, je od roku 2015 zařazen do mezinárodní databáze vědeckých časopisů z oblasti humanitních a sociálních věd European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences – ERIH PLUS.

Studenti katedry mají možnost absolvovat letní školu německé kultury, jazyka a společenského systému ve Frankfurtu nad Mohanem, organizovanou a financovanou tamní organizací Stiftung Haus der Action 365. V rámci výměnného programu Erasmus mohou také vycestovat na jednosemestrální pobyty na univerzity v Heidelbergu, Würzburgu, Pécsi, Opoli, Banské Bystrici a Trenčíně.

Kontakt:

Katedra společenských věd
Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc
tel.: 585 635 201
e-mail: p.kopecek@upol.cz
web: <http://ksv.upol.cz>

Katedra technické a informační výchovy

Vznik katedry je datován k roku 1959, což ji řadí mezi pracoviště s nejdelší tradicí nejen v rámci tehdejšího Pedagogického institutu v Olomouci, ale i v porovnání s dalšími vysokoškolskými vzdělávacími institucemi v celé České republice. Od té doby prošla z hlediska její koncepce dynamickým vývojem, ať se již jedná o odbornou přípravu budoucích učitelů, zajišťování celoživotního vzdělávání, projektovou činnost, mezinárodní spolupráci, materiálně-technické zabezpečení anebo vědecko-výzkumné aktivity. S postupem času se proměnila v excelentní pracoviště na poli didaktiky technického vzdělávání (technické výchovy) a didaktiky informatiky (informační výchovy). S hrává významnou roli na evropské i světové úrovni, což mj. dokládají četné vědecko-výzkumné výstupy indexované ve významných databázích (Web of Science a SCOPUS) a jejich mezinárodní ohlasy.

Za dobu své historie katedra procházela jednotlivými etapami vývoje, které odrážely společenské tendence spojené s rozvojem vysokoškolského vzdělávání a požadavky kladenými na vědecko-výzkumné aktivity. Zpočátku byla klíčová příprava budoucích učitelů, s postupem času se však katedra stále více profilovala i jako vědecko-výzkumné pracoviště. Jednotlivá výzkumná šetření realizovaná katedrou poskytují cenná zjištění, která se stávají určujícími faktory v rámci realizovaných inovací na místní i národní úrovni.

Počátky dnešní katedry technické a informační výchovy jsou spojeny se zřízením Pedagogického institutu v Olomouci. V reakci na zavádění polytechnické výchovy do škol byla na institutu zřízena katedra přírodních věd a výrobní práce se třemi odděleními: oddělení matematiky, fyziky a chemie, oddělení biologie dítěte a oddělení výrobní práce. Oddělení výrobní práce pod vedením Josefa Doležala (1959–1961) zajišťovalo výuku výrobních prací, které tehdy byly součástí společného studijního základu. Začleněny byly do prvních dvou ročníků čtyřletého studia. Následně však dochází k vyčlenění výrobních prací a jejich transformaci v samostatný obor práce v dílnách, který byl začleněn do studijního programu učí-

Zadní řada – zleva: Mgr. Jan Kubrický, Ph.D., doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed., doc. PhDr. Milan Klement, Ph.D., doc. PhDr. Miroslav Chrástka, Ph.D., doc. PhDr. PaedDr. Jiří Dostál, Mgr. Luděk Kvapil, Ph.D.

Přední řada – zleva: Mgr. Lenka Janská, RNDr. Miroslav Janu, Ph.D., Kateřina Valůšková, Mgr. Pavlína Částková, Ph.D., doc. PaedDr. Jiří Kropáč, CSc.

telství pro II stupeň ZŠ. To již oddělení výrobní práce vede Ing. Eduard Táborský (1961–1964).

Hlavním posláním tehdejší polytechnické výchovy na základních školách bylo spojit teoretické vyučování s výrobní praxí. Škola se měla stát skutečnou pracovní školou, kde se žáci měli obeznámit s nejdůležitějšími výrobními procesy a naučit se je realizovat. Provádělo se to formou propojení vyučování s výrobní prací. Obsahovou náplní byla řemeslná výroba, např. kovářství, stolařství, modelářství, soustružnictví, včelařství apod.

Výsledkem restrukturalizace provedené v roce 1964 bylo zřízení katedry základů průmyslové výroby. Pod vedením Ing. Milana Štaigra zajišťovala katedra garanci oboru Základy průmyslové výroby a výuku předmětů začleněných pod tento obor. Vedle toho zabezpečovala výuku předmětů obsažených ve studijních programech zaměřených na přípravu učitelů I. stupně ZŠ a dále tehdejších zvláštních škol. V roce 1972 se katedra stává součástí nového celku – katedry fyziky a základů průmyslové výroby vedené akademikem Vojtěchem Pliskou a od roku 1977 RNDr. Zbyněkem Kubíčkem.

Etapa 80. let je spojována s novou koncepcí organizace studia učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5.–12. ročník školní docházky, tj. pro základní a střední školy. Nově byla zřízena katedra základů techniky, která zajišťovala garanci a výuku v rámci oboru základy techniky.

Za povšimnutí stojí fakt, že tehdy bylo možné tento obor studovat v kombinacích s matematikou nebo fyzikou a pregraduální příprava trvala 10 semestrů. Vedle toho se katedra podílela i na přípravě budoucích učitelů I. stupně ZŠ, speciálních základních škol a dále vychovatelů. Katedru vedl po celé období RNDr. Zbyněk Kubíček, CSc.

V 90. letech v souvislosti s transformací ekonomiky a celkového společenského uspořádání probíhaly i změny v pojetí vzdělávání. Pedagogická fakulta UP byla nově profilována a v návaznosti na tyto změny byla zřízena katedra technické výchovy PdF UP. Zpočátku zajišťovala pregraduální přípravu učitelů pro II. stupeň ZŠ v oboru technické práce (8 semestrů). Vedle realizace vlastního oboru se katedra podílela na výuce v rámci přípravy učitelů I. stupně ZŠ, speciálních základních škol a vychovatelů.

Ani školství se nevyhnulo rozvoji informačních technologií, které byly ve školách využívány pro administraci školské agendy, ale stále častěji byly integrovány i do výuky většiny předmětů. Rovněž rostla poptávka po přípravě žáků na práci s informacemi a počítači. Školy na to reagovaly zaváděním nových předmětů, které byly nazývány různě: práce s počítačem, výpočetní technika, informační technologie atp. Pro výuku stále specifitějšího obsahu však chyběli aprobovaní učitelé, jen technická výchova již nedostačovala. Proto byl v roce 2001 akreditován obor Učitelství technické a informační výchovy pro II. stupeň základních škol (8 semestrů) a taktéž změněn název pracoviště na katedru technické a informační výchovy PdF UP, který přetrvává dodnes.

Kromě uvedeného oboru katedra participovala na přípravě učitelů rodinné výchovy pro II. stupně ZŠ, I. stupně ZŠ, mateřských škol a speciální pedagogiky. Začala se rovněž podílet na výuce informatických předmětů zařazených do všeobecného vzdělávacího základu učitelských i neučitelských oborů. Významnou se stala i participace na realizaci doktorského studijního programu pedagogika, v jehož rámci jsou řešena i témata spadající do oblasti didaktiky technické a informační výchovy.

Období je typické nejen rozšířením výukového záběru, ale i postupným rozvojem projektové, vědecko-výzkumné a publikační činnosti. Výraznou zásluhu na tom nese prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc., který vyvinul řadu podněcujících aktivit, jež vyvrcholily v každoroční pořádání vědecko-odborných konferencí garantovaných i (spolu)organizovaných katedrou, mj. lze uvést konference Trendy technického vzdělávání nebo DIDMATTECH. V letech 1998–2004 katedra řešila nebo se spolu-podílela na osmi prestižních projektech GA ČR a desítkách dalších projektů vědeckého i rozvojového charakteru.

Katedru v uvedeném období vedla řada významných osobností, jejichž přehled uvádíme následovně: RNDr. Zbyněk Kubíček, CSc. (1991–1992), Ing. Štěpán Urbanec, CSc. (1992–1993), prof. Ing. Otakar Sláma, DrSc. (1994–1995), prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc. (1995–2001), a doc. Ing. Čestmír Serafin, Dr. Ing-Paed IGIP (2001–2004).

Rok 2005 byl pro katedru z hlediska akreditací zlomovým. Doposud garantovala obor připravující učitele technické výchovy pro základní školy. V souvislosti s tzv. Boloňským procesem došlo ke strukturaci oboru. Nově byl akreditován tříletý bakalářský studijní obor základy technických věd a informačních technologií pro vzdělávání. Na ten navazuje dvouletý magisterský studijní obor učitelství technické a informační výchovy pro střední školy a II. stupeň základních škol. Katedra tak opět začala vychovávat učitele i pro střední školy. Obory byly akreditovány v prezenční a později i kombinované formě. V akreditovaném magisterském oboru bylo získáno právo konat rigorózní zkoušky.

I nadále pokračuje participace na přípravě učitelů I. stupně ZŠ, mateřských škol a speciální pedagogiky. Katedra se taktéž podílí na výuce informatických předmětů zařazených do všeobecného vzdělávacího základu učitelských i neučitelských oborů a participuje na realizaci doktorského studijního programu pedagogika (doc. PhDr. Miroslav Chráska, Ph.D., je členem oborové rady). Výraznou roli začínají hrát i programy akreditované v rámci celoživotního vzdělávání, které katedra garantuje nebo se podílí na jejich realizaci. Jedná se především o programy pedagogické studium učitelů praktického vyučování a odborného výcviku, informatika – učitelství pro II. stupeň ZŠ (rozšíření kvalifikace z I. stupně ZŠ), technická a informační výchova pro SŠ, informatika pro II. stupeň ZŠ a koordinátor ICT.

Stále větší důraz na začleňování informačních technologií do vzdělávání na ZŠ a SŠ v podobě samostatného vyučovacího předmětu vedlo v roce 2010 katedru k akreditaci bakalářského studijního oboru informační výchova se zaměřením na

vzdělávání. Akreditován byl v prezenční i kombinované formě. V této souvislosti je rovněž třeba zmínit četné projektové aktivity doc. PhDr. Milana Klementa, Ph.D., související s informačně-technologickým zajištěním pracoviště.

S postupem času nejen katedra technické a informační výchovy, ale i celá fakulta stále více pocítovala potřebu rozšíření stávajících prostor pro realizaci výzkumu a výuky. Proto pod vedením doc. Ing. Čestmíra Serafína, Dr. Ing-Paed IGIP, začal vznikat projekt, jehož počátky sahají už do roku 2006. Vynaložená snaha v roce 2011 vyvrcholila podpisem ministra školství pod Rozhodnutí o poskytnutí dotace projektu Výzkumně vzdělávací areál Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Po dokončení stavby tak katedra získala prostory pro nové laboratoře. Pro katedru se v roce 2009 stalo velmi významnou událostí jmenování prof. Ing. Jána Stoffy, DrSc., emeritním profesorem Univerzity Palackého pro oblast technických věd. To mu umožnilo i nadále vědecky bádát a svou přirozenou autoritou a prokázanou erudicí motivovat mladé kolegy a studenty k růstu.

Katedra se výrazněji zaměřila i na popularizační aktivity a celoživotní vzdělávání učitelů v oblasti moderních metod a forem výuky, které byly realizovány pod vedením doc. PhDr. PaedDr. Jiřího Dostála, Ph.D. V roce 2013 byly uspořádány letní školy pro učitele z praxe a od roku 2014 začala být na Pedagogické fakultě pořádána Noc vědců, která zajímavým způsobem přibližuje vědu, techniku a výzkum nejširší veřejnosti. Navázána byla i užší spolupráce s Klubem nadaných dětí Olomouc při Přírodovědecké fakultě UP.

V oblasti vědy a výzkumu katedra pokračuje v dříve nastaveném trendu a pořádá vědecko-výzkumné konference Trendy ve vzdělávání (dříve Trendy technického vzdělávání) a DIDMATTECH (přibližně jednou za čtyři roky). Nově byly uspořádány konference INFOTECH 2009 a Nové technologie ve vzdělávání: vzdělávací software a interaktivní tabule (v letech 2010 a 2011). V roce 2008 je založen časopis Trendy ve vzdělávání, který je od počátku vázán na publikování výstupů ze stejnojmenné konference. Rok 2009 se pojí se založením vědeckého časopisu Journal of Technology and Information Education (JTIE). Katedru v uvedeném období vedli doc. Ing. Čestmír Serafin, Dr. Ing-Paed IGIP (2004–2014), a Mgr. Martin Havelka, Ph.D. (2014–2015).

Katedra ve své činnosti aktuálně reaguje na národní i mezinárodní trendy nejen v oblasti technického vzdělávání, ale taktéž v oblasti vědy a výzkumu. Na úrovni výuky v rámci akreditovaných oborů neustále zkvalitňuje prezenční i kombinovanou formu studia. Z hlediska elektronických studijních opor implementovaných do sofistikovaného LMS (Learning Management System) jsou pokryty téměř všechny vyučované předměty.

V roce 2016 získává pregraduální výuka výraznější internacionální charakter. Studenti obou bakalářských oborů i navazujícího magisterského oboru absolvují v prvních ročnících na základě bilaterálních dohod část výuky v zahraničí, vždy na

některém z partnerských pracovišť. Nad rámec těchto mobilit jsou konána výběrová řízení v rámci programu Erasmus+. K začátku roku 2016 byly uzavřeny dohody o mobilitě a spolupráci s následujícími pracovišti: Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszow, Polsko, Univerzita Konštantína Filozofa Nitra, Slovensko, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Slovensko, Ondokuz Mayıs University, Turecko; Univerzita Komenského v Bratislave, Slovensko, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Katowice, Polsko, Univerza v Mariboru, Maribor, Slovinsko, Univerzita J. Selyeho, Komárno, Slovensko, Trnavská univerzita v Trnave, Trnava, Slovensko a Prešovská univerzita v Prešove, Prešov, Slovensko.

V rámci sítě CEEPUS je rozvíjena spolupráce s Univerzitou J. Selyeho v Komárně. Přínosná je i spolupráce s University of Bergen v Norsku, kam s využitím Norských fondů vycestovali na stáž dva pracovníci – Mgr. Pavlína Částková, Ph.D., a doc. PhDr. PaedDr. Jiří Dostál, Ph.D. V oblasti internacionalizace předpokládáme další rozvoj. V současnosti vyvíjíme snahy o navázání spolupráce zejména s univerzitami ve Španělsku, USA a Číně.

Věda, výzkum a publikační aktivity se v roce 2016 staly stejně klíčovými jako kvalitní výuka. Pracovníci katedry se orientují především na publikování v impaktovaných časopisech a časopisech indexovaných v databázi SCOPUS. Využívány jsou ale i konference, jejichž výstupy jsou indexovány ve Web of Science. Za poslední rok se pracovníci katedry zúčastnili konferencí v Číně (Guāngzhōu), Španělsku (Barcelona, Sevilla, Valencie), Itálii (Řím), Francii (Paříž), Anglii (Londýn), Rumunsku (Jasy), Turecku (Istanbul) nebo Polsku (Řešov). Další zahraniční konference jsou plánovány. Stále častěji lze mezi publikačními výstupy najít i monografie. Kompletní přehled publikační činnosti všech pracovníků katedry je k dispozici na internetu, viz <https://obd.upol.cz/public>.

K významu pracoviště v oblasti vědy přispívá i časopis JTIE (<http://jtie.upol.cz>). Je nezávislým vědeckým časopisem, který se zaměřuje na publikování výsledků výzkumných šetření, teoretických studií a odborných prací z oblasti technického vzdělávání, výuky informatiky a příbuzných disciplín (koncept STEM). Rukopisy prochází přísným recenzním řízením (Double-Blind Peer Review). JTIE je časopis s otevřeným přístupem, což znamená, že veškerý obsah je pro jednotlivé uživatele i instituce volně k dispozici. Časopis je zařazen v databázi ERIH+. Každému článku je přidělován unikátní identifikátor DOI. V roce 2016 je JTIE evaluován pro zařazení do databází Web of Science (Journal Citation Reports) a SCOPUS. Vychází dvakrát ročně.

Vedoucím katedry technické a informační výchovy je od roku 2016 doc. PhDr. PaedDr. Jiří Dostál, Ph.D. Na katedře působí následující akademičtí a administrativní pracovníci (více informací na ResearchGate, viz <https://www.researchgate.net>):

prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc. – emeritní profesor; oblasti výzkumu: vědecko-technická terminologie, terminologie ve vzdělávání, terminologie ICT, termíny

v mezinárodní odborné komunikaci, terminologická gramotnost a terminologická kultura, didaktika materiálovědy;

prof. Ing. Veronika Stoffová, CSc. – oblasti výzkumu: modelování a simulace systémů, vizualizované, interaktivní, animačně-simulační modely ve vzdělávání, didaktika informatiky a programování, terminologie informatiky a digitálních technologií;

doc. PhDr. PaedDr. Jiří Dostál, Ph.D. – oblasti výzkumu: badatelsky orientovaná výuka, obecné principy vzdělávání v informatice a technice, učební pomůcky, využití informačních technologií ve výuce, technokultura;

doc. PhDr. Miroslav Chráská, Ph.D. – oblasti výzkumu: didaktika informačních technologií, vícerozměrné statistické metody (zvláště shluková a faktorová analýza), metodologie pedagogického výzkumu;

doc. PhDr. Milan Klement, Ph.D. – oblasti výzkumu: teorie a praxe elektronického učení, e-learning a jeho aplikace ve vzdělávání, tvorba a evaluace elektronických vzdělávacích materiálů, virtualizační technologie;

doc. PaedDr. Jiří Kropáč, CSc. – oblasti výzkumu: problematika didaktické transformace obsahu pro výuku v technických předmětech;

doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing.-Paed IGIP – oblasti výzkumu: didaktika elektrotechniky a elektroniky, tvorba a evaluace elektro stavebnic, vizualizace a virtualizace elektro stavebnic, e-learning v technicky orientovaném vzdělávání, bezpečnost práce ve vzdělávání;

Mgr. Pavlína Částková, Ph.D. – oblasti výzkumu: hodnotící procesy na primární škole, technická výchova v primárním a preprimárním vzdělávání, multikulturní výchova;

Mgr. Martin Havelka, Ph.D. – oblasti výzkumu: problematika aplikace vybraných konstrukčních stavebnic do výuky obecně technického a odborných vyučovacích předmětů;

RNDr. Miroslav Janu, Ph.D. – oblasti výzkumu: herní aktivity se zaměřením na mateřské školy a handicapované děti, konstrukce a vývoj hraček na bázi dřeva, problémy výuky o zpracování dřeva na ZŠ a SŠ;

Mgr. Luděk Kvapil, Ph.D. – oblasti výzkumu: problematika technického vzdělávání a didaktika technické výchovy na primární škole, vybrané přístupy vzdělávání v technicky zaměřených předmětech pro II. st. ZŠ;

Mgr. Jan Kubrický, Ph.D. – oblasti výzkumu: kompetence učitele s bližším zaměřením na ICT – modely a struktura, webové a databázové technologie.

Externími pracovníky jsou Bc. Jaromír Basler, Ing. Iva Dvořáková, CSc., a PhDr. Jan Lavrinčík, Ph.D. Asistentkou vedoucího a sekretářkou katedry je Kateřina Valůšková.

Mezi nejvýznamnější absolventy pracoviště můžeme zařadit Mgr. Radima Voštinku (ředitel ZŠ a MŠ v Dubu nad Moravou), Mgr. Jiřího Pavlase (ředitel ZŠ a MŠ v Písařově), Mgr. Petra Jordána (ředitel Masarykovy ZŠ a MŠ v Nezamysli-

cích) nebo Mgr. Karla Neumanna (zástupce ředitelky Střední průmyslové školy strojnické v Olomouci).

Kontakt:

Katedra technické a informační výchovy

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 801

e-mail: j.dostal@upol.cz

web: <http://www.kteiv.upol.cz/>

Katedra výtvarné výchovy

Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci patří k vysokoškolským pracovištím s dlouholetou tradicí. Její existence, postavená na velkorysé zakladatelské koncepci, propojující umělecké a teoretické vzdělávání s ovládnutím technologické stránky výtvarné práce, navazovala na podněty předválečných evropských výtvarných avantgard a souvisela se vznikem Ústavu výtvarné výchovy založeného v roce 1946 na obnovené olomoucké univerzitě, o jehož budování se zasloužili prof. akad. mal. Josef Vydra (vedoucí ústavu 1946–1948) a prof. akad. mal. František Viktor Mokřý (vedoucí ústavu 1948–1950). Obor výtvarné teorie a výchovy, koncipovaný pro vysokoškolské vzdělávání učitelů, prošel na Univerzitě Palackého v Olomouci sice složitým vývojem, avšak od počátku patřil k jejím profilujícím kmenovým oborům.

Důsledkem organizačních a institucionálních proměn probíhajících ve druhé polovině 50. let byla dokonce existence dvou paralelních pracovišť. V letech 1959–1980 tak souběžně působily jak katedra výtvarné výchovy při pedagogickém institutu (později od roku 1964 při pedagogické fakultě, která se zaměřovala na vzdělávání výtvarných pedagogů pro I. a II. stupeň základních škol), tak i katedra výtvarné teorie a výchovy při filozofické fakultě, jejímž cílem byla odborná příprava pedagogů středoškolských. Z etap vývoje olomouckého univerzitního výtvarného školství je třeba zdůraznit zejména přínos katedry výtvarné teorie a výchovy na filozofické fakultě, jejíž koncepci a personální obsazení v 60. letech ovlivnil výtvarný umělec i teoretik doc. Václav Zykmond. Ve vedení tohoto pracoviště se vystřídali prof. akad. mal. Alois Kučera (1953–1962, předtím v letech 1950–1953 vedoucí Ústavu výtvarné výchovy), doc. akad. mal. Aljo Beran (1962–1963), doc. Václav Zykmond (1963–1969) a prof. akad. arch. František Novák (1972–1980). Obě pracoviště byla v roce 1980 sloučena pod názvem katedra výtvarné teorie a výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Do současné podoby se pracoviště – od roku 1991 opět s názvem katedra výtvarné výchovy – zformovalo na základě podstatných

Zadní řada – zleva: Ing. Petr Zatloukal, doc. Vladimír Havlík, doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc., akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD., PaedDr. Taťána Šteiglová, Ph.D., doc. Petr Jochmann, Mgr. David Medek, Ph.D.

Přední řada – zleva: doc. akad. mal. Jiří Krτίčka, doc. PhDr. Olga Badalíková, Ph.D., Marta Daňková, doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D., doc. Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D., Jana Jiroutová, M.Phil., Mgr. Robert Buček, Ph.D.

koncepčních a personálních proměn provedených v letech 1989–1993 pod vedením doc. H. Myslivečkové. Funkci vedoucího katedry výtvarné výchovy na pedagogické fakultě zastávali prof. PaedDr. Zdeněk Přikryl (1964–1971), prof. Dušan Janoušek (1971–1989), doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc. (1989–1993), prof. Zdeněk Kučera (1993–1998), PaedDr. Taťána Šteiglová, Ph.D. (1999), doc. akad. mal. Jiří Krτίčka (2000) a od roku 2001 opět doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc.

Hlavním smyslem existence katedry i v současnosti zůstává výchova budoucích výtvarných pedagogů, a to v bakalářském a navazujícím magisterském stupni. K ní se nově pojí navazující magisterské vzdělávání muzejních pedagogů a vědecká příprava v rámci doktorského studijního oboru. Integrovanou myšlenkou současné koncepce výuky, vycházející z těch nejlepších tradic pracoviště a reagující na současné profesní požadavky, je snaha o těsné propojení praktické výtvarné výuky s teoretickou a didaktickou přípravou tak, aby se absolventi studia stali citlivými a tvůrčími výtvarnými pedagogy širokého prakticko-teoretického záběru. Hlavním cílem výuky je především snaha pomáhat studentovi odhalovat a rozvíjet vlastní dispozice, vést jej k hledání osobitého výrazu, autentické invence a samostatné výtvarné orientace tak, aby byl nejen schopen zhostit se kreativním způsobem role učitele výtvarné výchovy, ale také se uplatnit i ve vlastní volné či užité tvorbě nebo v teoretickém výzkumu.

Odborný a umělecký profil pracoviště vytvářejí interní pedagogové – výtvarní umělci, historikové umění a teoretikové a didaktikové výtvarné výchovy (v současnosti osm docentů a sedm odborných asistentů). Praktické výtvarné disciplíny vyučují doc. Mgr. Vladimír Havlík, doc. Petr Jochmann, doc. ak. mal. Jiří Krτίčka, doc. Mgr. Ondřej Michálek, MgA. Robert Buček, Mgr. akad. mal. René Hábl, akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD., Mgr. David Medek, Ph.D., PaedDr. Taťána Šteiglová, Ph.D., a Ing. Petr Zatloukal. Výuku výtvarně teoretických a didaktických předmětů vedou doc. PhDr. Olga Badalíková, Ph.D., doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D., doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc., doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D., Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D., a vědecko-organizační asistentka Jana Jiroutová, M.Phil. Sekretářkou katedry je Marta Daňková.

Aktuální nabídka studijních oborů je tvořena jednooborovými a dvouoborovými bakalářskými studijními obory výtvarné tvorby se zaměřením na vzdělávání, na které navazují dvouleté magisterské typy studia. Kromě tradičního dvouoborového studia učitelství výtvarné výchovy pro II. stupeň základních škol a školy střední a jednooborového učitelství výtvarné výchovy pro střední školy se specializací pro základní umělecké školy, muzejní a galerijní pedagogiky participuje katedra také na výtvarném vzdělávání studijních oborů učitelství pro mateřské školy, učitelství pro I. stupeň ZŠ a rovněž na výuce speciálních pedagogů a vychovatelů.

Od akademického roku 2009/2010 katedra realizuje doktorský studijní obor výtvarná výchova (teorie výtvarné pedagogiky a výtvarné tvorby) v rámci studijního programu specializace v pedagogice, který je zaměřen na tři základní tema-

tické oblasti: I. Teorie výtvarné pedagogiky s didaktikou (reflexe principů tvorby a edukace), II. Zprostředkování umění a animace kulturního dědictví (reflexe a tvorba modelů programové edukativní činnosti muzejních a galerijních institucí), III. Multimediální a mezioborové umělecko-pedagogické projekty se zaměřením na nová média (reflexe aktuálních problémů teorie a praxe vizuální komunikace s ohledem na výtvarnou pedagogiku).

Na pozitivní vnímání katedry má vliv nejen umělecká a odborná činnost jejích pedagogů a studentů, ale rovněž výjimečné prostorové a materiální zázemí. Od roku 2002 sídlí katedra spolu s dalšími uměnovědnými pracovišti filozofické a pedagogické fakulty v budově Uměleckého centra Univerzity Palackého. Genius loci rekonstruované barokní budovy bývalého jezuitského konviktu vytváří inspirativní zázemí pro umělecké i vědecké konání. Velkorysá barokní architektura poskytuje katedře jedinečné prostorové možnosti pro výuku i rozmanité výtvarné, výstavní a další kulturní aktivity, které nacházejí místo v Galerii Konvikt, Galerii Schody, nově otevřené Galerii Plusminus a v přilehlých prostorách, nádvořích a parkánech.

Příprava budoucích učitelů je založena na kombinaci tří typů výuky, které se navzájem doplňují a prolínají. Jedná se o rozvíjení praktických a řemeslných výtvarných dovedností, didaktických a pedagogických schopností a rozvíjení znalostí vizuální kultury a její teoretické reflexe. Výuka praktických výtvarných předmětů, jako je kresba, malba, grafika, sochařství, textilní tvorba, keramika, kov, objekt a šperk, grafický design, fotografie a intermedialní tvorba, klade důraz na budování profesních kompetencí budoucích výtvarných pedagogů. Kromě základní výuky mohou studenti své individuální zájmy a praktické zkušenosti rozvíjet v široké nabídce volitelných předmětů ateliérové tvorby. Individualizovaná výuka všech praktických disciplín reaguje na zájmy a zaměření studenta a postupně prohlubuje jeho výtvarné vyjadřovací schopnosti. Díky podpoře Evropského sociálního fondu se daří udržovat vybavení ateliérů na špičkové úrovni, inovovat stávající výuku a držet krok se současnými trendy ve vzdělávání.

Podobně široký prostor, který je věnován výuce praktických výtvarných oborů, si nárokují také teoretické disciplíny, kam náleží teorie a dějiny umění, didaktika výtvarné výchovy a galerijní animace. Výuka dějin umění, v rozmanité koncipovaných a specializovaných předmětech, poskytuje studentům v první řadě základní vědomostní bázi pro vizuální orientaci ve světě umění a dále vymezuje prostor pro návazné tříbení analytických a kritických úsudků orientovaných k potřebám interpretace současné vizuální kultury.

Didaktická koncepce katedry směřuje k pojetí, které akceptuje autonomii žáka a vyzdvihuje jeho účast na procesu motivace, produkce a reflexe výtvarné tvorby a zároveň klade důraz na propojení emocionálních a sociokognitivních aspektů výtvarného vyjadřování. Na praktické výtvarné disciplíny a didakticky zaměřené předměty navazují pedagogické praxe, které by měly být pro studenty příležitostí k ověření znalostí i praktických dovedností.

Dosavadní výzkumné aktivity pracoviště se týkají jak výtvarné a muzejní edukace, historie výtvarného školství, tak specializovaných oblastí uměleckohistorické problematiky (např. výzkumu renesančního sochařství, architektury 19. století a výtvarného umění 20. století a současnosti). Pedagogové i doktorandi publikují v odborných periodikách, aktivně se účastní oborových konferencí, jsou autory citovaných vědeckých monografií. Výzkumná a publikační činnost je zpravidla vázána na konkrétní projektové aktivity, např.: Česká muzejní edukace v kontextu současných evropských trendů (GA ČR, řešitelka: Mgr. Petra Šobánková, Ph.D., 2012–2014), Vizuální komunikace, otevřený prostor k výchově a vzdělávání – komplexní inovace pedagogických, výtvarně pedagogických a uměnovědných studijních oborů (ESF ČR, hl. řešitelka: doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc., 2012–2015), Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií (ESF ČR, hl. řešitelka: doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc., 2010–2012), Nové předměty rozšiřující profil absolventa výtvarně pedagogických studijních programů (FRVŠ, řešitelka: Mgr. Petra Šobánková, Ph.D., 2011) a celá řada IGA projektů.

Kromě řady publikačních, přednáškových a projektových výstupů ale dosáhli pracovníci také četných uměleckých a výstavních úspěchů u nás i v zahraničí. Z těch nejaktuálnějších jmenujme alespoň účast O. Michálka na výstavách Grafika roku 2011 v Clam-Gallasově paláci v Praze (2012), Grafika roku, Cena V. Boudníka, Laureáti 1995–2011 v Pražském domě v belgickém Bruselu (2012), OL–03–12 (Michálek–Šembera–Žlebek) v Muzeu umění Olomouc (2012), samostatnou výstavu J. Krtičky Horizonty krajiny a duše v Galerii Caesar v Olomouci (2012) či účast T. Chorého na výstavě DAR (Husák trávu nekouřil) v Moravské galerii v Brně (2012). V roce 2012 realizoval četné výstavy také V. Havlík; účastnil se výstavy Navzájom v Tranzit dielne v Bratislavě, výstavy Dokumentace v Galerii NF v Ústí nad Labem, výstavy Sztuka – Obiekt – Zapis 4 v instituci Łódzki Dom kultury v polském Łódži či výstavy Collector v Galerii Sabot v rumunském městě Cluj. Z řady významných tvůrčích výkonů je třeba zmínit také například účast Ondřeje Michálka na výstavě grafiky ve vídeňském Künstlerhausu (2013), účast Pavla Formana na výstavě Od Tiziana po Warhola v Muzeu umění v Olomouci (2013), účast Vladimíra Havlíka, Reného Hábla a Pavla Formana na výstavě Ze středu ven v Západočeské galerii v Plzni (2014), účast Vladimíra Havlíka na výstavě Vivat musica v Národní galerii v Praze (2014) a na VII. Novém zlínském salonu v Krajské galerii výtvarného umění ve Zlíně (2014) nebo jeho samostatnou výstavu v téže instituci. Za rok 2015 je třeba zmínit účast Reného Hábla na výstavě Czech Dream v Českém centru v New Yorku (2015) nebo samostatnou výstavu Ondřeje Michálka Cesta z bodu A do bodu A v galerii Středočeského kraje v Kutné Hoře (2015). V roce 2013 bylo pracoviště oficiálně začleněno do celostátní databáze – Registru uměleckých výkonů (RUV).

V rámci výměnného programu Erasmus+ katedra spolupracuje s výtvarnými školami a univerzitami v Helsinkách (Finsko), Mariboru (Slovinsko), Pécsi (Maďarsko), Brescii a Catanzaru (Itálie), Banské Bystrici, Nitře a Bratislavě (Sloven-

sko), Valencii (Španělsko), Mnichově (Německo), Linzi (Rakousko), Dublinu (Irsko), Athénách (Řecko), Faru (Portugalsko), Trondheimu (Norsko) a Istanbulu (Turecko). Pořádá mezinárodní výtvarné kurzy, workshopy a přednášky určené nejen vlastním studentům, ale i širší veřejnosti. V rámci výukových pobytů Erasmus+, přednáškových pobytů nebo účastí na konferencích navštívila katedru celá řada odborníků ze zahraničních univerzit, např. University of Maribor, Univerzita M. Béla, Banská Bystrica, Komenského univerzita, Bratislava, University of Pécs, Universität der Künste Berlin, Kunsthochschule für Medien Köln, University of Cambridge, Homerton College, Cambridge, Muthesius University of Architecture, Design and Fine Arts in Kiel, Vilnius Academy of Arts, Algarve University, Pädagogische Hochschule Weingarten, University of Education, Katedra vied o umení IEVU, Filozofická fakulta PU v Prešove, Katedra výtvarného umenia, Pedagogická fakulta, Katolícka Univerzita v Ružomberku, Dokuz Eylul Universitetyi Izmir, University of Minnesota, Minneapolis, USA, The National Institute of Education, Ljubljana nebo Faculty of Education, University of Canterbury, New Zealand.

Katedra výtvarné výchovy PdF UP je garantujícím pracovištěm odborného recenzovaného periodika *Kultura, umění a výchova*. Vychází dvakrát ročně v českém či slovenském jazyce, od roku 2013. Je online přístupný na adrese <http://www.kuv.upol.cz/>. Cílem časopisu je podpořit mezioborovou komunikaci a výměnu poznatků v rozličných oblastech společenských věd, které spojuje zájem o kulturu, umění a jejich výchovný potenciál.

Katedra také pravidelně iniciuje různá odborná setkání. V minulosti se např. podílela na pořádání Mezinárodní konference INSEA (International Society for Education through Art) (2002), organizovala konferenci Vysokoškolská příprava výtvarných pedagogů (2007), Muzejní pedagogika dnes (2008), mezinárodní symposium Pedagog a umění (2009), Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií (2011, 2012), *Kultura, umění a výchova* (2013), Akce a reakce – performativní aspekty v současném umění a umělecké výchově (2013), Vzdělávací obsah v muzejní edukaci (2014) atd. V roce 2015 katedra zorganizovala (ve spolupráci s Českou sekcí INSEA) konferenci s mezinárodní účastí Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání, a to s podporou předních osobností Evropské sekce INSEA.

Kvůli potřebnému propojení s praxí udržuje pracoviště úzký kontakt s mnohými výstavními a vzdělávacími subjekty, např. s Muzeem umění Olomouc, Základní uměleckou školou Miroslava Stibora v Olomouci, Domem dětí a mládeže v Olomouci nebo Studium Experiment Olomouc. Vliv katedry jako umělecké a teoreticko-badatelské základny nesporně přesahuje jak v regionálním, tak i celostátním měřítku pouhý okruh její pedagogické působnosti.

Kontakt:

Katedra výtvarné výchovy

Univerzitní 3–5

adresa pro korespondenci: Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 431

e-mail: hana.mysliveckova@upol.cz

web: <http://kvv.upol.cz>

Ústav cizích jazyků

V září 2015 vznikl na Pedagogické fakultě UP Ústav cizích jazyků, který byl vytvořen sloučením tří předchozích pracovišť – katedry anglického jazyka, katedry německého jazyka a centra jazykové přípravy. Ředitelem ústavu se stal doc. PhDr. Václav Řeřicha, CSc.

Společný studijní program učitelství anglického a německého jazyka existoval na Pedagogické fakultě UP už v minulosti v letech 1962–1966. Po tomto krátkém období následovala dlouhá přestávka a angličtina s němčinou se na PdF UP začaly opět vyučovat až v září 1990. V roce 1991 bylo pod vedením PhDr. Marie Dohnalové založeno Rekvalifikační středisko jazyků (1991–1993). V roce 1992 vzniká na půdě fakulty katedra anglického a německého jazyka (KANJ) zajišťující výuku těchto dvou cizích jazyků v rámci společného akreditovaného vysokoškolského programu až do roku 2002. Prvních 10 let bylo tedy pro obě samostatné katedry společných.

Ve zmíněném roce 1992 se včlenila KANJ jako rovnocenná odborná katedra mezi ostatní katedry Pedagogické fakulty UP. Vedoucí pracoviště se stala doc. PhDr. Alena Lenochová, CSc., jejím zástupcem pro německou sekci pak PhDr. Drahomír Hřivna (do roku 2000); oba zkušení pedagogové dříve působili jako metodici vyučování cizích jazyků na katedře germánské a anglické filologie Filozofické fakulty UP. Je potřeba se zmínit o zahraničních institucích, které se podílely na zdárném průběhu anglické varianty programu s názvem Fast Track: The British Council, Peace Corps (Mírové sbory) a East European Partnership, Voluntary Service Overseas (VSO).

V roce 1996 vzniká Středisko jazykové přípravy (1996–2003) vedené Mgr. Helenou Čermákovou, Ph.D. (1996–2000), a Mgr. Norou Gill, Ph.D. (2001). Později bylo pracoviště změněno na Centrum jazykové přípravy (2003–2015). Od roku 1996 zde působily Vlasta Benová, Ruth Coufalová, Helena Čermáková, Ivona Dörmischová, Jana Hoffmannová, Linda Chmelařová, Pavla Chromcová-Miklicová, Olga Ingrová, Ela Krejčová, Zuzana Vašíčková, Zdeňka Podlipská, Jitka Porupková, Lenka Tkadlíčková, Jindřiška Závodná, Barbora Zuberová.

Ve vedení katedry anglického jazyka se po odchodu její první vedoucí doc. PhDr. Aleny Lenochové, CSc. (1992–2009), v následujících letech vystřídali PhDr. Světlana Obenausová, MLitt, Ph.D., Mgr. Silvie Válková, Ph.D., a Mgr. Josef Nevařil, Ph.D. Od roku 2014 do vzniku Ústavu cizích jazyků v září 2015 byla vedením katedry anglického jazyka pověřena germanistka PhDr. Olga Vomáčková, Ph.D., z katedry německého jazyka.

Katedra anglického jazyka měla zpočátku dvě docentky: doc. PhDr. Libuši Hornovou (1994–2009) a doc. PhDr. Alenu Lenochovou, CSc. (1992–2009). Na pracovišti rovněž působily PhDr. Milena Vodičková, Ph.D. (1990–2011), PhDr. Sabina Pazderová, Mgr. Jaroslava Ivanová, Ph.D. (1993–2014), a Mgr. Tomáš Káňa. V roce 1996 posílil řady katedry MgA. Simon Gill (do roku 2012), Mgr. Zuzana Bartsch Veselá, Ph.D. (od 1996), a Mgr. David Hochman. Následovali je Mgr. Blanka Babická, Ph.D. (od 2005), Mgr. Alexandra Hubáčková, M.A., Ph.D. (2002–2010), Mgr. Miroslav Jaroščík (2002–2008), Marek Kempný, Mgr. Jana Kořínková, Ph.D. (od 2001), PhDr. Světlana Obenausová, MLitt., Ph.D. (od 1995), David Šimáček, M.A. (1999–2002), Mgr. Silvie Válková, Ph.D. (1997–2015), a Mgr. Josef Nevařil, Ph.D. (od 2006).

Významnou osobností na vysokoškolských katedrách mohou být sekretárky, mezi ně by bez pochyby patřila Mgr. Dagmar Zdráhalová (1995–2012).

V akademickém roce 2005/2006 byly na katedře anglického jazyka postupně 2 docentky, 11 odborných asistentů a asistentek a 1 zahraniční lektor Anthony Clementi, B.A. (2004–2008). Od roku 1992 členové katedry spolupracovali na české verzi Common European Framework of Reference for Languages v rámci programu British Council (člen katedry Simon Gill byl Senior Team Leader for Eastern and Central Europe), další členové katedry získali ve Spojeném království magisterské tituly (Ivanová, Obenausová) a prestižní zahraniční stipendia (Hubáčková, Obenausová, Šimáček, Hoffmannová atd.).

Ze skupinové fotografie katedry anglického jazyka z knížky Ohlédnutí z roku 2005 (vydala PdF UP v Olomouci), na které bylo 13 anglistů, zůstávají na ústavu v roce 2016 pouze 4 odborné asistentky (B. Babická, S. Obenausová, Z. Bartsch Veselá a J. Kořínková). Do roku 2015, tj. sloučení do Ústavu cizích jazyků, je postupně doplnili Mgr. Josef Nevařil, Ph.D., Mgr. Ruth Valentová, Ph.D. (od 2010), dva původní doktorandi z FF UP Mgr. Andrea Hoffmannová, Ph.D. (od 2010), a na částečný úvazek Mgr. Petr Anténe, Ph.D. (od 2015). Chybějícího zahraničního lektora na plný úvazek ústav v současnosti kompenzuje externími lektory z USA a Spojeného království.

Doc. PhDr. Václav Řeřicha, CSc., přišel na katedru anglického jazyka v září 2014. Sekretářkou Ústavu cizích jazyků byly postupně také Mgr. Daniela Bujarová, Mgr. Pavlína Liendlová, Mgr. Zdenka Kovaříková a Mgr. Lucie Weberová (od 2014).

Katedra anglického jazyka byla zapojena do grantových projektů, z nichž nejvýznamnější byly projekty ESF, a to v letech 2010–2013 Zvyšování jazykově-me-

Zadní řada – zleva: Mgr. Josef Nevařil, Ph.D., Mgr. Ondřej Duda, doc. PhDr. Václav Řeřicha, CSc., Mgr. Blanka Babická, Ph.D., Mgr. Ruth Valentová, Ph.D., PhDr. Světlana Obenausová, MLitt., Ph.D., Mgr. Pavel Hofírek, Mgr. Marek Bohuš, Ph.D., Mgr. Petr Anténe, Ph.D., Mgr. Jan Kubica, Ph.D.

Přední řada – zleva: Mgr. Zuzana Sassiková, Mgr. Linda Chmelařová, Ph.D., PhDr. Ivona Dömschová, Ph.D., Mgr. Zuzana Bartsch Veselá, Ph.D., PhDr. Olga Vomáčková, Ph.D., PhDr. Jindřiška Závodná

točické odbornosti učitelů anglického jazyka na základních a středních školách v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, hlavní řešitelka projektu Mgr. Zuzana Bartsch Veselá, Ph.D. V letech 2010–2012 to byly kurzy ICT ve výuce pro pedagogické pracovníky, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, a v letech 2013–2015 Interdisciplinární inovace výuky kulturních studií na Univerzitě Palackého.

Ústav cizích jazyků se z hlediska vědecko-výzkumné činnosti zaměřuje na inovativní metody a multikulturní kompetence učitele a žáka cizího jazyka, metody výuky cizích jazyků na speciálních školách, interkulturní komunikaci ve výuce cizích jazyků na ZŠ a SŠ a na téma percepce Ameriky ve středoevropském kontextu v souvislosti se vzděláváním budoucích učitelů anglického jazyka.

Sekce anglického jazyka připravuje budoucí učitele angličtiny pro I. a II. stupeň základních škol a nižší třídy víceletých gymnázií. V rámci prezenčního studia je akreditován od roku 2007 bakalářský tříletý program anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání, na který navazuje magisterský dvouletý program učitelství anglického jazyka pro II. stupeň základních škol.

V rámci celoživotního vzdělávání ústav akreditoval také rozšiřující studium anglický jazyk – učitelství pro základní školy (dvouleté) a anglický jazyk – učitelství pro střední školy (jednoleté) a doplňující didaktické studium anglického jazyka.

Anglická sekce Ústavu cizích jazyků spolupracuje s řadou zahraničních univerzit a fakult a snaží se jejich počet rozšiřovat. Realizují se výměnné pobyty studentů a učitelské mobility v Německu, Rakousku, Polsku, Slovensku, Řecku, Lotyšsku, Norsku, Finsku, Rumunsku, Turecku a Španělsku.

O možnostech společného výzkumu a mobility jednáme s institucemi ve Spojeném království, Irsku a USA.

Základní etapy vývoje německé sekce KANJ, později KNJ a dnes opět německé sekce v rámci Ústavu cizích jazyků Pedagogické fakulty UP, lze shrnout do tří období: výuka německého jazyka v tereziánské zbrojnici, kapitulním děkanství a v hlavní budově PdF.

První roky byly poznamenány určitými provizorními řešeními, která však s odstupem let získávají patinu neopakovatelných, originálních zážitků. Tak tomu bylo i v případě jazykových kurzů zahajujících vždy akademický rok. Konaly se na místech dřívějších pionýrských táborů a „tábornické“ byly i podmínky. Tyto kurzy měly význam jakési vstupní „nalejvárný“, zajišťovaly totiž intenzivní výuku praktického jazyka. V roce 1993 se německá sekce rozrostla o další pracovníky. Na částečný úvazek byla přijata první sekretářka Jarmila Opavská, která vynikla nejen svou bystrou všudypřítomností, ale o dva roky později vydala také básnickou sbírku.

V témže roce nastoupili na katedru čerství absolventi FF UP Mgr. Pavla Mikličová a Mgr. Tomáš Petr Káňa. V tomto roce byl také na katedru vyslán vládou spolkové země Bádensko-Württembersko lektor Mag. phil. Michael Rebmann, který strávil v Olomouci pět let a následně se zde usadil. Na katedře působil potom opět

jako staronový kolega od roku 2003 do roku 2005. Funkci zástupkyně vedoucí pro německou sekci v období 1993–1994 vykonávala Mgr. Jenny Poláková, na podzim roku 1994 byla opět vystřídána PhDr. Drahomírem Hřivnou. Téhož roku se objevili na katedře noví kolegové – PhDr. Kristýna Fialová, Mgr. Liana Peterová, Taťána Matušková a Mgr. Jan Kubica.

V létě a na podzim roku 1995 se německá sekce katedry cizích jazyků stěhuje z tereziánské zbrojnice do budovy bývalého kapitulního děkanství naproti svato-václavskému dómu. V této době vystřídali velmi aktivní „zakládající“ lektory tři noví kolegové z Německa – Mag. phil. Anette Meister, Mag. phil. Michael Hofmann, Dr. phil. Alfred Fickel, z Rakouska přišla později Mag. phil. Susane Habisch.

V roce 1996 se německá sekce přestěhovala do nových půdních prostor hlavní budovy Pedagogické fakulty UP na Žižkově náměstí. Nastupuje nová sekretářka Eva Luczková a další kolegyně PhDr. Jarmila Dubová a PhDr. Olga Vomáčková. Došlo k dalšímu střídání německých lektorů, přišli Dr. phil. Isolde Vöpel z organizace Bundesverwaltungsamt a Martin Sandhop z Boschovy nadace.

V dalších letech se vrátila kolegyně PhDr. Kristýna Fialová, aby posílila alespoň částečným úvazkem učitelský sbor. Novou tváří byla Mgr. Ivana Galková. Landesinstitut NRW k nám poprvé vysílá lektorku Mag. phil. Annemarie Heising a Boschova nadace Mag. phil. Nicole Hirschler, po níž zde krátce působil M.A. Daniel Blum. V té době se upustilo od tříletého jednooborového bakalářského programu a akreditovalo se dvouoborové studium čtyř- až pětileté. Nově se otevřelo i studium dálkové a rozšiřující. V roce 1999 rozšířili německou sekci Mgr. Marek Bohuš a lektori Mag. phil. Ulrike Escher, Mag. phil. Kunibert Dahl a Dr. Roland Löffler.

Roku 2000 se objevila na místě sekretářky Daniela Bujarová, která navíc zvládala němčinu. V témže roce nastoupil na katedru bývalý student KANJ Mgr. Michal Machač. Následujícího roku ho vystřídala Mgr. Martina Mahrová (Pallová, později Pešová) a k ní přibyl Mgr. Jana Běhalová a Mag. phil. Ingeborg Mertes. O rok později při střídání německých lektorů přišly Mag. phil. Hildegard Wolf a Mag. phil. Ulrike Eisenträger. Ta mimo jiné zavedla pravidelné, studenty velmi oblíbené „německé večere“ v restauraci Arigone – setkání konaná jednou v měsíci za účelem volné konverzace výhradně jen v německém jazyce.

Mezitím se katedra rozrostla o svou další talentovanou absolventku Mgr. Janu Slavíkovou. Tato čerstvá síla již v prvním roce svého působení obohatila výuku rakouských reálií organizací autobusových zájezdů do Vídně. V roce 2005 byla katedrou oslovena osvědčená, většině kolegů dobře známá a sympatická německá lektorka Dr. phil. Isolde Vöpel, která v září nastoupila na KNJ spolu s novou členkou katedry Mag. phil. Anjou Spuhn. V následujících letech byli odcházející starší členové katedry postupně nahrazováni mladšími kolegy: M.A. Jensem Cyprianem, Mgr. Ivonou Dömischovou, Mgr. Jitkou Soubustovou a externími učiteli.

Před několika lety začaly po dlouhé spolupráci německé vysílající organizace avizovat, že vzhledem k dosažené vysoké úrovni výuky německého jazyka na

českých vysokých školách i úrovni znalostí českých studentů němčiny budou svá lektorská místa postupně redukovat a své lektory vysílat do „potřebnějších“ zemí (převážně jihovýchodní Evropy a Asie).

Katedry anglického a německého jazyka se během svého společného desetiletého období se stoupajícím zájmem uchazečů o cizojazyčné obory personálně rozrůstaly, až počet vyučujících překročil hranici 20 lidí. Rozdělení nabylo aktuálnosti v r. 2002 s odchodem vedoucí katedry doc. Lenochové do důchodu. Vedoucími rozdělených kateder se staly PhDr. Olga Vomáčková, Ph.D., pro nově vytvořenou katedru německého jazyka a PhDr. Světlana Obenausová, Ph.D., pro katedru anglického jazyka. Systematicky se začalo pracovat na rozvoji vědeckého růstu kmenových pracovníků. Její členové byli maximálně podněcováni k zapojení se do vědecké, přednáškové, publikační a grantové činnosti.

Po třinácti letech samostatné existence katedry došlo vzhledem k pozvolnému úbytku uchazečů o studium němčiny a k postupné redukci vyučujících (z původních dvanácti na polovinu) z důvodu limitujících faktorů nového způsobu financování veřejných vysokých škol nakonec v r. 2015 znovu ke spojení obou kateder, které tvoří spolu s Centrem jazykové přípravy jedno rozsáhlé pracoviště pod názvem Ústav cizích jazyků Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Ředitelem ústavu je doc. PhDr. Václav Řeřicha, CSc.

V r. 2007 se čtyřleté dvouoborové studium změnilo na základě Boloňské deklarace na dvoucyklový strukturovaný typ studia – tříleté bakalářské a navazující dvouleté magisterské studium. Tento nový typ se zavedením jednotného systému kreditů (ECTS) podpořil i spolupráci vysokých škol a mezinárodní mobilitu studentů a učitelů. Studium je nabízeno i v kombinované formě.

V r. 2009 katedra úspěšně akreditovala nový studijní obor němčina se zaměřením na aplikovanou ekonomii. V této souvislosti navázala katedra i spolupráci s firmou Siemens v Ostravě, která během let existence tohoto oboru poskytla pracovní místa mnoha našim absolventům.

V rámci dalších studijních programů otevírá německá sekce i studia k rozšíření odborné kvalifikace v rámci celoživotního vzdělávání – učitelství německého jazyka pro základní školy a učitelství německého jazyka pro střední školy, učitelství německého jazyka II. stupně ZŠ pro učitele se způsobilostí vyučovat německý jazyk na I. stupni ZŠ a doplňující didaktické studium německého jazyka.

Studenti německého jazyka byli a jsou pravidelně vysíláni do zahraničí na studijní pobyty. Za dobu existence katedry tak mohli poznat studium na vysokých školách a univerzitách v Německu a Rakousku, v současné době se začíná rozvíjet spolupráce s univerzitami a vysokými školami ve Švýcarsku.

Centrum jazykové přípravy bylo ustaveno jako zcela nová a samostatná jednotka působící na PdF UP v Olomouci ke dni 1. září 1996. Tehdy ještě sídlilo v budově Filozofické fakulty UP ve Vodární ulici. Mgr. Helena Čermáková s Mgr. Ruth Valentovou zajišťovaly výuku angličtiny, výuku němčiny Mgr. Vlasta Bendová. Od září

1998 se CJP přemístilo do prostor fakulty na Žižkově náměstí. Stávající učební prostory v hlavní budově pedagogické fakulty na Žižkově náměstí přestaly počátkem první dekády dostačovat nárůstu studentů, proto bylo Centrum jazykové přípravy dislokováno na VŠ koleje J. L. Fischera ve Šmeralově ulici č. 10. V akademickém roce 2008/2009 se portfolio CJP rozšířilo o výuku anglického a německého jazyka v prezenčním studiu pro studenty oboru učitelství pro I. stupeň základní školy a od následujícího akademického roku i pro studenty v kombinované formě studia.

Zároveň docházelo k personálním změnám na pracovišti, které vedly k redukci nabídky výuky cizích jazyků, konkrétně ruštiny a francouzštiny v prezenčním studiu. V akademickém roce 2010/2011 došlo z finančních důvodů ke sloučení jazykových pracovišť. Německá sekce CJP byla v obsazení Mgr. Pavla Chromcová a PhDr. Jindřiška Závodná připojena ke katedře německého jazyka. Z anglické sekce CJP přestoupila na KANJ Mgr. Ruth Valentová, Ph.D.; výuku nefilologů nadále zabezpečovalo CJP, které se věnovalo pouze výuce angličtiny. Koordinátorkou CJP se stala Mgr. Linda Chmelařová, Ph.D., která je zároveň od r. 2015 zástupkyní ředitele Ústavu cizích jazyků PdF UP.

Od roku 2013 byla rozhodnutím děkanky fakulty obnovena výuka ruského jazyka jako volitelného předmětu se statusem B a C. Vyučující byl organizačně přemístěn do Centra jazykové přípravy. Počet interních studentů v současnosti kolísá, v zimním semestru je jich kolem 70, v letním semestru klesne počet asi o 20 posluchačů. Počet studentů v distančním studiu je každoročně stabilní, kolem 50 studentů.

Od roku 2015, kdy byl na PdF UP zřízen Ústav cizích jazyků, je výuka ruského jazyka vedena jako jedna z jeho sekcí v rámci Centra jazykové přípravy. Jejím členy jsou PhDr. et PaedDr. Václav Klapal, Ph.D. (od 1985), a Mgr. Václav Slovák (od 2015).

Kontakt:

Ústav cizích jazyků

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 901

e-mail: vaclav.rericha@upol.cz

web: <http://ucj.upol.cz/index.php/cz/>

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností získala během doby své existence na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci solidní postavení mezi ostatními katedrami. Přispěl k tomu nejen její vývoj po roce 1990, kdy se utvářela její současná podoba, ale i počátky jejího zrodu v době téměř historické, v roce 1960. Již tehdy se mohla totiž opírat o solidní lidskou, pedagogickou a vědeckou-výzkumnou základnu. Počátky katedry pedagogiky vycházejí ze vzpomínek doc. PhDr. Jiljího Špičáka, CSc., který na katedře působil od jejího počátku.

V době vzniku Pedagogického institutu v Olomouci v roce 1959 byla zabezpečována výuka pedagogiky a psychologie pracovníky z katedry společenských věd. Na psychologii se zaměřovali Libor Míček a PhDr. Vladimír Janák. Pedagogika byla svěřena Miloši Frýdovi a PaedDr. Vladimíru Hronkovi. O pedagogickou praxi pečovali Jan Konečný, František Lakomý a Karel Starošík. K 1. září 1960 se utvořila samostatná katedra pedagogiky a psychologie (dále jen katedra), jejímž vedením byl pověřen Miloš Frýda. Tajemníkem katedry se stal Jan Konečný, sekretářkou Věra Vojnarová. Nastoupili noví pracovníci: Marie Nováková, Jiljí Špičák a PhDr. Jarmila Kantorová-Fischerová, která začala rozvíjet činnost v pedagogické poradně při katedře. Jan Konečný s Jiljím Špičákem se zaměřili v rámci katedry na činnost kabinetu mimoškolní výchovy ve spolupráci s ročníkovým výborem prvního ročníku, jehož předsedou byl František Hýbl.

Vzhledem k tomu, že podle Prozatímního statutu pedagogických institutů vydaného ministerstvem školství a kultury v prosinci 1959 bylo jejich úkolem vzdělávat a vychovávat „...učitele pro školy poskytující základní všeobecné vzdělání a vychovatele pro mimoškolní výchovná zařízení“, vytyčila si katedra na svém přípravném zasedání 29. srpna 1960 mimo jiné i úkol spolupracovat s ostatními katedrami, zejména pokud jde o řízení jejich metodické práce a o jejich zapojení do odborné přípravy posluchačů pro mimotřídní a mimoškolní práci s žáky.

Zleva: Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D., Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D., PhDr. Jitka Plischke, Ph.D., doc. PhDr. Libuše Podlahová, Dr., PhDr. Jana Kantorová, Ph.D., doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D., doc. PhDr. Iveta Bednaříková, Ph.D., doc. PaedDr. Marcela Musilová, Ph.D., doc. PhDr. Michaela Prášilová, Ph.D., JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D., Mgr. Pavla Andryšová, Ph.D., doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D., Lucie Závorová

Úvazkové povinnosti členů katedry byly poměrně vysoké. Výuka psychologie se realizovala v rámci dvouletého společného základu v obou semestrech prvního ročníku studia. Pedagogické disciplíny byly v učebním plánu zařazeny v prvním i druhém ročníku studia. Ve druhém ročníku se uskutečňovaly jedinečně seminárním způsobem. K tomu je třeba připočítat i hospitační pedagogickou praxi, která se ve druhém ročníku realizovala v rozsahu dvou týdenních hodin. Někteří členové katedry (M. Frýda, F. Lakomý, Dr. M. Hronek a K. Starošítk) kromě toho zajišťovali výuku v maturitních třídách (kvartách) Fučíkovy pedagogické školy pro vzdělávání učitelů národních škol v Olomouci (FPŠ), včetně posledního ročníku zaniklé prostějovské pedagogické školy, jejíž žákyně byly převedeny na FPŠ. Z toho pak plynulo, že katedra převzala fond základních pomůcek užívaných na FPŠ při výuce didaktiky národní školy, který byl svěřen do péče F. Lakomého.

Pokud jde o spolupráci s jinými katedrami, nejkonkrétnějších forem nabyla spolupráce s katedrou tělesné výchovy. Řada pracovníků katedry podpořila myšlenku provozovat o hlavních prázdninách pro děti zaměstnanců školství (včetně dětí zaměstnanců pedagogického institutu) letní pionýrský tábor, kterého by bylo možno využít v měsíci červnu pro pořádání kurzu turistiky a táboření, předepsaného učebním plánem pro studenty prvního ročníku před jejich nástupem na souvislou třítydenní pedagogickou praxi v letních pionýrských táborech ROH.

K 1. září studijního roku 1961/1962 se novými členy katedry stali PaedDr. František Čulík, František Mikeš a Karel Slezák. V kronice pedagogického institutu je mezi pracovníky katedry uveden i ředitel institutu doc. PaedDr. Jaroslav Just. Odbornými asistenty byli jmenováni dr. J. Fischerová, M. Frýda, dr. V. Janák, L. Míček a M. Nováková. V rámci katedry došlo k vytvoření psychologického ústavu vedeného L. Míčkem: jeho první publikace vyšla v roce 1959 a měla název Nervózní děti a mládež ve škole.

Přičlenění Základní devítileté školy Komenium na Mořickém náměstí v Olomouci k pedagogickému institutu v lednu 1962, jejíž ředitel Jaromír Horčíčka a učitelé této školy se stali zaměstnanci institutu, vedlo k rozvinutí kontaktů katedry s touto školou, a to hned v několika směrech: pracovníci kabinetu mimoškolní výchovy pomáhali při zajištění dostatečného počtu kvalitních vedoucích pionýrských oddílů z řad studentů PI; spolupráce s cvičnými učiteli z hlediska metodického a pedagogicko-organizačního byla svěřena vedoucímu pedagogické praxe F. Lakomému; dr. J. Fischerová přenesla do školy převážnou část svých pedagogicko-psychologických poradenských služeb.

Ve studijním roce 1962/1963 se členům katedry představil jako nový vedoucí Jindřich Raab, který se vrátil ze čtyřletého pobytu v Paříži, kde vyučoval na škole při československém velvyslanectví. Miloš Frýda se stal jeho zástupcem. Zrušení společného studijního základu v prvních dvou ročnících v obou studijních směrech a úpravy učebních plánů vedly k novému členění úvazkových povinností na katedře a k úpravě výukového zaměření jednotlivých členů katedry. Například výuku

logiky, která se nově objevila v učebních plánech, převzal dr. V. Janák. Na výuce psychologie se začal podílet spolupracovník Ústavu pro další vzdělávání učitelů a výchovných pracovníků dr. Jan Baloun. Významnou událostí bylo také to, že ředitel institutu a člen katedry doc. J. Just se stal předsedou odborné komise pro pedagogické instituty při Státním výboru pro vysoké školy v Praze. Na počátku prosince se uskutečnila druhá exkurze vybraných studentů do Československého pionýrského tábora v Seči, kterou organizačně zajistil J. Špičák a již se zúčastnili za katedru dr. M. Hronek a dr. F. Čulík. V jarních měsících roku 1963 pozvala katedra dr. F. Polanského z Uherského Brodu, aby besedoval se studenty o životě a díle J. A. Komenského. Katedru rovněž navštívili pracovníci Pedagogického institutu v Halle. V aule institutu se uskutečnilo pedagogické čtení studentů třetího ročníku, jehož iniciátory byli K. Slezák a K. Starostík. V závěru letního semestru se katedra přestěhovala do provizorních prostor zrušené ošetrovny, neboť se začalo se stavebními úpravami prováděnými za účelem přeměny na kabinet pedagogiky. Před zahájením školního roku 1963/1964 se pracovníci katedry přestěhovali. Psychologický ústav katedry posílil MUDr. Jaroslav Špalda, F. Mikeš přešel na katedru matematiky, pro niž byl rovněž aprobován.

Dne 1. října 1963 byl otevřen kabinet pedagogiky. Příčka mezi místnostmi sloužícími předtím jako pracovny pedagogů byla ze dvou třetin zrušena a nahrazena příčkou s jednostranně průhlednými skly, aby z kabinetu bylo možno se studenty provádět pozorování usměrňované odborníkem (psychologem, metodikem), aniž by se rušil průběh výchovně-vzdělávací situace (vyučovací hodiny, etické besedy, zábavné akce aj.), vytvářené cvičným učitelem a žáky přiřčené školy. Laboratorní místnost byla vybavena moderním nábytkem a audiovizuální technikou. V kabinetu byla soustředěna základní pedagogická a psychologická literatura včetně katedrou odebíraných domácích i zahraničních periodik, kterých mohli ve vyhrazených dnech a hodinách využívat k prezenčnímu studiu členové katedry i zájemci z řad studentů. Předpokládala se i periodická instalace výstavek souvisejících s problematikou pedagogických a psychologických disciplín vyučovaných v obou místnostech kabinetu podle rozvrhu. Středeční odpoledne byla ve studovně kabinetu pedagogiky vyhrazena jednáním katedry. Na jednom z nich referoval doc. J. Just o průběhu kandidátské obhajoby veřejnou rozpravou, kterou úspěšně absolvoval v Praze. Na další poradě katedry informoval dr. F. Čulík o rozpracovanosti své kandidátské disertační práce, kterou nakonec obhájil na školícím pracovišti v Bratislavě. Vědeckou přípravu zahájily i M. Nováková a J. Fischerová.

Počátkem června 1964 se uskutečnila první část státních závěrečných zkoušek (SZZ), která se poprvé týkala studentů třetího ročníku proto, aby mohli nastoupit na roční řízenou pedagogickou praxi na ZDŠ. Teprve po jejím absolvování se uskutečňovala obhajoba diplomové práce před zkušební komisí jako druhá část SZZ. Pro katedru z této úpravy vyplynul úkol sestavit dvojice examinátorů, neboť obsahem první části SZZ se vedle zkoušky z odborných předmětů stala poprvé

i zkouška z pedagogiky, a vyhlásit nová témata diplomových prací. Ke zlomové události pro katedru však došlo na pedagogické radě dne 5. června 1964, kdy bylo schváleno zřízení katedry psychologie pod vedením M. Frýdy. Tím se uzavřelo období koexistence pedagogů a psychologů na jedné katedře. Období sice krátké, ale pozitivně hodnocené. Citlivé vedení katedry M. Frýdou stejně jako velkorysá moudrost J. Raaba vytvořily takové podmínky, že na katedře vládlo přátelské ovzduší s vysokou mírou individuální svobody a se širokým prostorem pro tvůrčí práci. Katedra pedagogiky a psychologie byla vnímána jako činitel, který podstatným způsobem přispěl k utváření učitelsky angažovaného klimatu, prochnutého zcela evidentně charismatickým postojem ředitele Pedagogického institutu doc. dr. Jaroslava Justa, CSc.

Ve školním roce 2005/2006 pracuje na katedře pedagogiky s celoškolskou působností již 19 vyučujících, z nichž jsou 2 profesori, 3 docenti, 13 odborných asistentů a 1 asistent. Zajišťují výuku veškerých teoretických pedagogických disciplín v přípravě učitelů základních a středních škol na Pedagogické fakultě, Přírodovědecké fakultě, Fakultě tělesné kultury a Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Na lékařské fakultě předávají zkušenosti v oblasti edukace studentům vybraných zdravotnických profesí. Velmi aktivní na katedře je její oddělení pedagogických praxí, které organizuje a řídí praktickou přípravu studentů učitelství na pedagogické fakultě, přírodovědecké fakultě, fakultě tělesné kultury a teologické fakultě. Katedra však také garantuje odborné pedagogické studium, na jehož výuce se pochopitelně podílejí členové katedry. Jedná se o obory pedagogika – správní činnost, pedagogika – sociální péče, učitelství pedagogiky v kombinaci s hudební a výtvarnou výchovou, učitelství pedagogiky se základy společenských věd a učitelství pedagogiky s vybranými obory filozofické fakulty.

V systému celoživotního vzdělávání učitelů katedra odpovídá za pedagogické studium učitelů praktického vyučování a odborného výcviku (dříve mistrů odborného výcviku – MOV) a učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů nebo odborných předmětů na SŠ (dříve doplňující pedagogické studium inženýrů). Tradici na katedře má i výuka školského managementu pro vedoucí pracovníky škol a školských zařízení. Časté kontakty s praxí jsou zúročeny jak ve výuce, tak při vědecko-výzkumné činnosti.

Kromě výše uvedených aktivit pro školský management lektorují někteří členové katedry další vzdělávací kurzy a semináře pro pedagogickou veřejnost, na kterých se zaměřují např. na rámcové vzdělávací programy, tvorbu školního vzdělávacího programu (ŠVP), klíčové kompetence, aktivizační metody ve výuce, rozvoj kritického myšlení, autoevaluaci školy, problematiku výskytu sociálně patologických jevů. Je zřejmé, že na katedře pedagogiky jsou odborníci, kteří jsou respektováni pedagogickou veřejností.

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností má ovšem i solidní vědecko-výzkumnou základnu.

Od počátku nového financování vědecko-výzkumné činnosti vysokých škol (roku 1991) patří pracovníci katedry v řešení výzkumných úkolů mezi nejúspěšnější na UP. Zkušenosti z výzkumu, z kontaktů s pedagogickou veřejností, ale i z vlastní výuky jsou také prezentovány na různých vědeckých konferencích, které členové katedry pravidelně pořádají nebo se jich aktivně účastní. Vědecko-výzkumná činnost katedry je pozitivně ovlivněna doktorským studijním programem (DSP) pedagogika, ve kterém studuje asi 100 studentů. Studenti DSP spolu se svými školiteli představují značný vědecko-výzkumný potenciál.

O aktivitě pracovníků katedry a zájmu o pedagogické dění svědčí také jejich členství v různých organizacích, společnostech a asociacích, které mají pedagogické zaměření. Vyučující katedry najdeme však i v redakčních radách pedagogických periodik, např. Pedagogická orientace, e-Pedagogium, Učitelé listy. O republikovém významu katedry svědčí také to, že někteří pracovníci jsou zapojeni jako členové vědeckých rad PdF UP, PdF UHK, členové oborových rad doktorského studia pedagogika DSP PdF UP, PdF MU, FF MU, členové doktorského studia pedagogika – teorie vyučování fyziky PřF OU, členové zkušebních komisí doktorského studia oboru pedagogika a speciální pedagogika.

Přes zřejmou vytíženost katedry pedagogiky neopouštějí její pracovníky síly ani při vlastním dalším vzdělávání a odborném růstu (doktorská studia, habilitační řízení). S tím souvisí také udržování odborných kontaktů při výjezdech na různá pedagogická pracoviště v České republice i v zahraničí (Slovensko, Polsko, Rakousko, Německo, Itálie, Řecko, Irsko, Finsko). Rozvoj spolupráce s katedrami pedagogiky českých vysokých škol a dalšími pedagogickými pracovišti a zlepšování kontaktů se zahraničím minimálně v prostoru Evropské unie plánuje katedra i do budoucna.

Ústav pedagogiky a sociálních studií vznikl na Pedagogické fakultě UP v Olomouci 4. března 2009. Jeho zrodu předcházela dlouholetá působnost katedry pedagogiky s celoškolskou působností, která byla na Pedagogické fakultě UP v Olomouci vytvořena v roce 1990 sloučením kateder pedagogiky všech ostatních fakult UP připravujících učitele. Ústav vznikl z potřeby zabezpečit neučitelé obory garantované katedrou odborníky, kteří byli rozptýleni na různých pracovištích fakulty, a soustředit je za účelem lepší spolupráce. Zařazení neučitelé oborů v průběhu posledních 20 let na PdF reaguje na potřeby praxe a vychází z příbuznosti studijních a vědních oborů.

Podle svého odborného zaměření působí v současnosti vyučující na třech odděleních, která jsou součástí ústavu. Jedná se o oddělení pedagogiky, oddělení pedagogické způsobilosti a oddělení sociálních studií. Obsahové zaměření oddělení odpovídá také výzkumnému směřování vyučujících a akreditovaným studijním oborům. Mezi vyučujícími jednotlivých oddělení je úzká spolupráce. Pracovníci ústavu zajišťují výuku teoretických pedagogických disciplín v přípravě učitelů základních a středních škol na Pedagogické fakultě, Přírodovědecké fakultě, Fakultě

tělesné kultury a Filozofické fakultě UP. Na Fakultě zdravotnických věd UP předávají zkušenosti v oblasti pedagogiky studentům vybraných zdravotnických profesí.

Ústav také garantuje odborné pedagogické studium, na jehož výuce se pochopitelně podílejí členové ústavu. Jedná se o obory pedagogika – správní činnost, pedagogika – sociální práce a „dobíhající obor“ učitelství pedagogiky v kombinaci s hudební a výtvarnou výchovou a učitelství pedagogiky se základy společenských věd (pouze 4. a 5. ročník). O studium těchto oborů je každým rokem velký zájem.

V důsledku strukturalizace stávajících studijních oborů postupně dochází k nutné akreditaci nových bakalářských a magisterských studijních oborů v prezenční a kombinované formě.

Pracovníci oddělení sociálních studií poskytují studentům učitelských oborů garantovaných ústavem či ostatními pracovišti PdF UP a studentům neučitelských oborů garantovaných ústavem (pedagogika – sociální práce, pedagogika – veřejná správa, resp. správní činnost, vychovatelství a pedagogické asistentství atd.) vstupní teoretické a metodologické znalosti a dovednosti ze sociologie, antropologie, práva a sociální práce. Studentům se dostává rozšiřující nabídky výše uvedených oborových disciplín sociálních věd a práva s důrazem na praktické aplikace v různých oblastech pedagogiky, veřejné správy a sociální práce, což dokladuje i vedení Vysokoškolské sociálně-právní poradny.

Od akademického roku 2008/2009 byly otevřeny uvedené bakalářské obory v prezenční a kombinované formě. V dalších letech počítáme rovněž se zahájením výuky v magisterských oborech v prezenční i kombinované formě. Předpokládáme, že většina absolventů bakalářské formy studia bude pokračovat v navazující magisterské formě.

V systému celoživotního vzdělávání učitelů ústav odpovídá za pedagogické studium učitelů praktického vyučování a odborného výcviku (dříve mistrů odborného výcviku – MOV) a učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů nebo odborných předmětů na SŠ (dříve doplňující pedagogické studium inženýrů). Potěšující je, že se zde vyučuje formou distančního vzdělávání, ke kterému publikují vyučující studijní opory. Učitelé tak využívají mnoha zkušeností, které získali při korespondenčním doplňujícím pedagogickém studiu absolventů odborného studia na VŠ (od roku 1994/95). Tradici má i výuka školského managementu pro vedoucí pracovníky škol a školských zařízení. Funkční studium ředitelů MŠ, ZŠ a SŠ bylo totiž zahájeno již v roce 1991. Postupně bylo realizováno v okresech Olomouc, Hodonín, Kroměříž, Šumperk a Vsetín. Studium absolvovalo přibližně 400 vedoucích pedagogických pracovníků. Ústav získal akreditaci pro studium vedoucích pedagogických pracovníků – funkční studium II. Pracoviště úzce spolupracuje s Centrem celoživotního vzdělávání na Pedagogické fakultě UP, které také pomáhalo v roce 1994 zakládat.

Ústav pedagogiky a sociálních studií otevřel v akademickém roce 2009/2010 zájmové studium na Univerzitě třetího věku při Univerzitě Palackého v Olomouci.

Studijním modulem (tzv. specializovaným během) Kapitoly z humanitních věd rozšířil stávající nabídku studijních oborů pro absolventy 1. ročníků U3V.

Časté kontakty s praxí jsou zúročeny jak ve výuce, tak při vědecko-výzkumné činnosti. Kromě výše uvedených aktivit pro školský management lektorují někteří členové ústavu další vzdělávací kurzy a semináře pro pedagogickou veřejnost, ve kterých se zaměřují např. na problematiku rámcových vzdělávacích programů, klíčových kompetencí, aktivizačních metod ve výuce, rozvoje kritického myšlení, klimatu školy, autoevaluace školy, problematiku výskytu sociálně patologických jevů.

Od roku 1998 až do současnosti ústav svým pracovníkům lektorsky zabezpečil již přibližně 30 celoročních kurzů vzdělávací akce s názvem Podporujeme samostatné myšlení a aktivní učení žáků (program Reading and Writing for Critical Thinking) pro učitele základních, středních a vysokých škol. V této souvislosti je však vhodné zmínit i skutečnost, že výše uvedený kurz absolvovali i mnozí vyučující ústavu. Aktuální potřeby pedagogické praxe vnímá ústav také díky pravidelné účasti na diskusních setkáních u kulatého stolu pořádaných Střediskem vzdělávací politiky PdF UK a Stálou konferencí asociací ve vzdělávání (SKAV). Je zřejmé, že na Ústavu pedagogiky a sociálních studií jsou odborníci, kteří jsou respektováni pedagogickou veřejností.

Ústav pedagogiky a sociálních studií má ovšem i solidní vědecko-výzkumnou základnu. Vědecko-výzkumná činnost pracovníků ústavu odpovídá jejich odborné kvalifikaci a je zaměřena na oblasti relevantní pro garantované učitelské i neučitelské studijní obory. V současnosti se orientuje především na prostředí školy a dalších sociálních institucí. Od počátku nového financování vědecko-výzkumné činnosti vysokých škol (rok 1991) patří pracovníci ústavu v řešení výzkumných úkolů mezi nejúspěšnější na UP. Jako řešitelé nebo spoluřešitelé projektů získali finanční prostředky např. od MŠMT ČR, kanadské vlády, FRVŠ, GA ČR, TEMPUS, Socrates, Nadace Jana Husa, ESF a MŠMT ČR, UP, PdF UP (vnitřní granty). O předmětech výzkumů informují názvy projektů, např. Příprava k získání pedagogické způsobilosti, Výzkum vzdělávacích potřeb a návrh vzdělávacích projektů pro přípravu učitelů k atestacím, Systém stupňovité přípravy řídicích pracovníků ve školství, Měření a srovnávání výsledků jednotlivých typů škol v nekognitivní oblasti, Současný stav vytváření a rozvíjení sebereflektivních dovedností u studentů učitelství, Evaluační pedagogické výzkumy a jejich metody, Překonávání jazykových a kulturních bariér při péči o pacienty odlišných etnik a kultur, Implementace multi-kulturního ošetřovatelství do studijních plánů SZŠ a VZŠ (obor všeobecná sestra), Modulární skladba ekonomických disciplín na UP, Rozvoj modulární skladby ekonomických disciplín na UP, Aktuální problémy pedagogiky a oborových didaktik v období vstupu České republiky do Evropské unie, Akční pole sociální práce – východisko i cíl studia, Požadavky základních škol na oborovou skladbu učitelské přípravy, Výzkum nových metod soutěží tvořivosti mládeže zaměřených

na motivaci pro vědecko-výzkumnou činnost v oblasti přírodních věd, obzvláště v oborech matematických, fyzikálních a chemických atd.

Zkušenosti z výzkumu, z kontaktů s pedagogickou veřejností, avšak i z vlastní výuky jsou také prezentovány na různých vědeckých konferencích, které členové ústavu pravidelně pořádají nebo se jich aktivně účastní. Tradici na fakultě měly mezinárodní konference o současných celosvětových otázkách alternativního školství, které katedra pedagogiky organizovala v letech 1991–1997 (celkem 7). Za významné lze považovat zabezpečení IV. a XIII. konference České asociace pedagogického výzkumu (ČAPV), které ústav garantoval v letech 1996 a 2005. Do povědomí pedagogů se však ústav dostal i v roce 1998 díky konferenci s aktuálním tématem Připravujeme učitele pro 21. století a vstup do Evropy. V roce 2003 se pracovníci ústavu organizačně podíleli na konferenci zaměřené na Klima současné české školy a o rok později (2004) organizovali 1. celostátní konferenci Školní šikanování. Někteří členové ústavu pracovali v přípravném výboru konference Všeobecné vzdělávání pro všechny (2004). Samozřejmě že všechny výše uvedené akce vytvořily možnost vyučujícím a vědeckým pracovníkům ústavu prezentovat výsledky své práce. Kromě toho zaměstnanci ústavu často vystupovali i na konferencích pořádaných jinými subjekty v České republice i v zahraničí. Patřila mezi ně např. pravidelně a hojně navštěvovaná konference Socialia v Hradci Králové a poprvé v roce 2005 i na Slovensku v Trnavě. Naši badatelé každoročně rovněž prezentují své zkušenosti z pedagogického výzkumu na konferencích České asociace pedagogického výzkumu, jejíž již 19. ročník se v letošním roce konal v Brně.

Od roku 2007 pořádá pracoviště mezinárodní konference v oblasti sociální práce a sociální pedagogiky s názvem Akční pole sociální práce aneb sociálněpedagogické otázky současnosti. V roce 2010 ústav spoluorganizoval tradiční konferenci České pedagogické společnosti na téma Etika o vědách o výchově. Odborná činnost ústavu byla představena také na konferencích v Polsku, Německu, Chorvatsku, Finsku, Anglii, Irsku, Walesu, Řecku, Rumunsku, Slovinsku a na Slovensku v Žilíně, Banské Bystrici, Prešově, Bratislavě, v Nitře apod.

Vědecko-výzkumná činnost ústavu je pozitivně ovlivněna doktorským studijním programem (DSP) pedagogika, ve kterém studuje asi 100 studentů. Studenti DSP spolu se svými školiteli představují značný vědecko-výzkumný potenciál. K vytváření základny mladých a perspektivních vědeckých pracovníků přispívá i organizování pravidelných seminářů a především potom cyklické mezinárodní studentské vědecké konference Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů doktorských studijních programů. Tato akce byla podpořena grantovým projektem (GA ČR) Aktuální problémy pedagogiky a oborových didaktik v období vstupu České republiky do Evropské unie. V akademickém roce 2010/2011 se konal VIII. ročník.

O aktivitě pracovníků ústavu svědčí také jejich členství v různých organizacích, společnostech a asociacích, které mají odborné zaměření, např. Evropské fórum

pro svobodu ve vzdělávání, Česká pedagogická společnost, Česká asociace pedagogického výzkumu, Masarykova česká sociologická společnost, Česká antropologická společnost, Česká demografická společnost, Asociace mediátorů ČR, Asociace průvodců v problematice rizikového chování, Asociace vysokoškolských poradců, Přátelé angažovaného učení, Společenství proti šikaně, Bílý kruh bezpečí atd. Od letošního roku je Ústav pedagogiky a sociálních studií PdF UP, obor pedagogika – sociální práce, přidruženým členem Asociace vzdělavatelů v sociální práci, která je členem Evropské asociace škol v sociální práci.

Kontakt:

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 151

e-mail: stefan.chudy@upol.cz

web: <http://www.upss.cz/o-nas/>

Ústav speciálněpedagogických studií

Ústav speciálněpedagogických studií PdF UP (dále jen ÚSS) je svého druhu největším akademickým pracovištěm v České republice zaměřeným na oblast speciální pedagogiky. Realizuje širokou nabídku studijních oborů v bakalářském, magisterském i doktorském stupni studia, a to v českém, anglickém a ruském jazyce; umožňuje vykonat státní rigorózní zkoušku a disponuje oprávněním habilitačních řízení i řízení ke jmenování profesorem v oboru speciální pedagogika.

Historie speciální pedagogiky se v Olomouci začala psát společně s etablováním katedry speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen KSP). Nová katedra se narodila 1. října roku 1965. V tehdejší Československu se jednalo o jednu ze tří speciálněpedagogických sester – takto odborně profilované sesterské katedry jsme do té doby našli pouze v Praze a Bratislavě. Původních pět kmenových pracovníků sídlilo v budově bývalého jezuitského semináře na Univerzitním náměstí a jejich řady již tehdy doplňovali četní externí pracovníci z řad lékařů a odborníků ze speciálněpedagogické praxe.

Vedením novorozené KSP byl pověřen PhDr. Josef Sasín. Na jeho židli následně postupně usedli PaedDr. Ladislav Štejerle, PaedDr. Ludvík Edelsberger, CSc., doc. PhDr. Drahomíra Holoušová, CSc. V akademickém roce 1991/1992 byl do čela katedry jmenován doc. PhDr. Jaroslav Kysučan, CSc., kterého v řízení katedry vystřídala v září roku 1999 prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc. Po jejím jmenování děkankou Pedagogické fakulty UP v roce 2006 byl vedením katedry pověřen Mgr. Oldřich Müller, Ph.D. Schválením novely Statutu PdF UP v březnu 2009 došlo k transformaci a přejmenování katedry speciální pedagogiky na Ústav speciálněpedagogických studií, jehož ředitelkou je až doposud doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D.

KSP si však prošla i složitým obdobím, a to v polovině 70. let, kdy po odchodu doc. Josefa Sasína došlo k personálním změnám a současně k reorganizaci studia – k přechodu z dosavadního pětiletého na čtyřleté integrované studium. Od roku

Zadní řada – zleva: Mgr. Eva Urbanovská, Ph.D., doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D., doc. Mgr. Kateřina Vításková, Ph.D., Mgr. Oldřich Müller, Ph.D., prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D., Mgr. Pavel Svoboda, Ph.D., Mgr. Lucia Pastieriková, Ph.D., Mgr. Michal Růžička, Ph.D., doc. Mgr. Jiří Langer, Ph.D., prof. PhDr. PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D., Mgr. Jaromír Maštaliř, Ph.D., PhDr. Vojtech Regec, Ph.D., Mgr. BcA. Pavel Kučera, Mgr. et Mgr. Jan Chrástina, Ph.D.

Prostřední řada – zleva: Mgr. Jiří Kantor, Ph.D., Mgr. Martin Dominik Polínek, Ph.D., doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D., Mgr. Miluše Hutýřová, Ph.D., prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc., Mgr. Bc. Veronika Růžičková, Ph.D., Mgr. Kateřina Jeřábková, Ph.D., Mgr. Zdeňka Kozáková, DiS., Ph.D., Mgr. Jitka Králíková, Mgr. Kristýna Krahulcová, Ph.D.

Přední řada – zleva: Mgr. Ivana Horváthová, Ph.D., Mgr. Lucie Šebková, Mgr. Adéla Hanáková, Ph.D., PhDr. Kateřina Kroupová, Ph.D., doc. Mgr. Dita Finková, Ph.D., PhDr. Renata Mlčáková, Ph.D.

1974 byl řízením katedry pověřen PaedDr. Ladislav Štejgerle, jemuž se podařilo společně s novými pracovníky situaci na katedře stabilizovat, konsolidovat a obhájit její dobrou pozici na poli speciální pedagogiky. Své prestižní postavení si ÚSS drží dodnes.

Změny v roce 1989 se neděly pouze na politické scéně, ale dočkala se jich i KSP – z Univerzitního náměstí se v únoru roku 1990 přestěhovala do bývalého Domu politické výchovy na tř. 17. listopadu (dnešní Právnická fakulta UP). S novým sídlem se rozšířily i řady pracovníků, kteří nezůstali pouze „na domácím hřišti“, ale již od roku 1990 rozvíjeli aktivní spolupráci s univerzitami v USA a Kanadě. Jedním z prvních zahraničních lektorů na KSP byl prof. Gargiulo z univerzity v Alabamě, který v cyklu, posluchačsky velmi žádaných, přednášek představoval aktuální trendy v péči o jedince s postižením v USA. Profesor Gargiulo byl sice první, ale rozhodně nebyl poslední. V roce 2015 byly na ÚSS, mimo jiné, realizovány čtyři významné výukové workshopy, semináře a přednášky odborníků ze Spojených států amerických a Velké Británie.

Pod vedením doc. PhDr. Jaroslava Kysučana, CSc., se v červnu roku 1991 KSP opět stěhovala, tentokrát do společnosti Tomáše G. Masaryka, tedy do budovy Pedagogické fakulty na Žižkově náměstí, kde sídlí dodnes. Pracovníky ÚSS zde najdete nejen v původním objektu, ale i v nové, moderní přístavbě Pedagogické fakulty UP.

Takříkajíc „od počátku věků“ KSP zajišťovala speciálněpedagogické vzdělání v prezenční i kombinované formě. Speciálněpedagogické studium při zaměstnání tehdy zaštiťoval obor učitelství a vychovatelství škol pro mládež vyžadující zvláštní péči. Dálkové studium reflektovalo potřeby tehdejší speciálněpedagogické praxe a nabízelo pětileté studium speciální pedagogiky, tříleté rozšiřující studium speciální pedagogiky, doplňkové studium speciální pedagogiky pro učitelky mateřských škol a dvouleté doplňkové studium speciální pedagogiky pro mistry odborné výchovy.

Na základě společenských změn a v souvislosti s proměnou paradigmatu speciální pedagogiky se od druhé poloviny 90. let postupně rozšiřovala nabídka studijních oborů, které reflektovaly nové tendence. Do referenčního rámce speciální pedagogiky se postupně dostaly terapeuticko-formativní přístupy, speciálněpedagogická andragogika a gerontagogika, současně byl specificky akcentován raný věk či komunikační techniky osob se specifickými potřebami. Vzhledem k požadavku na strukturaci prošla řada oborů následně transformací, která ve většině případů znamenala diferenciaci na bakalářský a navazující magisterský stupeň.

Po celkové reakreditaci v letošním akademickém roce zajišťuje ÚSS pro akademický rok 2016/2017 studium v následujících oborech saturujících potřeby speciálněpedagogické praxe napříč různými věkovými skupinami i specifickými oblastmi působení:

Prezenční studium

- a) Bakalářské studium (B7506 Speciální pedagogika, 3 roky, titul Bc.)
 - Speciální pedagogika předškolního věku – učitelství pro mateřské školy
 - Speciální pedagogika – intervence
 - Speciální pedagogika – andragogika
 - Speciální pedagogika – dramaterapie
 - Speciální pedagogika pro II. stupeň základních škol a pro střední školy (studuje se v kombinaci s druhým aprobačním oborem z nabídky PdF, případně FF nebo PřF)
- b) Navazující magisterské studium (N7506 Speciální pedagogika, 2 roky, titul Mgr.)
 - Speciální pedagogika – poradenství
 - Speciální pedagogika – dramaterapie
 - Speciální pedagogika pro II. stupeň základních škol a pro střední školy (studuje se v kombinaci s druhým aprobačním oborem z nabídky PdF, případně FF nebo PřF)
- c) Magisterské studium (M7506 Speciální pedagogika, 5 let, titul Mgr.)
 - Logopedie
 - Učitelství pro I. stupeň základních škol a speciální pedagogika
- d) Doktorské studium (P7506 Speciální pedagogika, 4 roky, titul Ph.D.)
 - Speciální pedagogika

Kombinované studium

- a) Bakalářské studium (B7506 Speciální pedagogika, 3 roky, titul Bc.)
 - Speciální pedagogika předškolního věku – učitelství pro mateřské školy
 - Speciální pedagogika – intervence
 - Speciální pedagogika – andragogika
 - Speciální pedagogika – vychovatelství
 - Speciální pedagogika pro II. stupeň základních škol a pro střední školy (studuje se v kombinaci s druhým aprobačním oborem z nabídky PdF)
- b) Navazující magisterské studium (N7506 Speciální pedagogika, 2 roky, titul Mgr.)
 - Speciální pedagogika – poradenství
 - Speciální pedagogika pro II. stupeň základních škol a pro střední školy (studuje se v kombinaci s druhým aprobačním oborem z nabídky PdF)
- c) Magisterské studium (M7506 Speciální pedagogika, 5 let, titul Mgr.)
 - Učitelství pro I. stupeň základních škol a speciální pedagogika
- d) Doktorské studium (P7506 Speciální pedagogika, 4 roky, titul Ph.D.)
 - Speciální pedagogika

Vysokou odbornou kvalitu výuky, vědy a výzkumu na ÚSS aktuálně zajišťují a zastiťují tři desítky kmenových pracovníků. Vedením ÚSS jsou pověřeni: doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D. (ředitelka ÚSS), doc. Mgr. Jiří Langer, Ph.D. (zástupce ředitelky ÚSS), a Mgr. Martin Dominik Polínek, Ph.D. (tajemník ÚSS). Vysokou odbornou erudici ÚSS zastiťuje řada profesorů a docentů: prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc., prof. PhDr. PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D., prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D., doc. Mgr. Dita Finková, Ph.D., doc. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D., doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D. (profesor-čekatel na jmenování prezidentem republiky). Širokou vědeckou a pedagogickou základnu pak představuje 25 odborných asistentů a asistentů: PaedDr. Pavlína Baslerová, Mgr. Adéla Hanáková, Ph.D., PhDr. Alena Hlavinková, Ph.D., Mgr. Ivana Horváthová, Ph.D., Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D., Mgr. et Mgr. Jan Chrástina, Ph.D., Mgr. Kateřina Jeřábková, Ph.D., Mgr. Petra Jurkovičová, Ph.D., Mgr. Jiří Kantor, Ph.D., Mgr. Kristýna Krahulcová, Ph.D., Mgr. Zdeňka Kozáková, DiS., Ph.D., PhDr. Kateřina Kroupová, Ph.D., Mgr. BcA. Pavel Kučera, Mgr. Jaromír Maštálíř, Ph.D., PhDr. Renata Mlčáková, Ph.D., Mgr. Oldřich Müller, Ph.D., Mgr. Lucia Pastieriková, Ph.D., PhDr. Vojtěch Regec, Ph.D., Mgr. Michal Růžička, Ph.D., Mgr. Bc. Veronika Růžičková, Ph.D., Mgr. et Mgr. Gabriela Smečková, Ph.D., Mgr. Pavel Svoboda, Ph.D., Mgr. Lucie Šebková, Mgr. Eva Urbanovská, Ph.D. Na výzkumné a výukové činnosti se rovněž podílí více než 50 studentů doktorského studijního programu speciální pedagogika, a to v prezenční i kombinované formě. Po organizační i odborné stránce by nebylo možno zajistit výuku v takovém rozsahu bez účasti zhruba sedmi desítek externích spolupracovníků ÚSS.

Kromě výuky realizuje ÚSS rozsáhlou vědecko-výzkumnou i publikační činnost, vydává odborný recenzovaný časopis *Journal of Exceptional People*, pořádá odborné vědecké konference a je úspěšným řešitelem řady výzkumných, inovačních nebo rozvojových projektů. Vědecko-výzkumná činnost katedry a posléze ústavu se vždy odvíjela od potřeb speciálněpedagogické teorie i praxe a akcentovala nové otázky vyvstávající v souvislosti s edukací a celkovým rozvojem osobnosti jedince se specifickými potřebami s přesahem do interdisciplinárních a intersektoriálních vazeb. Pracoviště se již tradičně zapojuje do řešení témat GA ČR (např. možnosti automatické analýzy znakového jazyka, percepce geoprostoru prostřednictvím moderních tyflomap, pragmatické jazykové roviny u osob s poruchami autistického spektra, specifika e-přístupnosti pro studenty se zrakovým postižením na vysokých školách v ČR a SR apod.), projektů specifického výzkumu IGA (prioritní témata z okruhu fyziologie a patologie komunikace, kvality života osob se zdravotním postižením či znevýhodněním a jejich rodin, faktorů školské integrace a inkluze, diagnostiky ve speciální pedagogice a aplikace terapeutických, zvláště dramaterapeutických a formativních přístupů), ale i do mezinárodních projektů při EU nebo v kooperaci se zahraničními institucemi. ÚSS disponuje samostatným oddělením výzkumu, které monitoruje, připravuje a evaluuje výzkumná témata či přímo pro-

jekty jak akademických pracovníků, tak studentů doktorské či magisterské formy studia. V rámci výzkumu spolupracuje ÚSS s dalšími fakultami Univerzity Palackého (např. PŘF či LF), ale také s ostatními univerzitami v ČR (např. Západočeskou univerzitou v Plzni) i v zahraničí či s občanskými sdruženími.

V oblasti vědy a výzkumu je ÚSS zapojen do několika mezinárodních projektů. Ve spolupráci s Queen Maud University College of Early Childhood Education se například v letech 2015 a 2016 podílí na řešení projektu Promotion of cooperation and sharing of experience in early childhood education (CZO7/ICPNG/ICPNGo3).

Původně díky grantové činnosti se v roce 1996 podařilo při KSP zřídit jedno z prvních podpůrných center pro studenty se speciálními potřebami pod názvem Centrum pomoci handicapovaným. Se vzrůstajícím významem aplikace podpůrných opatření pro studenty s různými typy zdravotního postižení se Centrum postupně rozrůstalo, celý proces transformace vyústil v ustavení nového celouniverzitního zařízení poskytujícího širokou škálu poradenských, konzultačních, terapeutických, sociálněprávních a dalších služeb pod názvem Centrum podpory studentů se specifickými potřebami. I přes restrukturalizaci se na jeho činnosti podílejí pracovníci ÚSS velkou měrou i nadále.

Se záměrem popularizovat speciální pedagogiku, ale i rozšířit odborný potenciál začínajících speciálních pedagogů fungoval při KSP od roku 1986 Klub speciálních pedagogů, který v podobě Asociace studentů speciální pedagogiky funguje při ÚSS dodnes a napomáhá studentům rozšířit speciálněpedagogické obzory nad rámec absolvované výuky. Vznik původního Klubu iniciovaly dnes již matadorky speciální pedagogiky prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc., a doc. PaedDr. Alžběta Peutelschmiedová. Zainteresovaní kolegové a studenti se v rámci pravidelných měsíčních setkání zabývali zásadními otázkami speciálněpedagogického působení napříč teorií i praxí. Velmi brzy získaly aktivity Klubu speciálních pedagogů velký ohlas nejen mezi ostatními katedrami pedagogické fakulty, ale i odborné a laické veřejnosti. Škála činnosti a pořádaných akcí byla velmi široká a zahrnovala jak přednášky významných odborníků, za všechny můžeme jmenovat např. Zdeňka Matějčka nebo Františka Kábeleho, tak i besedy s rodiči dětí s postižením, kulturní akce nebo exkurze do různých typů speciálněpedagogických zařízení. Postupně se vedení Klubu, resp. nově ustanoveného Spolku speciálních pedagogů, ujali sami studenti doktorského studijního programu, nicméně náplň jeho činnosti zůstala nezměněná – obohacovat studium speciální pedagogiky o nová setkání, zážitky i poznatky z praxe. Tuto štafetu následně převzalo občanské sdružení Asociace studentů speciální pedagogiky, které pod patronátem ÚSS aktivně a kreativně podporuje speciálněpedagogické vědění i v současnosti.

S důrazem, který je aktuálně celouniverzitně kladen na internacionalizaci instituce, se hojně rozvíjí spolupráce se zahraničím, kterou má ve své gesci proděkan pro zahraniční vztahy PdF UP a člen ÚSS PhDr. Vojtech Regec, Ph.D. Směrem k rozvoji internacionalizace má ÚSS akreditováno celkem 24 studijních oborů v an-

glickém a ruském jazyce. Aktuálně zde studuje několik desítek zahraničních studentů v rámci dlouhodobých či krátkodobých mezinárodních výměnných programů. Studentům i akademickým pracovníkům pak ÚSS nabízí širokou škálu možností realizace studijních, pracovních, výzkumných a výukových stáží na institucích celého světa (Čína, Indonésie, Japonsko, Kazachstán, Mexiko, Nigérie, Rusko, státy Evropské unie, Spojené státy americké a další). Mezi významnější úspěchy v oblasti mezinárodní spolupráce patří například vytvoření platformy pro transfer nejnovějších poznatků a realizaci výzkumně-pedagogických stáží na partnerské univerzitě Leshan Normal University v Číně. Na poli organizace či spoluorganizace prestižních mezinárodních konferencí, kongresů, sympozií a workshopů lze, kromě pořádání již tradičních každoročních mezinárodních konferencí, zmínit například loňskou spolupráci se Sakarya University v Turecku při organizaci International Conference on Life Long Education and Leadership for All, která se konala na půdě Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Kontakt:

Ústav speciálněpedagogických studií

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 301

e-mail: eva.souralova@upol.cz

web: <http://uss.upol.cz/>

Ústav pro výzkum a vývoj

V roce 2014 byl na Pedagogické fakultě UP zřízen Ústav pro výzkum a vývoj. Ústav koordinuje multioborové projekty, jež jsou řešitelsky zajišťovány několika pracovišti fakulty. V témže roce bylo zahájeno řešení tří dlouhodobých projektů. Podstatou prvního multidisciplinárního projektu je základní výzkum dynamiky edukability dětí a žáků s potřebou speciálněpedagogických podpůrných opatření s faktory, které se na ní významně podílejí a ovlivňují tak školní úspěšnost/neúspěšnost dětí a (především) žáků cílové skupiny.

Druhý výzkum se týká zkoumání procesu od subjektivní implicitní teorie edukace k pedagogické znalosti. Projekt se zaměřuje na problematiku utváření pojetí kognitivního rámce u začínajících pedagogů. Konstituování tohoto pojetí vnímáme jako kategorii a fenomén, který je významnou součástí utváření profesního přesvědčení v průběhu pregraduální přípravy učitelů. Pojetí kázně je také základem vnímání, analyzování a řešení výchovných situací, se kterými se bude student jako budoucí učitel setkávat.

Třetí projekt řeší společenské aspekty inkluze v předškolním vzdělávání v kontextu mezinárodního výzkumu. Požadavek připravenosti předškolních pedagogů k inkluzivnímu vzdělávání posiluje nejenom to, že do běžných mateřských škol jsou děti se specifickými vývojovými poruchami (dále jen SVP) přijímány stále častěji, ale i připravovaná změna související s povinnou předškolní docházkou. Uvedené skutečnosti ukazují na potřebu zjistit úroveň přípravy a připravenosti předškolních pedagogů na práci s dětmi se SVP.

Na řešení všech těchto projektů se společně podíleli pracovníci z několika kateder a ústavů. V roce 2015 řešitelé pokračují v řešení těchto výzkumných témat a na základě úspěchů v těchto projektech byla schválena dvě nová výzkumná témata.

Jedná se o psychosociální determinanty zdraví u subjektů v edukačním prostředí, kdy výzkumný záměr vychází z holistického přístupu k jedinci, kde do interakce vstupují různé oblasti ovlivňující zdravý vývoj jedince. Při změně paradigmatu

z obvyklého monokauzálního na multikauzální pojetí vztahu mezi zdravím a nemocí či významnou odchylkou chování od normy byla vytvořena multidimenzionální koncepce přístupu k člověku, tzv. bio-psycho-sociální a spirituální koncepce.

Zatím posledním zkoumaným tématem je sexualita a (dysfunkční) sexuální potřeby v kontextu hospicové péče a její filozofie. Cílem projektu je identifikovat, analyzovat a popsat aktuální stav řešené problematiky a přítomnosti zkoumaného fenoménu, tj. stav řešení problematiky sexuality (sexuálních potřeb) v institucionálním prostředí poskytovatelů hospicové a paliativní péče v ČR.

Kontakt:

Ústav pro výzkum a vývoj

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

tel.: 585 635 016

e-mail: andrea.novakova@upol.cz

web: <http://www.pdf.upol.cz/menu/struktura-pdf/pracoviste/ustav-pro-vyzkum-a-vyvoj/>

Organizační jednotky Děkanátu PdF UP

Nedílnou součástí zajišťující každodenní bezproblémový chod fakulty jsou od počátku vzniku fakulty pracovníci Děkanátu Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Jedná se zejména o studijní oddělení fakulty, které kromě veškerých administrativních činností spojených se studijní agendou poskytuje systematickou poradenskou činnost studentům všech typů studií v prezenční i kombinované formě. Významný nárůst podílu zahraničních studentů, mobilitních a zahraničních vědecko-výzkumných aktivit fakulty klade zvýšené nároky na činnost zahraničního oddělení fakulty, které poskytuje v cizím jazyce obdobnou péči zahraničním studentům či hostujícím profesorům a podílí se také na aktivitách fakulty směrem k mezinárodním aktivitám a konferencím a práci v rámci doktorských studií. Činnost jednotlivých proděkanských gescí administrativně zajišťují pracovníci příslušných referátů, ať už je to oddělení pro vědu a výzkum, organizaci a rozvoj či informační a komunikační technologie. O potřeby zaměstnanců fakulty se neúnavně starají pracovníci personálního a mzdového oddělení a neméně důležité jsou pro bezchybný provoz fakulty veškeré administrativní činnosti pracovníků ekonomického oddělení či činnost oddělení správy a údržby budov fakulty, včetně jejich každodenní ostrahy. Bez jejich neúnavné a trpělivé práce by nebylo pro fakultu reálné směřovat k naplňování cílů, které si pro svou budoucnost a další vývoj vytyčila.

Pracovnice Studijního oddělení PdF UP

Zadní řada – zleva: *Mgr. Marcela Vlčková, Mgr. Martina Fišerová, Petra Špundová*

Přední řada – zleva: *Mgr. Eva Švubová, Mgr. Magda Řezníčková, Mgr. Libuše Lysáková, PhDr. Hana Spáčilová, Pavlína Liendlová*

Pracovníci referátů Děkanátu PdF UP

Zadní řada – zleva: *Mgr. Emilie Petříková, Jarmila Hofmanová, Tereza Albrechtová, Mgr. Barbora Vlachová, Hana Šimková, Mgr. Věra Benešová, Václav Černý*

Přední řada – zleva: *Marcela Weiglhoferová, Stanislava Oklešťková, Hana Petříčková, Mgr. Jana Dostálová, Mgr. Kateřina Lindnerová, Renáta Kamená, Kateřina Burgetová, Mgr. Dagmar Zdráhalová*

Pracovníci údržby a ostrahy PdF UP

Zadní řada – zleva: Zdeněk Šindlář, Vladimír Kočib, Tomáš Pazdera, Roman Ševčík, Radomír Lindner

Přední řada – zleva: Helena Soušková, Kateřina Absolonová, Božena Čapková, Pavlína Šestáková

OBSAH

Předmluva	7
Úvod	11
Vznik a vývoj Pedagogické fakulty Univerzity Palackého	15
Organizační zajištění Pedagogické fakulty UP v letech 1946–2016	21
Období 1946–1963	21
Období 1964–1980	25
Období 1980–1990	32
Období 1991–1996	39
Období 1997–2005	41
Období 2006–2013	44
Současnost fakulty	47
Děkani Pedagogické fakulty	53
prof. PhDr. RNDr. Vladimír Úlehla	55
prof. PhDr. RNDr. h. c. František Vitásek, DrSc.	57
prof. PhDr. Jiřina Otáhalová-Popelová, CSc.	59
prof. PhDr. Miloslav Trapl	61
prof. RNDr. Josef Metelka	63
prof. PhDr. Václav Křístek, CSc.	65
prof. RNDr. et PaedDr. Josef Šula	67
doc. PaedDr. Jaroslav Just, CSc.	69
doc. PhDr. Miroslav Kala, CSc.	71
doc. RNDr. Josef Klementa, DrSc.	73
prof. PhDr. Milan Hála, DrSc.	75
prof. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc.	77
prof. PhDr. František Mezihorák, CSc., dr. h. c.	79
doc. RNDr. Jan Šteigl, CSc.	81
prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.	83
doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed IGIP	85
Akademický senát Pedagogické fakulty UP	87

Historie a vývoj pracovišť Pedagogické fakulty UP	89
Centrum celoživotního vzdělávání	89
Katedra antropologie a zdravotní vědy	93
Katedra biologie	101
Katedra českého jazyka a literatury	106
Katedra hudební výchovy	113
Katedra matematiky	119
Katedra primární a preprimární pedagogiky	125
Katedra psychologie a patopsychologie	129
Katedra společenských věd	135
Katedra technické a informační výchovy	141
Katedra výtvarné výchovy	149
Ústav cizích jazyků	156
Ústav pedagogiky a sociálních studií	163
Ústav speciálněpedagogických studií	173
Ústav pro výzkum a vývoj	181
Organizační jednotky Děkanátu PdF UP	183

Prameny

- 1) Archiv Masarykovy Univerzity, Brno
- 2) Archiv Univerzity Palackého, Olomouc
- 3) Dočekalová, J.: Život a dílo prof. RNDr. et PaedDr. Josefa Šuly, diplomová práce, 1986
- 4) Filosofka Jiřina Popelová. Sborník ke 100. výročí narození a 20. výročí úmrtí významné české filosofky, FF UK Praha, 2005
- 5) Navrátilová, J.: Život a dílo profesora Miloslava Trapla, diplomová práce
- 6) Ohlédnutí, jubilejní kaleidoskop, Pedagogická fakulta UP, 1946–2005, 2005
- 7) Pedagogická fakulta UP, kronika za léta 1990–2005, 2006
- 8) Rodinné archivy a vzpomínky
- 9) Úlehla, I.: Vladimír Úlehla, Nadace Universitas Masarykiana, 1994
- 10) Výběr archivních dokumentů časopisu Přírodní vědy ve škole: časopis pro didaktiku přírodních věd
- 11) Výběr z archivních dokumentů časopisu Žurnál UP: časopis Univerzity Palackého v Olomouci
- 12) Wikipedie, otevřená encyklopedie
- 13) Zakladatelé a pokračovatelé, Vydavatelství univerzity Palackého, Olomouc, 1996
- 14) 60 let pedagogických fakult 1946–2006, 2007

Univerzita Palackého
v Olomouci

Pedagogická
fakulta

Zkoumej

Předávej

Inspiruj

70 let
Pedagogické fakulty
Univerzity Palackého
v Olomouci
1946–2016

Výkonná redaktorka: Libuše Ludíková
Odpovědná redaktorka: Vendula Drozdová
Jazyková korektura: Barbora Mlčochová
Návrh obálky, grafická úprava a sazba: Tomáš Chory
Fotografie: Petr Zatloukal a archiv PdF

Vydala Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
www.vydavatelstvi.upol.cz
www.e-shop.upol.cz
vup@upol.cz

1. vydání

Olomouc 2016

ISBN 978-80-244-5013-1 (online : PDF)
ISBN 978-80-244-4987-6 (print)
Neprodejná publikace

vup 2016/0270